

วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม

นางสาว พุทธิมน คิงชมมานันท์

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

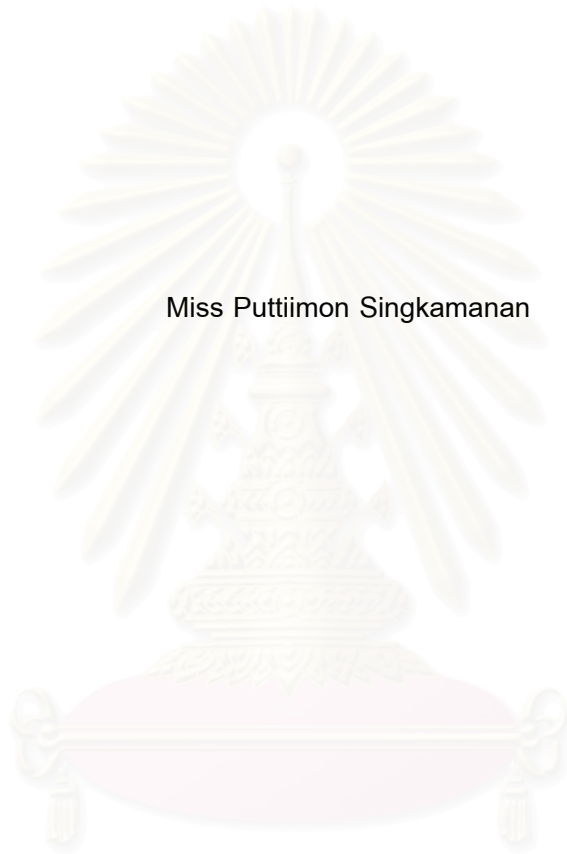
ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6325-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE POLITICAL CULTURE OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
LEADERS IN NAKHON PATHOM PROVINCE

Miss Puttiimon Singkamanan

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Sociology

Department of Sociology and Anthropology

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6325-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์	วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม
โดย	นางสาว พุทธิมน สิงฆมานันท์
สาขาวิชา	สังคมวิทยา (สังคมวิทยา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา คุณินทร์พันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ศิริวรรณ ศิริบุญ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ)

พุทธิมน คิงฆมานันท์, วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม. (THE POLITICAL CULTURE OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION LEADERS IN NAKHON PATHOM PROVINCE) อาจารย์ที่ปรึกษา: ศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์, 199 หน้า. ISBN 974-17-6325-5.

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษานี้ก็เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล อิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล

ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 134 คน และประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 350 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Chi-square และค่า Gamma ตลอดจนการวิเคราะห์ทางสถิติแบบถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ว่าราชการบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ประถมศึกษา มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ตนเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเฉลี่ย 39 ปี มีความเข้าใจดีในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในองค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะของการทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานและเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนเป็นประจำ

ผู้นำส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับที่ใกล้เคียงกันแต่ค่อนข้างไปทางด้านต่ำ และมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับสูง แต่การศึกษาจากประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่พบว่าทัศนคติต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลว่าการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง

ผลจากการศึกษา พบว่า ตัวแปรทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ลักษณะการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะการทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน สำหรับตัวแปรอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน อายุหรือแม้แต่ว่าระดับการศึกษาก็ไม่พบว่าตัวแปรเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กับการแปรผันของวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีอิทธิพลต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนสัมพันธ์กับการแปรผันในทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา สังคมวิทยา

ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##4581153224 : MAJOR SOCIOLOGY

KEYWORD: POLITICAL CULTURE / LEADERS / ADMINISTRATION

PUTTIMON SINGKAMANAN, THE POLITICAL CULTURE OF SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION LEADERS IN NAKHON PATHOM PROVINCE.

THESIS ADVISOR: PROF. AMMARA PONGSAPITCH (Ph.D), 199 pp. ISBN 974-17-6325-5.

The objectives of this research were to study factors affecting political culture of subdistrict administrative organization leaders, political culture of subdistrict administrative organization leaders affecting administration in subdistrict administrative organization, and the opinion of the people on the administration of subdistrict administrative organizations.

134 subdistrict administrative organization leaders and 350 people in Nakornpathom province were the sample of this study. Questionnaires were used as tool for data collection and statistical analysis adopted are percentage, mean, median, standard deviation, chi-square, gamma and multiple regression analysis.

The results of this study indicated that majority of subdistrict administrative organization leaders is male with mean age of 45 years, school attainment is primary level, and mean duration of stay in community is 39 years. Most of them have good understanding of their work and support people's participation in activities of the communities.

In studying political culture in terms of democratic level, the findings indicate that while leaders demonstrate relatively low democratic level, subdistrict administrative organizations have high democratic level in administration; but the people felt that the administration have medium level democracy.

The findings revealed that work pattern plays significant role on the variation of political culture of subdistrict administrative organization leaders. The other factors namely duration of staying in the community, the understanding on his/her own career, participation in community activities, age as well as educational level do not show any significant impact on the variation of political culture. However, the political culture itself has significant effect on the administration. Moreover, political culture of subdistrict administration organization leaders varies in the same direction with the variation of the opinion of the people who live in the same area.

Department Sociology and Anthropology

Field of study Sociology

Academic year 2004

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยการช่วยเหลือและสนับสนุนหลายด้านจากบุคคลหลายท่าน ไม่ว่าจะเป็นการให้คำแนะนำ คำปรึกษา และกำลังใจ ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ และอาจารย์ ศิริวรรณ ศิริบุญ ผู้คอยให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่ตรวจสอบและแก้ไขวิทยานิพนธ์เรื่องนี้อย่างใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ

ขอขอบคุณสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยต่างๆที่มีข้อมูลให้ค้นคว้าศึกษา ไม่ว่าจะเป็นห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอขอบคุณสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐมและประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณ นาย เอกชัย วาสิกศิริ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครปฐม คณะผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอต่างๆในเขตจังหวัดนครปฐม ครูอาสาประจำศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดนครปฐมทุกท่าน และ ร้อยตำรวจโท กิตติคุณ บัวรุ่ง ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสุดท้ายขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ คุณย่า คุณอาและญาติพี่น้องทุกคนซึ่งคอยห่วงใย ให้กำลังใจ และสนับสนุนในด้านการศึกษามาโดยตลอด

หากงานวิจัยเรื่องนี้มีประโยชน์และความคิดใดๆก็ตาม ขอขอบคุณประโยชน์และความคิดนั้นๆแต่ทุกท่านที่มีส่วนในการทำให้การทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ.....	ฒ
บทที่ 1 บทนำ	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
3. สมมติฐาน.....	3
4. ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
5. นิยามศัพท์.....	4
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
1. วัฒนธรรมทางการเมือง	
1.1 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง.....	7
1.2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย.....	9
1.3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการอำนาจนิยม.....	14
1.4 ความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง.....	16
2. ผู้นำ	
2.1 ความหมายของผู้นำ.....	20
2.2 ประเภทของผู้นำ.....	21
2.3 ความสำคัญของผู้นำ.....	23

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3. องค์การปกครองท้องถิ่น	
3.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น.....	24
3.2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	26
4. การบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบประชาธิปไตย.....	29
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	47
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
1. การค้นคว้าและการวิจัย.....	62
2. ประชากร.....	62
3. กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง.....	62
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
5. การสร้างเครื่องมือ.....	73
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
7. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
บทที่ 4 ผลการวิจัยและการสรุปผลการวิจัย	
1. ผลการวิจัย.....	97
2. การทดสอบสมมติฐานและการอภิปรายผลการวิจัย.....	144
3. สรุปผลการวิจัย.....	158
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะ	
1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	160
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป.....	161

สารบาญ (ต่อ)

รายการอ้างอิง.....	162
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถามผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต จังหวัดนครปฐม.....	170
ภาคผนวก ข แบบสอบถามประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม.....	186
ภาคผนวก ค การ Code ข้อมูลแบบสอบถามผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม.....	192
ภาคผนวก ง การ Code ข้อมูลแบบสอบถามประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม.....	196
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	199

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	ตารางแสดงรายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มประชากรเป้าหมาย และจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล.....	65
2	ตารางแสดงรายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวนหมู่บ้านที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและจำนวนหมู่บ้านที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง.....	66
3	ตารางแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละประเด็นของตัวแปรวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย.....	70
4	ตารางแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละประเด็นของตัวแปรการบริหารงาน ภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบประชาธิปไตย.....	72
5	ตารางแสดงการวิเคราะห์ตัวแปรเดียวของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล.....	78
6	ตารางแสดงการวิเคราะห์ตัวแปรเดียวของประชาชนในพื้นที่.....	81
7	ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ แบบสอบถามเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Test) และ ครั้งที่ 2 (Re-test) จากประชากรกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ กลุ่มประชากรจริง.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

- 8 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจริง.....84
- 9 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Test) และ ครั้งที่ 2 (Re-test) จากประชากรกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง.....86
- 10 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจริง.....89
- 11 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Test) และครั้งที่ 2 (Re-test) จากประชากรกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง.....93
- 12 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจริง.....95

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

13	ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ.....	99
14	ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอายุ.....	99
15	ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามระดับการศึกษา.....	101
16	ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่น เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล.....	102
17	ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ.....	106
18	ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามลักษณะการทำงาน.....	107
19	ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน.....	107
20	ตารางแสดงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม.....	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

21	ตารางแสดงการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม.....	111
22	ตารางแสดงทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในพื้นที่.....	113
23	ตารางแสดงทัศนคติที่มีต่อการบริหารงาน ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในพื้นที่.....	115
24	ตารางแสดงวัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล.....	118
25	ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม.....	120
26	ตารางแสดงการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล.....	130
27	ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ของการบริหารงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม.....	131
28	ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ของทัศนคติของประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล.....	136

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

29	ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม.....	144
30	ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม ตามวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามภูมิภาค.....	146
31	ตารางแสดงค่าร้อยละของความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลกับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล.....	150
32	ตารางแสดงค่าร้อยละของความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของ ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลกับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล.....	153
33	ตารางแสดงค่าร้อยละของความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมือง ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลกับทัศนคติของประชาชนในชุมชน ที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล.....	155
34	ตารางสรุปการทดสอบสมมติฐาน.....	158

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่

- 1 ภาพแสดงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546).....28

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ประชาธิปไตยเป็นคำที่มีความหมายกว้างที่สุดคำหนึ่งซึ่งเป็นทั้งอุดมคติและระบอบการเมืองอย่างหนึ่ง ประเทศต่างๆทั้งที่เป็นประเทศเก่าหรือประเทศใหม่ ไม่ว่าจะประเทศเผด็จการหรือประชาธิปไตยอยู่แล้วต่างก็อ้างว่าการปกครองของตนเป็นประชาธิปไตยทั้งที่ระบบการปกครอง ระบบเศรษฐกิจแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะมีความเชื่อว่าหากประเทศของตนเป็นประชาธิปไตยแล้ว ก็จะทำให้ประเทศอื่นเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา ชื่นชม เพราะทุกประเทศต่างก็มีความเชื่อว่าประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดเท่าที่จะค้นพบได้ในขณะนี้หรือเวลาน้อยที่สุดและทุกคนต่างลงความเห็นว่าเป็นประชาธิปไตยคือสัญลักษณ์แห่งความถูกต้องความดีงามและความเจริญหรือความก้าวหน้าสำหรับประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย

ถึงแม้ประชาธิปไตยจะถูกนำมากล่าวอ้างสำหรับประเทศต่างๆ แต่ถ้าลองพิจารณาดูจะพบว่าแต่ละประเทศต่างก็มีโครงสร้าง องค์ประกอบ และการดำเนินการของระบบการเมืองแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

การปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ประเทศต่างๆนิยมนำมาใช้ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเปลี่ยนแปลงจากระบอบการปกครองเดิม ซึ่งปรากฏว่าบางประเทศก็ประสบกับความล้มเหลวทั้งนี้เป็นเพราะว่าประชาชนในประเทศนั้นๆยังชินอยู่กับระบอบการปกครองแบบเดิมและยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

การปกครองท้องถิ่นถือเป็นแนวความคิดทางการเมืองระบบหนึ่งในการพัฒนาทางการเมืองของประเทศไปสู่การปกครองในระบบประชาธิปไตย การกระจายอำนาจการปกครองกับการปกครองท้องถิ่นจัดได้ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะการกระจายอำนาจถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการตัดสินใจในการบริหารงานของท้องถิ่น

หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มจัดตั้งขึ้นในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2476 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศรู้จักการปกครองตนเอง เรียนรู้การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเพื่อเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น

ตลอดระยะเวลา 70 ปีที่ผ่านมาสำหรับการปูพื้นฐานการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยผ่านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ปรากฏว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยไม่สามารถสนองต่อเจตนารมณ์ของอุดมการณ์ของประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริงทั้งนี้ มีผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารหรือผู้นำในระดับท้องถิ่นที่มาจากคัดเลือกตั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบเขตของการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากการที่วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งสำหรับการพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย กล่าวคือ การพัฒนาการทางการเมืองในระบบการปกครองใดก็ตามหากประชาชนในประเทศนั้นมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบนั้นๆแล้ว การพัฒนาการทางการเมืองในระบอบการปกครองนั้นๆก็ไม่สามารถพัฒนาก้าวหน้าต่อไปได้ ซึ่งการที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้นั้นต้องอาศัยวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในประเทศนั้นๆเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะที่ผ่านมาวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยมิได้เอื้ออำนวยต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแต่กลับไปเอื้ออำนวยต่อระบอบอำนาจนิยมมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบสังคมและระบบราชการของไทยได้ครอบงำระบบการเมืองและการบริหารในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน ด้วยเหตุนี้เองวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นจึงน่าจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทยต่อไปในอนาคต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อให้ทราบถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐม
- 2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรทางสังคม (Social variables) อันได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ซึ่งมีบทบาทในการที่จะก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมือง
- 2.3 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3. สมมติฐาน

- 3.1 ผู้นำท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ต่ำมีจำนวนมากกว่าผู้นำท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่สูง
- 3.2 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น
- 3.3 วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น
- 3.4 วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีผลต่อทัศนคติของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น

4. ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษานี้มีข้อจำกัดในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. **การศึกษาวิจัย** เนื่องจากการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นไม่อาจจะทำการศึกษาวิจัยทั่วทั้งประเทศได้เพราะจำเป็นต้องอาศัยเวลา ทุนทรัพย์ และกำลังคนจำนวนมาก การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงจำกัดขอบเขตเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐมเท่านั้น
2. **กลุ่มประชากรเป้าหมาย** ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม ตลอดจนประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม
3. **ตัวแปรที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษา** เนื่องจากประชากรมีความแตกต่างกันทางสังคม ผู้วิจัยจึงกำหนดตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้นไว้ 4 ตัว คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

5. นิยามศัพท์

“องค์การบริหารส่วนตำบล” (อ.บ.ต.) หมายถึง รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2546 โดยสภาตำบลใดที่มีรายได้ (ไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมา ติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ให้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้

“ผู้นำท้องถิ่น” หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สมาชิกสภา อ.บ.ต.) ที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนและคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (โดยอ้อม)

“ประชาธิปไตย” หมายถึง แบบแผนการดำเนินชีวิตที่ปรารถนาให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างแท้จริงภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย

“การพัฒนาทางการเมือง” หมายถึง ระบบการเมืองที่สามารถสนองต่อความต้องการทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมตลอดจนมีความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

“วัฒนธรรมทางการเมือง” หมายถึง ทศนคติ ความรู้ ความเชื่อทางการเมืองซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล

“วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” หมายถึง การยึดมั่นและศรัทธาในหลักสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

“วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการอำนาจนิยม” หมายถึง การยึดมั่นและศรัทธาในตัวบุคคล อำนาจ และความเด็ดขาด

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไปในอนาคตซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของไทย
- 6.2 ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางและข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้ที่สนใจในเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองที่จะทำการศึกษาและวิจัยให้ละเอียดลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น
- 6.3 ผลของการวิจัยที่ได้ อาจใช้อธิบายถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในท้องถิ่น อำเภอ หรือจังหวัดที่สามารถเทียบเคียงกันได้

6.4 ผลของการวิจัยนี้จะเป็นการกระตุ้นหรือท้าทายให้มีการศึกษาวิจัยปัญหาการปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตที่กว้างขวางยิ่งขึ้นอันจะเป็นผลดีแก่การที่จะช่วยให้ทราบข้อเท็จจริงของปัญหาการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมทั้งหมด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วัฒนธรรมทางการเมือง (political culture)

1.1 ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

นักวิชาการทางรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” ไว้ดังนี้

Almond (1956) ได้นิยามวัฒนธรรมทางการเมืองพอเป็นแนวทางอย่างกว้างๆ ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติที่มีต่อระบบการเมืองและต่อส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง (Almond,1972:391-409 อ้างถึงใน ประจितร มหาหิง,2529:173)

Verba (1971) ได้ให้ความเห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมใดสังคมหนึ่งประกอบด้วยระบบความเชื่อ สัญลักษณ์ และค่านิยม ซึ่งบอกถึงสถานะของกิจกรรมทางการเมืองที่กำลังดำเนินอยู่ (Verba,1971:153 อ้างถึงใน ประจितร มหาหิง,2529:173)

Pye (1968) ได้แสดงทัศนะและได้นิยามคำนี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นดังนี้ วัฒนธรรมทางการเมือง คือแบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ สภาวะอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่สั่งการและมีความหมายต่อกระบวนการทางการเมือง เป็นกรอบของพฤติกรรมของระบบการเมืองนั้นๆ ส่วนประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองมีทั้งอุดมคติทางการเมืองและปทัสถานในการดำเนินการของระบบการเมือง คือ รูปแบบของมิติทางจิตวิทยาและอัตวิสัยทางการเมืองที่ปรากฏอยู่ในระบบการเมืองแต่ละระบบ (Pye,1968:218 อ้างถึงใน ประจितร มหาหิง,2529:173)

Almond and Verba (1965) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองว่า หมายถึงความโน้มเอียงทางการเมืองเฉพาะซึ่งเป็นทัศนคติที่บุคคลมีต่อระบบการเมืองและส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง ซึ่งทัศนคติเหล่านี้จะมีผลต่อบทบาทของแต่ละบุคคลในระบบการเมืองนั้นๆ (Almond and Verba,1965:12 อ้างถึงใน นิภา ไชยเสวต,2540:99)

Pye and Verba (1965) กล่าวว่าไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของทัศนคติ สภาวะแห่งจิตใจ และความรู้สึกต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดและมีส่วนกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองในสังคม อันหมายถึงแบบแผนที่ต่อเนื่องซึ่งมีความเหมาะสมร่วมกันและต่างก็เสริมซึ่งกันและกัน (Pye and Verba, 1965:7 อ้างถึงใน นิภา ไชยเศวต, 2540:100)

Almond and Powell (1966) อธิบายว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติและความโน้มเอียงทางการเมืองของแต่ละบุคคลต่อระบบการเมืองในฐานะที่เป็นสมาชิกของระบบการเมือง ซึ่งเป็นส่วนของปรากฏการณ์เชิงอัตวิสัยอันทำให้การกระทำทางการเมืองของแต่ละคนนั้นมีความหมาย ความโน้มเอียงนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ (Almond and Powell, 1966:50 อ้างถึงใน นิภา ไชยเศวต, 2540:100)

1. ความโน้มเอียงด้านการรับรู้ (Cognitive Orientations)

ความโน้มเอียงด้านการรับรู้เป็นความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือความเชื่อทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นความรู้ที่ถูกต้องหรือไม่

2. ความโน้มเอียงด้านความรู้สึก (Affective Orientations)

ความโน้มเอียงด้านความรู้สึก คือ ความรู้สึกเกี่ยวพัน เกี่ยวข้อง การยอมรับหรือไม่ยอมรับในวัตถุประสงค์ทางการเมือง

3. ความโน้มเอียงด้านการประเมินค่า (Evaluative Orientations)

ความโน้มเอียงด้านการประเมินค่า หมายถึง การตัดสินใจและความคิดเห็นต่างๆที่มีต่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง ซึ่งโดยทั่วไปมักจะเป็นการเอาค่านิยมเข้าวัดวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือเหตุการณ์ทางการเมืองใดๆ

นิภา ไชยเศวต (2540:100) กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก การรับรู้ และการประเมินค่าของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองและส่วนต่างๆของระบบการเมืองซึ่งจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของพฤติกรรมทางการเมืองต่างๆของบุคคล อันจะเป็นช่องทางนำไปสู่การแสดงออกหรือไม่แสดงออกทางการเมืองซึ่งอาจจะเป็นในทางสนับสนุน ต่อต้าน หรือนิ่งเฉยต่อระบบการเมืองก็ได้

ประจิดร มหาหิง (2529:174-175) สรุปว่า วัฒนธรรมทางการเมืองหมายถึงแบบแผนของทัศนคติหรือความโน้มเอียงทางความเชื่อและค่านิยมที่บุคคลพึงมีต่อระบบการเมืองและส่วนประกอบต่างๆของระบบการเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในระบบการเมืองนั้นๆด้วย ในการที่เราจะทราบว่าคุณโน้มเอียงหรือทัศนคติทางการเมืองของแต่ละบุคคลจะเป็นอย่างไรนั้นอาจจะสังเกตหรือดูได้จากปัจจัยหลัก 4 ประการ คือ

1. บุคคลนั้นมีความรู้เกี่ยวกับประเทศชาติและระบบการเมืองในแง่ต่างๆไปอย่างไร รู้ประวัติศาสตร์ขนาด และที่ตั้งของประเทศ รูปแบบการปกครองของประเทศว่ามีลักษณะอย่างไร
2. บุคคลนั้นมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาททางการเมืองของผู้นำทางการเมืองอย่างไร รู้เกี่ยวกับยกวางนโยบายอย่างไรและมีความรู้สึกและความเห็นต่อโครงสร้างผู้นำทางการเมืองและยกวางนโยบายอย่างไร
3. บุคคลนั้นมีความรู้เกี่ยวกับการบังคับใช้นโยบายตลอดจนกระบวนการในการตัดสินใจกำหนดนโยบายอย่างไร บุคคลมีความรู้สึกและความเห็นต่อประเด็นเหล่านี้ได้อย่างไร
4. บุคคลนั้นมองตนเองในฐานะที่เป็นสมาชิกของระบบการเมืองอย่างไร มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิอำนาจ พันธกรณี และกลยุทธในการเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกำหนดนโยบายอย่างไร มีความรู้สึกและสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างไร

1.2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Political Culture)

นักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องหรือเอื้ออำนวยต่อระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้หลายชั้นดังนี้

Almond and Verba ได้เสนอวัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมืองดีที่จะเป็นเงื่อนไขสำหรับเสถียรภาพของระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมืองดีเป็นลักษณะผสมของทัศนคติความเชื่อสองอย่างควบคู่กันไปที่มีอยู่ในตัวบุคคล คือ ความสามารถในการเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ (Citizen Competence) โดยเชื่อว่าตนเองมีสิทธิและมี

ความสามารถที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความสามารถเป็นผู้ที่อยู่ใต้ปกครองที่ดี (Subject Competence) ได้โดยการเคารพกฎหมายระเบียบวินัย และ เชื่อมั่นในความชอบธรรม ความสามารถ และความตั้งใจดีของผู้ปกครองด้วย อาจพูดได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมืองดีเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่พลเมืองส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความสามารถทางการเมือง (Political Competence) อันจะเป็นผลให้ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยมีเสถียรภาพ (Almond and Verba, 1965:29-30, 168-172, 337-340, 360-361 อ้างถึงใน นิภา ไชยเสวต, 2540:104)

Wit ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ดังนี้ (Wit, 1963 :112-121 อ้างถึงใน นิภา ไชยเสวต, 2540:104)

1. การมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน มีความไว้วางใจในบุคคลอื่น
2. เชื่อถือในสถาบันทางสังคมทั้งสถาบันรัฐบาลและสถาบันเอกชนตลอดจนผู้ปกครอง
3. เชื่อในหลักสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ฉะนั้นจะไม่ยึดมั่นในตัวเองมากเกินไป
4. ไม่นิยมการใช้อำนาจบังคับหรือความรุนแรงในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ

ทินพันท์ นาคะตะ (2517:8-21) ได้สรุปลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนี้

1. จะต้องมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนในสังคมนั้นต้องการให้มีการปกครองในระบอบนี้มากกว่าระบอบอื่นและเห็นด้วยว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน
2. ยึดมั่นและเชื่อถือในคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล ความสามารถของผู้อื่นและความเสมอภาคของมนุษย์ เคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นในการแสดงความคิดเห็น โดยการพูด การเขียน การแสดงออกอื่นๆแม้ตนจะไม่เห็นด้วยกับความคิดเหล่านั้น

ก็ตาม ผู้มีจิตใจประชาธิปไตยจะต้องยอมรับหรืออดกลั้นต่อการปฏิบัติที่แตกต่างไปของผู้อื่นตราบใดที่การปฏิบัติเหล่านั้นไม่ละเมิดศีลธรรมและเสรีภาพของผู้ใด

3. เคารพในกติกาของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หลักการตัดสินใจด้วยเสียงข้างมากโดยมีข้อผูกพันที่จะต้องได้รับการปฏิบัติตามจากทุกฝ่าย ทั้งนี้จะต้องให้ความสำคัญคุ้มครองในสิทธิเสรีภาพของเสียงข้างน้อยด้วยเพื่อเป็นหลักประกันว่าการแก้ปัญหาต่างๆกระทำไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมโดยวางอยู่บนพื้นฐานของหลักแห่งเสรีภาพและเคารพในสิทธิของบุคคล
4. สนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครองโดยการติดตามข่าวสารบ้านเมือง การแสดงความคิดเห็นต่างๆและเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายของรัฐบาล
5. เป็นผู้มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวคือจะต้องเชื่อมั่นว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนจะมีผลบังเกิดแน่นอน
6. มองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจในเพื่อนมนุษย์ มีความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่และสถาบันของทางราชการเนื่องจากการเมืองเป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจและความไว้วางใจกันเพราะความสำเร็จของการดำเนินงานของสถาบันการเมืองต่างๆส่วนหนึ่งต้องอาศัยการมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
7. การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์โดยเฉพาะการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ การปฏิบัติงานของทางราชการอยู่เสมอทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ข้าราชการเหล่านั้นใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางมิชอบได้ง่าย

ธวัช ทันโตภาส (2528:37-64) ได้สรุป ลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ดังนี้ คือ

1. ยึดหลักที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน นั่นคือ ประชาชนเป็นแหล่งที่เกิดและเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองตนเอง ประชาชนมีอำนาจควบคุมรัฐบาลไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม
2. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการปกครองโดยประชาชน และได้รับความยินยอมจากประชาชนตามหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน เพราะประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของประชาธิปไตย
3. ยึดหลักการปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน นั่นคือ องค์การในการปกครองต้องดำเนินการให้เกิดผลดีแก่ประชาชนทั้งปวง ความมุ่งหมายของรัฐบาลซึ่งใช้อำนาจปกครองจะต้องถือเอาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง
4. ยึดหลักการรับเอาและถือเอาเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ นั่นคือ รัฐบาลจะต้องรับฟังความต้องการของประชาชนที่มีเหตุผลโดยชอบด้วยดีและต้องนำไปปฏิบัติตามความสามารถและกำลังของประเทศเพื่อให้บังเกิดผลตามความต้องการของประชาชน
5. ยึดหลักการปกครองโดยเสียงข้างมากที่ไม่ละเมิดสิทธิของชนส่วนน้อย นั่นคือ การแก้ปัญหา การหาข้อยุติ และการตัดสินใจจะต้องใช้หลักเสียงข้างมาก แต่การใช้เสียงข้างมากก็ต้องกระทำด้วยความระมัดระวังมิฉะนั้นจะกลายเป็นเผด็จการของเสียงข้างมาก
6. ยึดหลักความเห็นพ้องต้องกันหรือความยินยอม นั่นคือ การกระทำใดๆจะต้องได้รับความเห็นพ้องจากประชาชนโดยส่วนรวม
7. ยึดหลักการใช้เหตุผล นั่นคือ การให้คนใช้เหตุผลในการแสดงออกและในการดำเนินงานรวมถึงการกำหนดนโยบาย การแสดงความคิดเห็น การแก้ปัญหา การพัฒนา การเปลี่ยนแปลง และการปรับปรุง

8. ยึดหลักความเสมอภาค นั่นคือ การให้บุคคลมีความเท่าเทียมกันในทางการเมือง กฎหมาย และโอกาส
9. ยึดหลักกฎหมาย นั่นคือ การยึดถือกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์หรือกติกาในการดำเนินการต่างๆ
10. ยึดหลักเสรีภาพ นั่นคือ การให้โอกาสบุคคลเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ระบอบประชาธิปไตยมุ่งหวังที่จะให้ได้มาซึ่งเสรีภาพและพร้อมกันนั้นก็ให้ความสำคัญคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลให้มีความมั่นคงแต่การใช้เสรีภาพจะต้องไม่ไปละเมิดประโยชน์ของบุคคลอื่น
11. ยึดหลักศีลธรรม ศีลธรรมเป็นหลักการที่ควบคุมมิให้บุคคลกระทำการที่เป็นการเบียดเบียนโดยมิชอบ แต่มุ่งสนับสนุนให้มนุษย์ได้เอื้อเพื่อช่วยเหลือกันและมีจิตใจในการปฏิบัติด้วยคุณธรรม
12. ยึดหลักความเป็นธรรม นั่นคือ ผู้ปกครองจะต้องมีความชอบธรรมในการดำเนินการต่างๆทั้งนี้เพื่อความมั่นคงของระบบการปกครองและเพื่อสิทธิเสรีภาพของปวงชน
13. ยึดหลักการพหุนิยมทางสังคม นั่นคือ การถือว่าอำนาจในระบบการเมืองไม่ควรจะรวมอยู่ที่เดียวแต่ควรจะกระจายไปยังกลุ่มประชาชนกลุ่มต่างๆที่รวมกันขึ้นด้วยความสมัครใจ กลุ่มเหล่านี้อาจมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความต้องการที่แตกต่างกัน
14. ยึดหลักเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ ประชาธิปไตยถือว่าบุคคลมีความสำคัญยิ่ง การปกครองจึงต้องเป็นไปเพื่อรักษาประโยชน์ของบุคคล รัฐและรัฐบาลเกิดมาเพื่อประชาชน ดังนั้น กฎหมาย นโยบาย หน่วยงาน และการปฏิบัติต่างๆมีวัตถุประสงค์เพื่อจะให้บริการแก่บุคคล
15. ยึดหลักการประนีประนอม ประชาธิปไตยต้องการให้มีการประนีประนอมในด้านความคิดเห็นและการกระทำด้วยการให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรีโดยยึดหลัก

ที่ว่าไม่มีผู้ใดผูกขาดความจริงหรือสติปัญญาไว้แต่ผู้เดียวแต่ทุกฝ่ายย่อมมีเหตุผลที่ดีที่สุดเป็นข้อประนีประนอม

16. ยึดหลักการยอมรับข้อสงสัย นั่นคือ มีใจกว้าง ยับยั้งการผูกขาดความคิดเห็น หรือการกระทำที่เป็นเผด็จการด้วยการยอมรับฟังความคิดเห็นต่างๆก่อนที่จะมีการกำหนดนโยบายใดๆและแม้จะกำหนดขึ้นแล้วก็ตามก็จะเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงแก้ไขได้
17. ยึดหลักการแบ่งประโยชน์และคุณค่าต่างๆ นั่นคือ ประชาชนจะต้องได้รับประโยชน์ เช่น รายได้ที่เป็นธรรม สวัสดิการที่จำเป็น เป็นต้น
18. ยึดหลักการยึดมั่นในคุณค่าแห่งความเป็นพลเมือง นั่นคือ มีความคิดและการยึดมั่นร่วมกันว่าเป็นสมาชิกของประเทศหรือระบบการเมืองเดียวกัน สำนึกในคุณค่าที่ว่าตนเป็นพลเมืองที่ต้องมีบทบาทในฐานะที่เป็นเจ้าของประเทศ
19. ยึดหลักรัฐธรรมนูญนิยม นั่นคือ การปกครองที่ยึดหลักรัฐธรรมนูญมิใช่เป็นการปกครองที่ยึดเอาอำนาจความรู้สึก
20. ยึดหลักความยินยอม นั่นคือ การยอมให้มีการโต้แย้ง คัดค้านจากบุคคลหรือกลุ่มของประชาชน

1.3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการอำนาจนิยม (Authoritarian Political Culture)

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการอำนาจนิยมนี้ มีนักวิชาการทางรัฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Adorno และคณะ (1950) ได้อธิบายลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการไว้ว่า นิยมการใช้อำนาจเด็ดขาด อ่อนน้อมยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจ ยึดถือตัวบุคคลมากกว่าหลักการจึงมอบความรับผิดชอบทั้งหมดไว้ที่ผู้นำ เคารพระบบอาวุโส นิยมระบบเจ้าขุนมูลนาย ไม่ยอมรับความเสมอภาคของบุคคล ไม่ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นในการใช้สิทธิเสรีภาพของ

เขายึดมั่นในค่านิยมแบบเดิม และถือว่ากิจกรรมของบ้านเมืองชาวบ้านไม่เกี่ยวแต่เป็นเรื่องของ
ทางการเท่านั้น (Adorno และคณะ, 1950:228 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ พลศักดิ์
จิรไกรศิริ, 2524:28)

วิสุทธิ โปธิ์แท่น ได้ให้ความหมายวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเผด็จการไว้ดังนี้ คือ
(วิสุทธิ โปธิ์แท่น, 2524:161-162)

1. มีทัศนคติแบบอำนาจนิยมโดยการครอบงำหรือใช้อำนาจบาตรใหญ่ต่อผู้ที่อยู่ในฐานะ
ที่ต่ำกว่า
2. ศีโรราบกราบกรานอย่างสิ้นเชิงต่อผู้ที่อยู่ในฐานะที่สูงกว่า
3. เห็นอำนาจเป็นใหญ่หรือบูชาอำนาจ
4. ติดพันยึดมั่นอยู่แต่ความคิดเก่าๆ ล้าสมัยในลักษณะยึดมั่นในลัทธิ
5. เชื่อถืออย่างงมงายโดยไม่พยายามไม่หาทางพิสูจน์ตามหลักวิทยาศาสตร์และหลัก
เหตุผลในสิ่งเหนือธรรมชาติ
6. ชอบทำตนเป็นผู้โอ้อวดในอำนาจและชอบข่มเหงรังแกผู้อื่น
7. มองคนในแง่ร้ายและมักประชดประชันดูถูกดูแคลนเหยียดหยามผู้อื่น ไม่เชื่อใน
ความสามารถของผู้อื่น
8. มีจิตใจหยาบกระด้าง ไม่มีสุนทรียภาพและไม่มีความคิดฝันในเรื่องสุนทรีย์ใดๆ
9. มีความรู้สึกอ่อนแอในตัวเองแต่พยายามปิดบังโดยการสร้างความแข็งแกร่งมา
แทนที่
10. ไม่อาจทนต่อการวิพากวิจารณ์ของผู้อื่นได้

11. ขอบกட்சีทางเพศ

1.4 ความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสำคัญมากในการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือวัฒนธรรม วัฒนธรรมจะเป็นเป้าหมายในการพัฒนาในเรื่อง การปฏิรูปทางการเมือง การปรับวัฒนธรรมทางการเมืองให้เกิดหนุนต่อหลักการและวิธีการของระบบประชาธิปไตยเป็นสิ่งสมควรให้ความเอาใจใส่อย่างยิ่งเพราะระบอบการเมืองที่มีแต่เพียงกรอบของตัวบทกฎหมายและตัวสถาบันทางการเมืองแต่ขาดจิตวิญญาณของผู้เล่นบทบาทขาดวัฒนธรรมประชาธิปไตยที่แท้จริง ระบอบประชาธิปไตยดังกล่าวก็คงไปไม่รอดและคงเป็นเพียงประชาธิปไตยที่มีแต่เปลือกนอกอาจยังผลเสียให้แก่ประเทศชาติเสียอีก ในทางกลับกัน หากระบอบไม่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง การจะพัฒนาวัฒนธรรมให้ก้าวไปสู่จุดสูงสุดของความเจริญต้องมีปัญหาเช่นกัน ทั้งระบบการเมืองและวัฒนธรรมจึงต้องเป็นเรื่องคู่กันแยกกันไม่ออก และในการนี้ปัจจัยตัวแปรที่สำคัญที่สุด คือ กระบวนการกล่อมเกลางานวัฒนธรรมหรือบางครั้งก็เรียกว่ากระบวนการสังคมนะกิต นั่นเอง (วิชัย ต้นศิริ, 2539:61-62)

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน (2540:154-155) กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสำคัญ 3 ประการดังนี้ คือ

1. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมความชอบธรรมทางการเมือง (political legitimacy) ให้กับระบบการเมืองอันเป็นผลทำให้ระบบการเมืองสามารถดำรงอยู่ได้ ประชาชนจะให้ความร่วมมือกับรัฐโดยการเชื่อฟังคำสั่งของประมุขและปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อเป็นการรักษาระเบียบของสังคมการเมือง
2. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการริเริ่มทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ส่วนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางของวัฒนธรรมทางการเมืองสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประเทศตะวันตกเพื่อแก้ไข ปัญหาของชาติและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาการเมือง หากสังคมการเมืองใดประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับเป้าหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองของสังคมนั้น ก็จะสามารถนำอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นมาขึ้นเป็นแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนเพื่อบรรลุเป้าหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นได้

Almond และ Verba (1965) ได้กล่าวว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีความสนใจและมีส่วนร่วมในทางการเมืองสูง (Almond และ Verba, 1965:317-319 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ รัฐขจร, 2522 :85)

Almond, Verba และ Millett (1970) กล่าวว่า โดยปกติเพศหญิงจะเป็นผู้ที่ถูกปกครองเสมอและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเพศหญิงจะมีความยอมรับในระบบปิตาธิปไตยหรือระบบพ่อปกครองลูก (Paternalism) คือ เพศหญิงจะยอมเป็นผู้ตามให้ฝ่ายชายซึ่งเป็นสามี คู่หมั้น หรือคนรักเป็นผู้นำ ยิ่งในสังคมแบบเก่าหรือแบบประเพณีนิยมด้วยแล้วจะมีวัฒนธรรมแบบที่กล่าวมานี้เด่นชัดมาก (Almond, Verba และ Millett, 1970:23-24 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ รัฐขจร, 2522:143-144)

ชัยวัฒน์ รัฐขจร (2522:144) กล่าวว่า ลักษณะของสังคมไทยเป็นสังคมประเพณีนิยมชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตามตลอดจนยอมรับในอำนาจทุกอย่างซึ่งปฏิบัติติดต่อกันมาช้านานจนเป็นประเพณีว่าหญิงเกือบยอมตามสามีทุกอย่าง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นสามีเท่านั้นเป็นผู้มีสิทธิมีอำนาจ มีความชอบธรรมในการตัดสินใจชี้ขาดปัญหา หญิงไทยได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี สิ่งที่กล่าวมานี้มีส่วนทำให้หญิงมีความเข้าใจ มีความสนใจทางการเมืองน้อยกว่าชาย

Almond, Verba และ Milbrath (1954) กล่าวว่า การเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่มีความสลับซับซ้อนครอบคลุมและกระทบต่อทุกคนในสังคม ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจการเมืองและการปกครองด้วยดีต้องเป็นผู้ที่สนใจศึกษาหรือมีการศึกษาดี จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีการศึกษาดีจะมีความเข้าใจดีว่าการเมืองและการปกครองนั้นส่งผลกระทบต่อตนเองและบุคคลอื่นๆทุกคนด้วยความตระหนักดีของอิทธิพลทางการเมืองบุคคลดังกล่าวนี้จะต้องมีความกระตือรือร้นสนใจและพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมาก นอกจากนี้ผู้ที่มีการศึกษาดีจะมีความรู้สึกเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลหรือมีความเชื่อมั่นว่าการ

พยายามเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองของตนจะเกิดผล (Almond, Verba และ Milbrath, 1954:187-194 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ รัฐขจร, 2522:145-146)

ในการทำงานเดียวกันผู้ที่มีการศึกษามากกว่าจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ตลอดจนการพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเช่นกันเพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นฐานรองรับความมั่นคงของระบบการเมืองระดับชาติ (ชัยวัฒน์ รัฐขจร, 2522:146)

การที่บุคคลที่มีฐานะทางสังคม เศรษฐกิจสูงเช่นนี้มีส่วนร่วมทางการเมืองสูงเพราะฐานะทางสังคมสูงทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในความสามารถของคนในทางการเมืองสูง (Political Efficacy) ผู้ที่มีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถสูงเท่านี้จึงจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่ไม่มีความเชื่อมั่นเช่นนี้จะไม่ไปยุ่งเกี่ยวทางการเมืองมากนัก ผู้ที่เชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถในทางการเมืองนั้น หมายความว่า เขาเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถที่จะมีอิทธิพลในการผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลหรือคิดว่ามีความสามารถพอที่จะผลักดันทางการเมืองไปในทิศทางที่เขาต้องการหรือคิดว่าเขามีความสามารถในการเป็นผู้นำทางการเมืองเสียเอง (ชัยวัฒน์ รัฐขจร, 2522:86)

บรรพต วีระชัยและคณะ (2532:294) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกื้อกูลต่อการเป็นประชาธิปไตยอย่างหนึ่งก็คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีทัศนคติดังต่อไปนี้คือ

1. ความรู้สึกและความโน้มเอียงไปในทางประชาธิปไตย
2. รู้สึกว่าแต่ละคนมีคุณค่าในตัวเอง
3. ยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม
4. มีความศรัทธาในระบบสังคมเปิด

5. มีทัศนคติที่เปิดกว้าง ยอมรับว่าบุคคล หรือรัฐบาลอาจผิดพลาดได้โดยไม่เจตนา พร้อมทั้งให้โอกาสในการแก้ไข ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ยอมรับความหลากหลายและ ยอมรับให้มีการรวมกลุ่มเพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ของบุคคล
6. มีจิตใจเสียสละและหนักแน่น
7. มีความเห็นพ้องต้องกันว่าประชาธิปไตยเป็นแนวความคิดที่ดี มีคุณค่าสมควรแก่การทำนุบำรุงรักษาไว้

บรรพต วีระสัยและคณะ (2532:294) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกื้อกูลต่อการเป็นประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง ก็คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสำคัญดังนี้ คือ การกระจายรายได้ในสังคมอย่างเป็นธรรมจะช่วยให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่ดีกินดี มีเวลาว่างเพียงพอสำหรับการเอาใจใส่กับกิจการบ้านเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

Almond และ Verba (1965) กล่าวถึง ความเข้าใจทางการเมือง ปัจจัยสำคัญอยู่ที่ การศึกษา ซึ่งทั้งสองคนพบว่าการศึกษาทำให้คนมีความรู้เรื่องการเมืองดีขึ้นและมีความเชื่อมั่นสูง ในบทบาททางการเมืองของตน สถานศึกษามีบทบาทอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพของผู้ที่เข้ามาศึกษาและก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่นที่มีการศึกษาต่ำ เช่น คนที่มีการศึกษาสูงย่อมจะมีความสนใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าบุคคลที่มีการศึกษาต่ำกว่า การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลเพราะทำให้คนที่ได้รับการศึกษานั้นมีความสำนึกในบทบาทของรัฐบาล ได้รับข่าวสารทางการเมือง และได้รับรู้ทัศนะทางการเมืองซึ่งน่าจะมีประโยชน์ต่อระบอบประชาธิปไตย หรืออาจกล่าวได้ว่าการศึกษาที่บุคคลได้รับจะมีอิทธิพลอย่างสำคัญยิ่งต่อทัศนะทางการเมืองของบุคคล (Almond และ Verba, 1965:10-20 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ รัฐขจร, 2522:33)

Michael Rush และ Phillip Athoff (1971) กล่าวว่า บุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งชนชั้นนั้น จะมีทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพเป็นอย่างไรนั้นก็ขึ้นอยู่กับนโยบายทางการศึกษามีอยู่อย่างไร เพราะฉะนั้นถ้านโยบายทางการศึกษามุ่งไปในทางใด การเรียนรู้ของบุคคลก็มุ่งไปในทาง

นั้นด้วย (Michael Rush และ Phillip Athoff, 1971:16 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ พลศักดิ์ จิรโกศิริ, 2524:50-52)

จากการศึกษาเชิงทฤษฎีและแนวคิดข้างต้น พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นมิติสำคัญอีกมิติหนึ่งในการศึกษาการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นควบคู่กับสถาบันการเมืองในท้องถิ่น เพราะการที่จะพัฒนาการเมืองระบบโดยอัตโนมัติอาศัยสมาชิกในสังคมการเมืองที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องต่อการพัฒนาระบบการเมืองนั้นๆ โดยเหตุผลที่ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นอันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองในท้องถิ่นนั้น หมายถึงว่าประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับระบบการเมืองนั้นด้วยทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้กับระบบการเมืองนั้น เมื่อเป็นดังนี้ประชาชนก็จะสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการบริหารการปกครองท้องถิ่น เช่น การเชื่อฟังและปฏิบัติตาม กฎระเบียบต่างๆ เป็นต้น อันจะส่งผลให้ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่นนั้นมีเสถียรภาพและพัฒนาทางการเมืองต่อไป กล่าวคือในการพัฒนาการเมืองการปกครองของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพได้นั้น วิธีการที่สำคัญประการหนึ่ง ก็คือ การปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองทั้งนี้เพื่อจะพัฒนาการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานอันมั่นคงสำหรับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศต่อไปในอนาคต

2. ผู้นำ (leaders)

2.1 ความหมายของผู้นำ

บุญถิ่น ดอกโรตง ได้ให้ความหมายของ ผู้นำ คือ ผู้ก้าวหน้าไปข้างหน้า ผู้แสดงตนเป็น คนนำ ผู้มีอำนาจบังคับ สั่ง มีภาวะเป็นผู้นำ มีตำแหน่งบทบาทผู้นำ ความสามารถในการแนะนำ ความสามารถในการนำ (บุญถิ่น ดอกโรตง, 2520:6)

ธรรมรส โชติบุญชร ให้ความหมายผู้นำ คือ บุคคลซึ่งถูกแต่งตั้งขึ้นมาหรือได้รับการยกย่องขึ้นมาให้เป็นหัวหน้า มีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา และอาจชักพา ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้ (ธรรมรส โชติบุญชร, 2519:131)

สำเร็จ สิงหะวาระ ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำ คือสัญลักษณ์แห่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเป็นผู้รับฝากไว้ซึ่งปณิธานและความหวังของประชาชน ผู้นำจึงเป็นเงาหรือภาพสะท้อนของประชาชน (สำเร็จ สิงหะวาระ,2506:40)

Jack C. Plano (1973) ให้ความหมายของผู้นำว่าเป็นบุคคลซึ่งใช้อิทธิพลได้มาก ในการควบคุมและกระทำการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ผู้ได้รับอำนาจจากความมั่นคง สถานภาพด้านครอบครัว ชั่ววรรณะ ระบบ หรือความมีสติปัญญา เลอเลิศและผู้นำเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจของท้องถิ่น ชาติ และชุมชน (Jack C. Plano,1973:134 อ้างถึงใน สุนทร ไตรรอด,2536:8)

T.M.Whitehead (1963) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากคนอื่น ๆ ในกลุ่ม และเป็นผู้ที่มีความสามารถช่วยเหลือผู้อื่นในสิ่งที่ผู้อื่นร้องขอ สามารถชี้แนะหนทางให้ผู้อื่นทำตาม โดยผู้ตามให้ความเชื่อฟัง (T.M.Whitehead,1963:68 อ้างถึงใน สุนทร ไตรรอด,2536:9)

Raymond J. Burby (1972) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่สามารถจูงใจคนอื่นให้ปฏิบัติตาม ด้วยความเต็มใจ ทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นในตัวเอง สามารถช่วยคลี่คลายความตึงเครียดต่างๆ ลงได้และนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ (Raymond J.Burby,1972:43 อ้างถึงใน สุนทร ไตรรอด,2536:10)

2.2 ประเภทของผู้นำ

ลักษณะของผู้นำได้มีผู้ศึกษาไว้มากมาย ส่วนใหญ่จะเป็นหลักกว้างๆที่มีลักษณะ คล้ายคลึงกัน เน้นถึงคุณสมบัติอันเป็นเลิศของผู้นำ ซึ่งการศึกษาลักษณะของผู้นำจะเป็นการช่วย ชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้นำและการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ผู้นำนั้นพึงมีต่อองค์กรนั้นๆ เป็นอย่างดี ซึ่ง **ซุบ กาญจนประกร** ได้จำแนกลักษณะของผู้นำโดยพิจารณาจากลักษณะวิธีการใช้อำนาจเป็น 3 แบบ กล่าวคือ (ซุบ กาญจนประกร,2517:74-77)

1. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leaders) ถือว่าเป็นแบบผู้นำที่ดีที่สุดและ อำนวยผลในการบริหารงานมากที่สุด เป็นการบริหารโดยยึดถือความคิดเห็นของ กลุ่มเป็นสำคัญ จะดำเนินการในสิ่งใดก็มักจะกระทำไปในนามของกลุ่ม เพราะ

ต้องการความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การบริหาร เน้นหนักในรูปการสร้างความสำเร็จอันดีต่อกัน โดยเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นเพื่อร่วมกันวินิจฉัย เลือกวิธีที่จะทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ ในการปฏิบัติ จะเป็นไปในลักษณะของความร่วมมือ ประสานงานกันอย่างจริงจัง

2. ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire Leaders) เป็นผู้นำที่ใช้อำนาจในการควบคุม การบริหารแต่น้อย บรรดาผู้ใต้บังคับบัญชาต่างก็มีเสรีที่จะวินิจฉัยสั่งการ มาตรฐานการปฏิบัติงาน หรือระบบการจัดงานไม่คำนึงถึงหลักการหรือกฎเกณฑ์ เท่าใด การกำหนดนโยบายไม่มีความแน่นอน ขาดความคิดริเริ่ม และไม่มี การประเมินผลงานเพื่อหาแนวทางแก้ไขแต่อย่างใด
3. ผู้นำแบบอัตตนิยม (Autocratic Leaders) เป็นผู้นำที่ถืออำนาจเป็นใหญ่ มีลักษณะถือตัว เชื้อมั่นในตัวเองมาก บริหารงานและนโยบายโดยใช้อารมณ์และ อำนาจ วางท่าใหญ่โต ไม่ให้เกียรติคนอื่น ใช้อำนาจเป็นที่ตั้ง เน้นสมรรถภาพของ การทำงานของตนเองและต้องการขยายอำนาจของตนเองออกไปในทุกวิถีทาง

สมพงษ์ เกษมสิน ได้ศึกษาลักษณะของผู้นำจากวิธีการทำงานโดยแบ่งออกเป็น 4 แบบ ด้วยกัน คือ (สมพงษ์ เกษมสิน , 2514 : 362-364)

1. ผู้นำแบบจูงใจ (Persuasive Leader) การทำงานของผู้นำแบบนี้นิยมให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมพิจารณาเพื่อแสดงความคิดเห็นและเป็นการบรรเทาการ ต่อต้านไปด้วย การติดต่อสั่งงานเป็นแบบสองทิศทาง (two-way communication)
2. ผู้นำแบบร่วมใจ (Participative Leader) การทำงานของผู้นำแบบนี้นิยมการ ปรึกษาหารือและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและ ผู้ใต้บังคับบัญชา ยึดหลักการประนีประนอมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกันในฐานะผู้ร่วมงาน อาศัยศิลปะการจูงใจเพื่อประสงค์ให้ผู้ร่วมงาน ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ใช้ความร่วมมือร่วมใจในการแสดงความคิดเห็นและ การปฏิบัติงาน

3. ผู้นำแบบบงการ (Directive Leader) การทำงานของผู้นำแบบนี้ชอบปฏิบัติงานแบบใช้อำนาจ ขาดหลักมนุษยสัมพันธ์ ทำงานแบบสั่งการเพื่อแสดงถึงการมีอำนาจความสัมพันธ์ในการทำงานเป็นแบบนายกับบ่าว
4. ผู้นำแบบเจ้าระเบียบ (Regulative Leader) การทำงานของผู้นำแบบนี้มักถือระเบียบแบบแผนเป็นสำคัญ ไม่ชอบให้มีการเปลี่ยนแปลง การสั่งการมักใช้กฎระเบียบเป็นเครื่องมือโดยยกเหตุผลในระเบียบมาใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่าการยกตัวเองแบบผู้นำอัตตนิยม การติดต่อสื่อสารสั่งงานมักเป็นในรูปทิศทางเดียว (one-way communication)

2.3 ความสำคัญของผู้นำ

ผู้นำมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในองค์กรโดยเฉพาะการตัดสินใจของผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ

1. การตัดสินใจของผู้นำมีผลกว้าง และรุนแรงกว่าการตัดสินใจของผู้ที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า
2. การตัดสินใจของผู้นำมีผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินงาน ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายต่างๆทุกระดับหน้าที่และตัวบุคคล
3. การตัดสินใจของผู้นำมีผลกระทบต่อสังคม สภาพแวดล้อมภายในองค์กรและวิถีชีวิตของผู้ที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา
4. การตัดสินใจของผู้นำมีผลต่อภายนอกองค์กร เช่น ในด้านภาพพจน์ขององค์กร ทัศนคติที่ภายนอกมีต่อองค์กร

จากการศึกษาเชิงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำหรือชนชั้นนำข้างต้น ได้ข้อสรุปว่าในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นเพื่อให้เป็นรากฐานของการพัฒนาการเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติต่อไป ผู้นำของท้องถิ่นจะต้องมีทัศนคติที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญ

ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่นก่อน หรืออีกนัยหนึ่งคือผู้นำท้องถิ่นจะต้องมี วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และเมื่อเป็นเช่นนั้นแล้วประชาชนก็ยอมให้ความ ร่วมมือและสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นอันจะทำให้การบริหารงานของท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ ผลก็คือ ประชาชนจะรู้สึกพอใจและเห็นคุณค่าของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของท้องถิ่นอันเป็น หนทางหนึ่งในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติต่อไป ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขที่สำคัญอย่างหนึ่งของ การพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในท้องถิ่น

ปัจจัยทางสังคมถือเป็นพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งสำหรับการสร้างวัฒนธรรมทาง การเมืองของผู้นำท้องถิ่น เพราะที่ผ่านมาไม่ว่าจะมีการปฏิรูปการเมืองการปกครองหรือแก้ไข รัฐธรรมนูญใหม่เกิดขึ้นกี่ครั้งก็ตาม การเมืองการปกครองของไทยก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควรทั้งนี้เป็นเพราะเรายังละเลยที่จะให้ความสำคัญกับการปฏิรูปทางสังคมนั่นเอง ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความ รับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ล้วนเป็นปัจจัย พื้นฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความเชื่อ ค่านิยม แบบแผนการประพฤติ ปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นหากรัฐไม่ตระหนักถึงปัจจัยทางสังคมเหล่านี้แต่กลับไปมุ่งที่จะ ปฏิรูปเครื่องมือทางการเมืองการปกครองและมีการออกกฎหมายบังคับให้ประชาชนทั้งประเทศ ปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองปฏิรูปขึ้นมา ผลสำเร็จที่รัฐคาดหวังไว้อาจประสบกับความล้มเหลวได้เพราะ การหวังผลที่จะให้ท้องถิ่นปกครองตนเองนั้นไม่สามารถที่จะบรรลุผลสำเร็จได้ทุกท้องถิ่น บางท้องถิ่นมีความพร้อมสำหรับการพัฒนาแต่บางท้องถิ่นยังขาดความพร้อม

3. องค์การปกครองท้องถิ่น (local government)

3.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น คือ หน่วยปกครองระดับย่อยของรัฐ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่จัดทำบริการ และแก้ไขปัญหาของประชาชนภายในท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นและงบประมาณของ ท้องถิ่นเองอย่างมีอิสระตามสมควรจากรัฐบาลกลาง (พรชัย เทพปัญญา และวิทยา นภาศิริกุล, 2524:4)

Daniel Wit (1967) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลาง ให้ อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน ในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตาม หลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็น รัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์กร อันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขต อำนาจของตน (Daniel Wit, 1967:101-103 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2543: 22)

William V. Holloway (1959) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มี อาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจการปกครองตนเอง มีการบริหาร การคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน (William V. Holloway, 1959:101-103 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2543:22)

William A. Robson (1953) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครอง ซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมียุทธศาสตร์ที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ (William A. Robson, 1953:574 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2543: 23)

Harris G. Mongtagu (1984) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครอง ซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครอง ท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของ หน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้ บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด (Harris G. Mongtagu, 1984:574 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2543:22)

ประทาน คงฤทธิศึกษากร นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผล สืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่

ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง (ประธาน คงฤทธิศึกษากร,2524:15)

อุทัย หิรัญโต นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น (อุทัย หิรัญโต,2523:2)

ปัจจุบันแนวคิดเรื่องการปกครองท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปโดยมีการนำแนวคิดเรื่อง Governance มาใช้กับการบริหารปกครองท้องถิ่น

การอภิบาลหรือการปกครองสังคม (governance) หมายถึง การใช้อำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาของประเทศหนึ่งๆ (ธนาคารโลก,1994:7 อ้างถึงใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ,2542:26)

อรพินท์ ส孚โชคชัย (2540) กล่าวว่า governance หมายถึง ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่างๆของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข (อรพินท์ ส孚โชคชัย,2540:5-6 อ้างถึงใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ,2542:30)

3.2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546)

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภา อ.บ.ต.) ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสมาชิกสภา อ.บ.ต. ซึ่งประชาชนเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน ยกเว้น อ.บ.ต.ใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้ 6 คน ถ้ามี 2 หมู่บ้านให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน (สมาชิกสภา อ.บ.ต. มีวาระ 4 ปี)

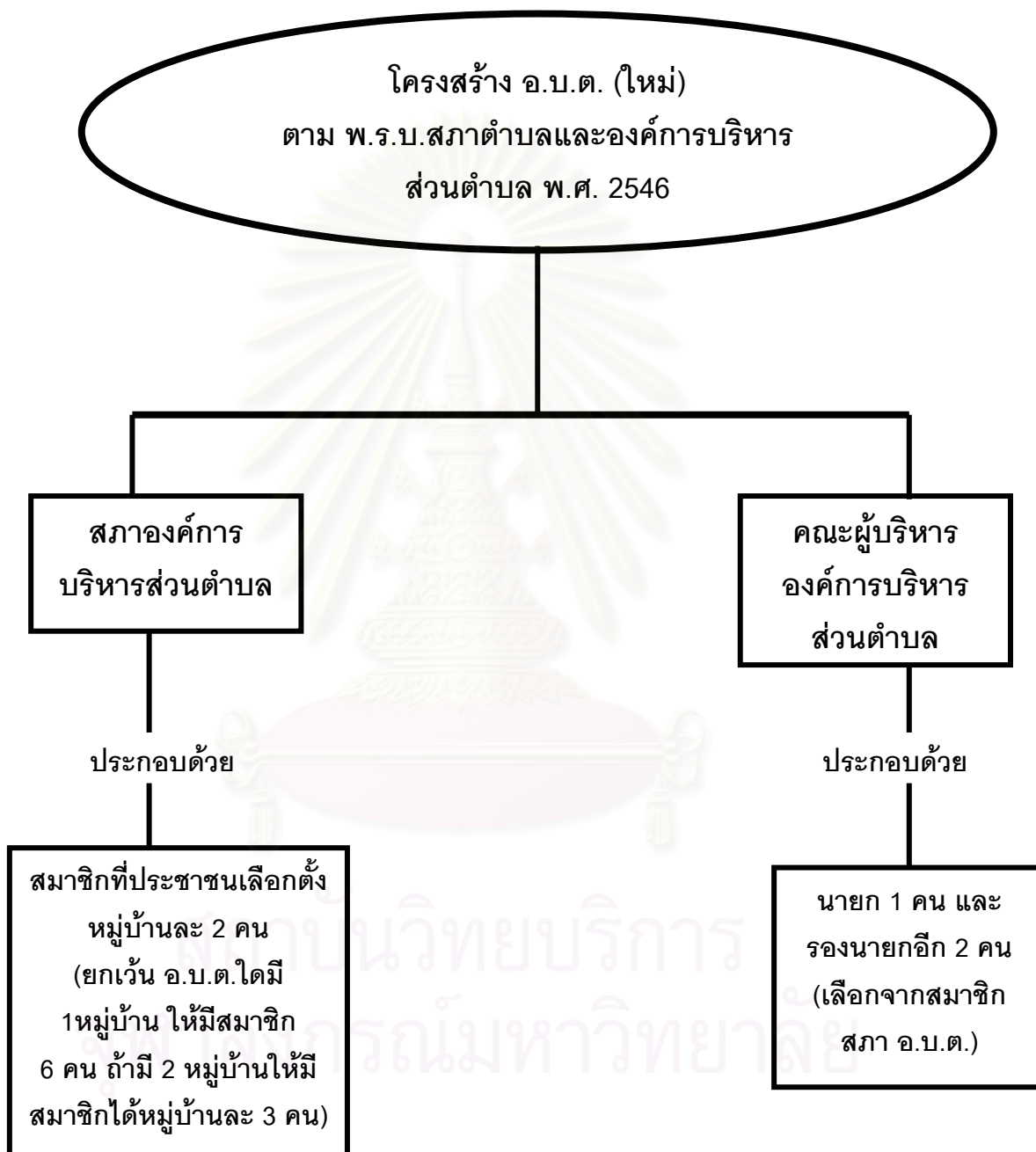
2. คณะผู้บริหาร ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบล 1 คน และรองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลอีก 2 คน โดยเลือกมาจากผู้ที่เป็นสมาชิกสภา อ.บ.ต. โดยความเห็นชอบสภา อ.บ.ต. (คณะผู้บริหาร มีวาระ 4 ปี)

หมายเหตุ จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 285 ที่กำหนดให้สภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนและคณะผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น (โดยอ้อม)

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมายใหม่นี้จึงกำหนดห้ามมิให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบลดำรงตำแหน่งใน อ.บ.ต. แต่ทั้งนี้ให้บุคคลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อ.บ.ต.ได้แต่หากได้รับการเลือกตั้งให้พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวนับแต่วันเลือกตั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 ภาพแสดงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546)

4. การบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบประชาธิปไตย

การบริหารการปกครองที่ดี หรือ Good Governance หมายถึง การบริหารการปกครองที่มีการจัดสรรและบริหารจัดการทรัพยากรในการตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนได้เป็นอย่างดี การบริหารการปกครองที่ดีจะมีลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation) โปร่งใส (Transparency) เสมอภาค (Equality) ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นธรรม (Rule of Law) และรับผิดชอบต่อประชาชน (Responsiveness / Accountability) (สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์, 2543:5)

แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้ (สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์, 2543:7-8)

1. **หลักนิติธรรม** ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่อำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

กฎหมายที่ดีในที่นี้ ก็คือ กฎหมายที่ดีในเนื้อหาสาระและรูปแบบ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2544:3)

- กฎหมายที่ดีในเนื้อหาสาระ คือ กฎหมายที่เป็นธรรม ซึ่งต้องมีเนื้อหาสาระที่ดีสองส่วนด้วยกัน คือ ส่วนแรกจัดสรรสิทธิและประโยชน์อย่างสมดุลให้คนกลุ่มต่างๆ ในสังคม และส่วนที่สองต้องกำหนดกระบวนการใช้กฎหมายให้มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โปร่งใส และรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้
- กฎหมายที่ดีในรูปแบบ นั่นคือ ต้องมีความชัดเจนไม่เคลือบคลุม เข้าใจง่าย (understandability) ยืดหยุ่น (flexibility) มีความสอดคล้องกันเอง (self-consistency) และสืบค้นเจตนารมย์ได้ ตลอดจนประชาชนสามารถค้นหาและเข้าถึงตัวกฎหมายได้ง่าย

2. **หลักคุณธรรม** ได้แก่ การยึดมั่นถูกต้องในความดีงาม โดยบรรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน

พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงจัง ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. **หลักความโปร่งใส** ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานของทุกองค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน
4. **หลักความมีส่วนร่วม** ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ
5. **หลักความรับผิดชอบ** ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน
6. **หลักความคุ้มค่า** ได้แก่ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สุจิต นิมิตรกุล รองปลัดกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการปรับโครงสร้างและกระบวนการวิธีการทำงานให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ของหน่วยงานต่างๆของกระทรวงมหาดไทยและความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานดังกล่าวของกระทรวงมหาดไทยกับภาคประชาสังคมในระดับต่างๆ ถือเป็นกุญแจหรือปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของกระทรวงมหาดไทย

องค์ประกอบที่ควรนำมาพิจารณาในการเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ
กระทรวงมหาดไทย 11 ประการ ได้แก่ (สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์, 2543: 17-21)

1. **การมีส่วนร่วม (Participation)** ทั้งที่เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ และการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในทุกหน่วยงานและทุกระดับในการบริหารงานของหน่วยงานเพื่อบรรลุเป้าหมายในการให้บริการประชาชน
2. **ความยั่งยืน (Sustainability)** โดยมีการบริหารการพัฒนาเพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ที่ยืนอยู่บนหลักการของการรักษาความสมดุลของความน่าอยู่ของชุมชนทั้งในเมืองและในชนบท ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ
3. **ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ชอบธรรม (Legitimacy) และ ให้การยอมรับ (Acceptance)** การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ประชาชนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม มีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ
4. **มีความโปร่งใส (Transparency)** ต้องทำให้การตัดสินใจและการดำเนินงานของทุกหน่วยงานและทุกระดับมีความโปร่งใส รู้ข้อมูลข่าวสารที่ตรงกับข้อเท็จจริงของการตัดสินใจและการดำเนินการ และสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของการตัดสินใจและการดำเนินการในเรื่องนั้นๆได้ ตลอดจนมีระบบ กติกา ขั้นตอน และระยะเวลาในการดำเนินการที่เปิดเผย ชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้
5. **ส่งเสริมความเป็นธรรม (Equity) และ ความเสมอภาค (Equality)** จะต้องมี การกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง ประชาชนได้รับบริการที่ดีและมีคุณภาพจากหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นคนรวย คนจน ผู้ด้อยโอกาส หรืออยู่ในภูมิภาคใด ท้องถิ่นใด ต้องได้รับบริการที่เท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแยกปฏิบัติที่แตกต่าง ในกรณีที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการ หรือละเว้นการดำเนินการ หรือดำเนินการล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น หรือมีการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม จะต้องมีระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน ทั้งนี้ต้องชี้แจงให้ประชาชนผู้ร้องทุกข์ได้รับทราบ

กระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาดำเนินการให้ทราบล่วงหน้า จนเป็นที่พอใจ
ได้ว่าปัญหาของเขาได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมเป็นธรรม

6. **มีความสามารถที่จะพัฒนาทรัพยากรและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี** หน่วยงานต่างๆ และเจ้าหน้าที่ในทุกระดับต้องได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับหลักการและกลยุทธ์ในการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
7. **ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ (Promoting Gender Balance)** ต้องเปิดโอกาสในการเสริมสร้างขีดความสามารถและศักยภาพของสตรีทั้งในเมืองและในชนบท ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครองและการบริหาร
8. **การอดทนอดกลั้น (Tolerance) และการยอมรับ (Acceptance) ในทัศนะที่หลากหลาย (Diverse Perspectives)** ต้องยอมรับในความแตกต่างด้านความคิด วิธีการ และความคาดหวัง ตลอดจนผลประโยชน์จากการพัฒนา และผลกระทบจากการพัฒนา หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ต้องมีความอดทนอดกลั้นในความแตกต่างและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งต้องแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่ตามมา ด้วยปัญญา อดทนอดกลั้น และหาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายยอมรับได้ เพื่อบรรลุผลลัพธ์ที่ทุกฝ่ายพอใจ
9. **ดำเนินการตามหลักนิติธรรม (Operating by Rule of Law)** โดยต้องปฏิบัติงานที่เป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับ บังคับใช้และดำเนินการให้มีปฏิบัติตามกฎหมาย ที่สำคัญ ก็คือ การพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ให้มีความทันสมัยและสามารถธำรงรักษาความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นโดยสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
10. **ความรับผิดชอบ (Accountability)** หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน

ในขณะที่ **อมรา พงศาพิชญ์** ได้ให้ความหมายของ Good Governance (ธรรมรัฐและธรรมาภิบาล) หมายถึง การกำกับดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวม และการรักษาผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในสังคม โดยมีกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน การกำกับดูแลนี้มีอยู่ในทุกระดับของสังคมหรือองค์กร ความหมายรูปธรรมของธรรมรัฐและธรรมาภิบาล คือ กฎกติกาที่ตกลงร่วมกันว่าจะเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการดูแลผลประโยชน์ของส่วนรวม กฎกติกาขั้นต่ำมักประกอบด้วย (อมรา พงศาพิชญ์,2543:2)

1. การทำงานอย่างมีหลักการและเหตุผล ตอบสนองความต้องการของสังคม มีความชอบธรรมและรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจ (Accountability)
2. การทำงานอย่างโปร่งใสและสามารถคาดการณ์ได้ (Transparency and Predictability)
3. การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับรู้ร่วมตัดสินใจและตรวจสอบการจัดการและบริหารงาน (Participation)
4. การดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับหลักการประชาธิปไตยและความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ในขณะที่ **Sam Agere** กล่าวว่า องค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาล ได้แก่ ภาระรับผิดชอบ ความโปร่งใส การปราบปรามการทุจริต และการประพฤติมิชอบ การจัดวิธีการปกครองแบบมีส่วนร่วมและการสร้างกรอบทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เข้มแข็ง (ไชยวัฒน์ คำชู,ผู้แปล,2545:44)

ภาระรับผิดชอบ หมายถึง การกำหนดให้บุคคลและองค์กรทั้งที่มาจากการเลือกตั้งและการแต่งตั้งซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐ ต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะในเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำ กิจกรรม หรือการตัดสินใจใดๆซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะหรือกระทำในนามของสาธารณะ (ไชยวัฒน์ คำชู,ผู้แปล,2545:44-45)

ความโปร่งใส คือ การที่สาธารณชนมีโอกาสรับรู้นโยบายด้านต่างๆของรัฐบาล และมีความมั่นใจว่ารัฐบาลมีความตั้งใจจริงในการดำเนินตามนโยบายนั้น ซึ่งจะเกิดเช่นนั้นได้เมื่อประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงาน คำชี้แจง และถ้อยแถลงต่างๆของรัฐบาลและ กระบวนการทางการเมืองในการกำหนดและดำเนินนโยบายเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมรวมทั้ง การเปิดให้มีการต่อสู้แข่งขันระหว่างฝ่ายต่างๆอย่างเต็มที่ในการกำหนดแนวทางเลือกของสังคม (ไชยวัฒน์ คำชู,ผู้แปล,2545:45-46)

การปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบ หมายถึง การปราบปรามการใช้ อำนาจหน้าที่หรือการอาศัยความไว้วางใจที่สาธารณชนมอบให้ไปในการหาผลประโยชน์ ส่วนตน (ไชยวัฒน์ คำชู,ผู้แปล,2545:46-48)

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทและอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนินนโยบายและมีส่วนในการควบคุม สถาบัน ตลอดจนการจัดสรรการใช้และการรักษาทรัพยากรต่างๆที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตน อันจะทำให้เกิดการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ (ไชยวัฒน์ คำชู,ผู้แปล,2545:48-49)

กรอบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คือ การมีกฎหมายที่มีความชัดเจนและ นำมาใช้อย่างเป็นเอกภาพ (ไชยวัฒน์ คำชู,ผู้แปล,2545:49)

ในขณะที่ **สำนักงาน ก.พ.** (2543:44) กล่าวถึงการปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการ ที่ดีไว้ว่าการบริหารจัดการที่ดีเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมในเรื่องกลไกและวิธีการบริหารของ หน่วยงาน รวมทั้งคุณธรรมของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำในส่วนของ กลไกการบริหารมีแนวโน้มที่จะกำหนดให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะประชาชนและผู้รับบริการมีส่วนร่วม มากขึ้น มีกลไกการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้มากขึ้น รวมทั้งให้ท้องถิ่นมีการกำหนดระเบียบ และกฎหมายของท้องถิ่นที่ถูกต้องเป็นธรรม อันจะส่งผลให้ท้องถิ่นจัดสรรบริการสาธารณะด้วย คุณภาพที่ดีและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการรองรับการกระจายอำนาจ ดังนี้ (สำนักงาน ก.พ.,2543:45 - 47)

1. ความพร้อมด้านองค์ความรู้ ท้องถิ่นต้องให้ความสนใจติดตามความเคลื่อนไหวของกฎหมายในแวดวงการปกครองท้องถิ่นด้วยความตั้งใจและต้องศึกษาให้รู้จริงอย่างถ่องแท้ในเนื้อหาสาระด้วยความเข้าใจดี เพื่อจะได้สามารถปฏิบัติหน้าที่ใหม่ๆ อย่างถูกต้องไม่ผิดพลาดหรือเกิดความขัดแย้งกับประชาชนหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
2. ความพร้อมด้านฐานะการคลัง มีความชัดเจนว่ารัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันท้องถิ่นต้องเร่งรัดพัฒนาประสิทธิภาพทางการเงินการคลังของตนโดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ อาจนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ฯลฯ มาใช้ในการจัดเก็บภาษี
3. ความพร้อมด้านอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ท้องถิ่นแต่ละแห่งควรคำนึงถึงการจัดซื้อร่วมกันหรือใช้อุปกรณ์ร่วมกันเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อและบำรุงรักษา
4. ความพร้อมด้านบุคลากร แยกพิจารณา ดังนี้
 - บุคลากรเดิม ต้องให้ความสนใจติดตามข่าวคราว ศึกษาระเบียบกฎหมายและมีการพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ ท้องถิ่นบางแห่งอาจจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมความรู้สมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ ฯลฯ
 - บุคลากรใหม่ หมายถึง พนักงานส่วนท้องถิ่นที่จะได้รับการบรรจุแต่งตั้งภายใต้ระบบบริหารงานบุคคลใหม่ ซึ่งท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการสรรหาบรรจุแต่งตั้งบุคคลของตนมากขึ้น

ในระบบบริหารบุคคลแบบใหม่ควรคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

- การปรับกระบวนการทัศนคติของพนักงานส่วนท้องถิ่นว่าเป็นคนของท้องถิ่นที่ต้องทำงานให้ท้องถิ่น มุ่งประโยชน์สนองต่อความต้องการของท้องถิ่น

- ปรับกระบวนการทัศนัยการเมืองท้องถิ่นให้มองพนักงานท้องถิ่นว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทำงานบริการสาธารณะแก่ประชาชน มิใช่ลูกจ้างของผู้บริหารที่ตนไม่ต้องให้เกียรติหรือใช้อำนาจกดดันแก่งัดโดยไม่เป็นธรรมเนื่องจากจะมีองค์กรตรวจสอบกำกับดูแลให้ความเป็นธรรมแก่พนักงานมากขึ้น

ในขณะที่ **บรรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542:104)** กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความพร้อมในการรับการถ่ายโอนภาระจำเป็นต้องกระทำโดยด่วนเพราะการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรที่บุคลากรหาความพร้อมไม่ได้จะทำให้รายจ่าย (costs) สูงมาก และผลที่สังคมได้รับจะน้อย

5. ความพร้อมด้านปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับคุณภาพและปริมาณงาน
6. ความพร้อมด้านระบบบริหารจัดการสมัยใหม่

- ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ไม่ยึดติดกับอำนาจ อิทธิพล และผลประโยชน์อีกต่อไป เพราะจะมีองค์กรกำกับตรวจสอบมากขึ้น
- ท้องถิ่นต้องสนใจพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการภายในท้องถิ่นเอง เพราะการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่นในอนาคต จะมีการกำหนดเกณฑ์ชี้วัดขีดความสามารถของท้องถิ่นที่ชัดเจนเพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนแก่ท้องถิ่น รูปแบบวิธีการจะโปร่งใสชัดเจนและตรวจสอบได้ ท้องถิ่นที่ด้อยคุณภาพจะถูกกีดกันจากการได้รับทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะส่งผลให้ขาดทรัพยากรการบริหารและประชาชนในพื้นที่จะกดดันผู้บริหารท้องถิ่นให้รับผิดชอบต่อผลการบริหารงานท้องถิ่นของตน
- เป็นท้องถิ่นที่บริหารงานภายใต้ระบบแผนพัฒนาและมีการวางแผนกายภาพหรือผังเมืองสำหรับเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาและในขั้นตอนการเสนอของบประมาณจากรัฐในอนาคตอันใกล้นี้ ท้องถิ่นจะต้องมีแผนพัฒนาและผังเมืองเป็นกรอบทิศทางการรับอย่างชัดเจน หรือแม้แต่การตั้งข้อบัญญัติงบประมาณของ

ท้องถิ่นเองจะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาและผังท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นนั้นๆร่วมกันให้ความเห็นชอบมาแล้วด้วย

- เปิดโอกาสให้ประชาคมท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำกับตรวจสอบและบริหารงานของท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542:117-124) กล่าวว่า รัฐธรรมนูญได้วางรากฐาน การมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการรัฐและสังคมไทยไว้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับน้อยสุด คือ ร่วมรับรู้ ร่วมให้ข้อมูล-ความเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมกระทำการและรับผล จนทำที่สุด คือ ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

- การร่วมรับรู้ในกระบวนการจัดการ กล่าวคือ ประชาชนรับรู้ว่ามีอำนาจจัดการ จะทำอะไร กำลังทำอะไร และทำอะไรไปแล้ว ซึ่งรัฐธรรมนูญได้รองรับสิทธิในการรับรู้ของประชาชนเพื่อสร้างความโปร่งใสของระบบการตัดสินใจภาครัฐ ดังนี้
 - สิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ
 - สิทธิรับรู้ข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลเกี่ยวกับโครงการที่มีผลกระทบต่อชุมชน
 - สิทธิรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตน
 - สิทธิที่จะขอคำชี้แจงกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่รักษาประโยชน์ส่วนรวม ไม่อำนวยความสะดวกหรือบริการประชาชนหรือไม่เป็นกลางทางการเมือง
- สิทธิในการร่วมให้ข้อมูล-ความเห็น (สิทธิในการทำประชาพิจารณ์) ความสำเร็จของกระบวนการขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความเป็นกลางของผู้รับฟังความเห็น การแยกแยะระหว่างผู้รับฟังความเห็น-ผู้ให้ความเห็นและข้อมูล-ผู้มีอำนาจตัดสินใจและกำหนดบทบาทหน้าที่แต่ละฝ่ายให้ชัด ตลอดจนการเข้าร่วม ในกระบวนการอย่างไม่กลัวเกรงก็ดีล้วนเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวของกระบวนการทั้งสิ้น

- สิทธิในการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผล โดยเฉพาะในเรื่อง สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น
- สิทธิในการร่วมตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบ การทำให้ระบบจัดการรัฐ โปร่งใสตรวจสอบได้ การปฏิรูประบบราชการ การสร้างความเข้มแข็งให้ระบบตุลาการ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การเกิดธรรมรัฐขึ้นในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอย่างน้อยควรมี องค์ประกอบร่วมกัน 3-4 ประการดังนี้ (สรุปประเด็นการอภิปราย“ธรรมรัฐแห่งชาติ”,2541:3-4)

1. การทำงานอย่างมีหลักการ มีความรับผิดชอบหรือสามารถอธิบายได้ทุกเรื่อง ต่อสาธารณะ
2. มีความโปร่งใส เปิดเผย ตรวจสอบได้ รับรู้ได้ในกระบวนการตัดสินใจต่างๆ
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารจัดการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การประชาพิจารณ์ การร่วมรับผิดชอบในกิจกรรม การตรวจสอบการทำงานของ ฝ่ายบริหาร เป็นต้น
4. การเคารพสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ซึ่งกันและกันระหว่างรัฐและสมาชิกในสังคม และเป็นรัฐที่เคารพกฎหมาย

ปัจจุบันการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยถูกมองเป็นเพียงการปกครองและการบริหาร ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องมองการปกครองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นประชาธิปไตยท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น เพราะประชาธิปไตยท้องถิ่นนั้นเป็นประชาธิปไตยขนาดเล็ก กะทัดรัด เปิดโอกาสให้พลเมืองเข้าใจ และสนใจเรื่องของส่วนรวมได้ดีกว่าและมากกว่าในระดับชาติ ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นของไทย จากนี้ไปต้องเน้นการสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นขึ้นมาและประชาธิปไตยท้องถิ่นนี้ต้องไม่เอา ประชาธิปไตยในระดับชาติมาเป็นต้นแบบ เพราะประชาธิปไตยในระดับชาติซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้เน้นการเลือกตั้งเป็นหลัก เป็นประชาธิปไตยที่เน้นการแก่งแย่งแข่งขัน เน้นการแย่งชิงหรือ

แบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากนโยบาย โครงการ หรืองบประมาณของรัฐเป็นหลักเป็น
ประชาธิปไตยที่ทำให้ผู้คนห่างเหินจากส่วนรวม ไม่เน้นการร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อทำประโยชน์
ให้ส่วนรวม ด้วยเหตุนี้เองเราจึงต้องสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นที่แตกต่างจากประชาธิปไตย
ระดับชาติพอสมควร โดยเน้นการพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้
ให้เป็นประชาธิปไตยที่เน้นการพึ่งตนเอง การดูแลส่วนรวมด้วยประชาชนเองให้มากขึ้น
สถาบันพระปกเกล้า เสนอว่า การกำหนดนโยบาย กลไก และมาตรการบางอย่างในการพัฒนา
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นประชาธิปไตย ได้แก่

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยต้องมีขนาดเล็ก เพื่อเอื้อให้เกิดการสนทนา
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่พลเมือง เพื่อให้พลเมืองรู้จักมักคุ้นกับผู้นำองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การดูแลควบคุมและหนุนช่วยการปกครองท้องถิ่น
เป็นไปโดยง่าย
2. การประชุมชาวบ้านเพื่อตรวจสอบ ควบคุมและท้วงติงงานขององค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นโดยที่ชาวบ้านสามารถอภิปรายเพื่อชมเชยหรือวิพากษ์ติเตียน
พนักงานหรือผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ อาจมีการให้คะแนนความดี
ความชอบแก่ผู้นำหรือพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจเป็นการประชุม
เพื่อแสดงให้เห็นถึงความพอใจหรือความไม่พอใจต่อการทำงานขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆด้วยก็ได้และที่สำคัญที่สุด คือ การให้ประชาชนมี
ส่วนร่วมคิดร่วมทำในโครงการต่างๆและร่วมแบกรับปัญหาในองค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น
3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับต้องเสริมสร้างสนับสนุนให้เครือข่ายของ
องค์กร สถาบันของสังคมมีความเข้มแข็ง และเข้าค่ายบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ
ให้ท้องถิ่นด้วยตนเองให้มาก ต้องส่งเสริมให้มีมูลนิธิ สมาคม ชมรมต่างๆ ขึ้นมา
ทำกิจกรรมต่างๆเพื่อท้องถิ่นและชุมชนให้มากขึ้น ต้องผลักดันหรือส่งเสริมให้
พลเมืองมีการรวมกลุ่มจัดตั้งจับเป็นกลุ่มเป็นชุมชนหรือเป็นกลุ่มละแวกบ้านหรือ
กลุ่มศาสนา แล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานร่วมกับกลุ่มหรือองค์กร
ต่างๆเหล่านี้ให้มาก

4. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับไม่ควรทำแต่โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา หากต้องพยายามเน้นงานที่สร้างคุณภาพชีวิต งานที่สร้างบุคลากร งานที่ปลูกฝังความรักใคร่กลมเกลียวความเสียสละ การมีส่วนร่วมในกิจการของบ้านเมือง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับต้องมีกิจกรรมอบรมปมเพาะให้ประชาชนมีความสำนึกของความเป็นพลเมือง เน้นการมีส่วนร่วม การเสียสละ และการปฏิบัติภาระหน้าที่ไม่น้อยไปกว่า การสอนเรื่องสิทธิต่างๆที่ประชาชนพึงมี (สถาบันพระปกเกล้า,2544:138-140)

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ภาคเหนือที่ดำเนินงานโดยนักพัฒนาภาคราชการหรือพัฒนากรในการดำเนินบทบาทที่จะกระตุ้นและสร้างกลไกกระบวนการที่จะนำประชาชนในระดับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การเสนอความต้องการ และร่วมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาระดับท้องถิ่น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นกลไกการพัฒนาท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบลให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ดังนั้นการบริหารงานของผู้แทนประชาชนจะเน้นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นหลัก และการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีความโปร่งใสพอสมควรเพราะอยู่ใกล้ชิดประชาชน ระบบการกระจายข่าวสาร และการยอมรับในความสามารถและผลงานของผู้แทนในองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นที่สนใจของชาวบ้านในยุคข้อมูลข่าวสารสมัยใหม่ ด้วยเหตุนี้เองหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการพัฒนาในองค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรได้รับการส่งเสริมและกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความเข้มแข็งเป็นกิจกรรมที่จำเป็นและต้องมีการดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่องไป การส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาชุมชนสามารถกระทำได้นี้ คือ (อรพินท์ สพิโชคชัยและคณะ ,2540:58-60)

- **การพัฒนาทักษะที่จำเป็น** บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการฝ่ายบริหาร และพนักงานส่วนตำบลควรได้รับการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆที่แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่

- **การสร้างกระบวนการทำงานร่วมกัน** การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการดำเนินงานใหม่ที่อิงของเก่า คือ สภาตำบล ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในภาวะที่ต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิธีการดำเนินงาน การบริหารโครงการ และกระบวนการทำงานร่วมกัน ดังนั้น การพัฒนาทักษะความรู้ความเข้าใจควรมีการดำเนินการทั้งกับสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในการดำเนินงานโครงการพัฒนาาร่วมกันในหลายๆด้านเพื่อให้การดำเนินงานการพัฒนาในระดับพื้นที่เป็นไปอย่างราบรื่นในอนาคต
- **การกระจายอำนาจหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบล** องค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องมีอิสระในการจัดการ การบริหารบุคลากร การกำหนดทิศทางการพัฒนา และการตัดสินใจ
- **การพัฒนารูปแบบการบริหารที่ทันสมัย** องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีรูปแบบการบริหารงานและกฎระเบียบในการดำเนินงานที่แตกต่างไปจากระบบราชการ การลดเล็กฎระเบียบที่ไม่จำเป็นซึ่งสร้างปัญหาให้กับการทำงานของข้าราชการมาก่อน ตลอดจนการพิจารณาปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- **การพัฒนาองค์กรบนพื้นฐานของการเป็น Good Governance** ควรเน้นการพัฒนารูปแบบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นประชาธิปไตย โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ โดยพิจารณาถึงการใช้กลไกการตรวจสอบที่มาจากประชาชนในชุมชน การตั้งเงื่อนไขให้ผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรับผิดชอบต่อชุมชน

นอกจากนี้หลักการกระจายอำนาจในการบริหารและการพัฒนาองค์กรระดับท้องถิ่น จะต้องสร้างระบบและกลไกการควบคุมตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำงานขององค์กรระดับชุมชนมีความบริสุทธิ์ ยุติธรรม มีความโปร่งใส และดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนโดยรวม การสร้างกลไกเพื่อควบคุมการดำเนินงานขององค์กรในระดับท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง ก็คือ การควบคุมกำกับดูแลโดยประชาชนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งในปัจจุบันแนวทางและกลไกที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในทางการบริหารและการปกครองยังมีจำกัด เช่น

ประชาชนในชุมชนมีสิทธิในการเลือกผู้แทนของหมู่บ้านเข้าไปบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่จากข้อมูลที่ปรากฏประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจและเห็นความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อเลือกผู้แทนแล้วก็มักจะปล่อยให้ดำเนินการโดยไม่ค่อยมีโอกาสตรวจสอบรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเสนอข้อคิดเห็น เมื่อไม่มีความรู้ความเข้าใจและข้อมูลประชาชนส่วนใหญ่จึงเสมือนถูกตัดขาดและไม่มีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง จึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาให้องค์การบริหารส่วนตำบลนี้มีความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชน การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้ดังนี้ คือ (อรพินท์ สฟโชคชัย และคณะ,2540:60-61)

- **การสร้างให้ชุมชนมีความเป็นเจ้าของขององค์การบริหารส่วนตำบล** โดยการกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนได้เข้าใจถึงการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและการพัฒนาชุมชน บทบาทหน้าที่ของประชาชนในชุมชน และสิทธิหน้าที่ ในฐานะที่เป็นประชาชน
- **การสร้างเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้ประชาชนมีโอกาสเสนอข้อคิดเห็นในการพัฒนา** โดยมีการจัดเวทีประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ให้มีการประชุมหารือ รวบรวมข้อเสนอแนะในการพัฒนาให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล การประชุมหารือและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
- **เพิ่มโอกาส สร้างกลไก และเพิ่มศักยภาพให้ประชาชนในการดูแลตรวจสอบองค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ** การสร้างกลไกและแนวทางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการทำงานและผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะทำให้ประชาชนเห็นถึงคุณค่าของการมีองค์กรของประชาชน มีความเข้าถึงกระบวนการดำเนินงานและผลงานของผู้แทนในองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดังนี้ (อุดม เขยทิวังศ์,2545:59-61)

1. สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. เลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำแนะนำโดยชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. เสียภาษีให้องค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนด
5. เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการซื้อการจ้าง โดยวิธีสอบราคา ประกวดราคา และวิธีพิเศษขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยคนละ 2 คน
6. ร้องขอให้ออกข้อบังคับตำบล โดยราษฎรไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น
7. ตรวจสอบควบคุมการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดย
 - ตรวจสอบพฤติกรรมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประชาชนเลือกตั้งให้ทำประโยชน์แก่ประชาชน
 - เข้าร่วมรับฟังการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอ
 - ขอรับทราบข้อมูลข่าวสารจากองค์การบริหารส่วนตำบล หากเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส
 - ตรวจสอบแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล หากเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส

- ตรวจสอบการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีการใช้จ่ายเงินไปทำอะไรบ้าง ตรงตามแผนพัฒนาประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่
- ตรวจสอบ ติดตามการก่อสร้าง โครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าถูกต้อง โปร่งใส และเกิดประโยชน์หรือไม่
- คัดค้านข้อบังคับหรือมติขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน
- ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อดีข้อเสียของโครงการรัฐตามกระบวนการประชาพิจารณ์
- ติดตามข้อมูลข่าวสารและประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบล
- การดำเนินงานเพื่อให้การตรวจสอบ ควบคุมองค์การบริหารส่วนตำบลบรรลุผลโดย
 - หากพบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ถูกต้อง โปร่งใส ให้แจ้งประธานองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อคัดค้าน
 - กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเพิกเฉยต่อการคัดค้านของประชาชน ให้ร้องเรียนไปยังนายอำเภอทันที
 - กรณีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หรือ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำทำให้ประชาชนได้รับความเสียหาย สามารถฟ้องศาลได้
 - สามารถถอดถอนคณะกรรมการบริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามเกณฑ์ที่กำหนด เข้าชื่อร้องขอ

ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีการลงคะแนนเสียง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบล นั้นทั้งหมดมาลงคะแนนเสียง และ 3 ใน 4 ของผู้มาลงคะแนนเสียงมีมติ ให้ถอดถอน

- ให้ข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ หรือ แจ้งปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน แก่องค์การบริหารส่วนตำบล
- เสียสละแรงงาน ทรัพย์สินร่วมในโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ร่วมมือกับหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชนในการพัฒนาชนบท ตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ร่วมกิจกรรมทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะการพัฒนาชนบท และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
- เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เพื่อเป็นฐานกำลังในการพัฒนาท้องถิ่น กับองค์การบริหารส่วนตำบล

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน ได้บัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้คือ (โกวิท พงงาม, 2546:13-16)

1. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเข้าสู่โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นโดยการเข้าร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง
6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับทางราชการ และกิจการของท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ
7. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชาพิจารณ์

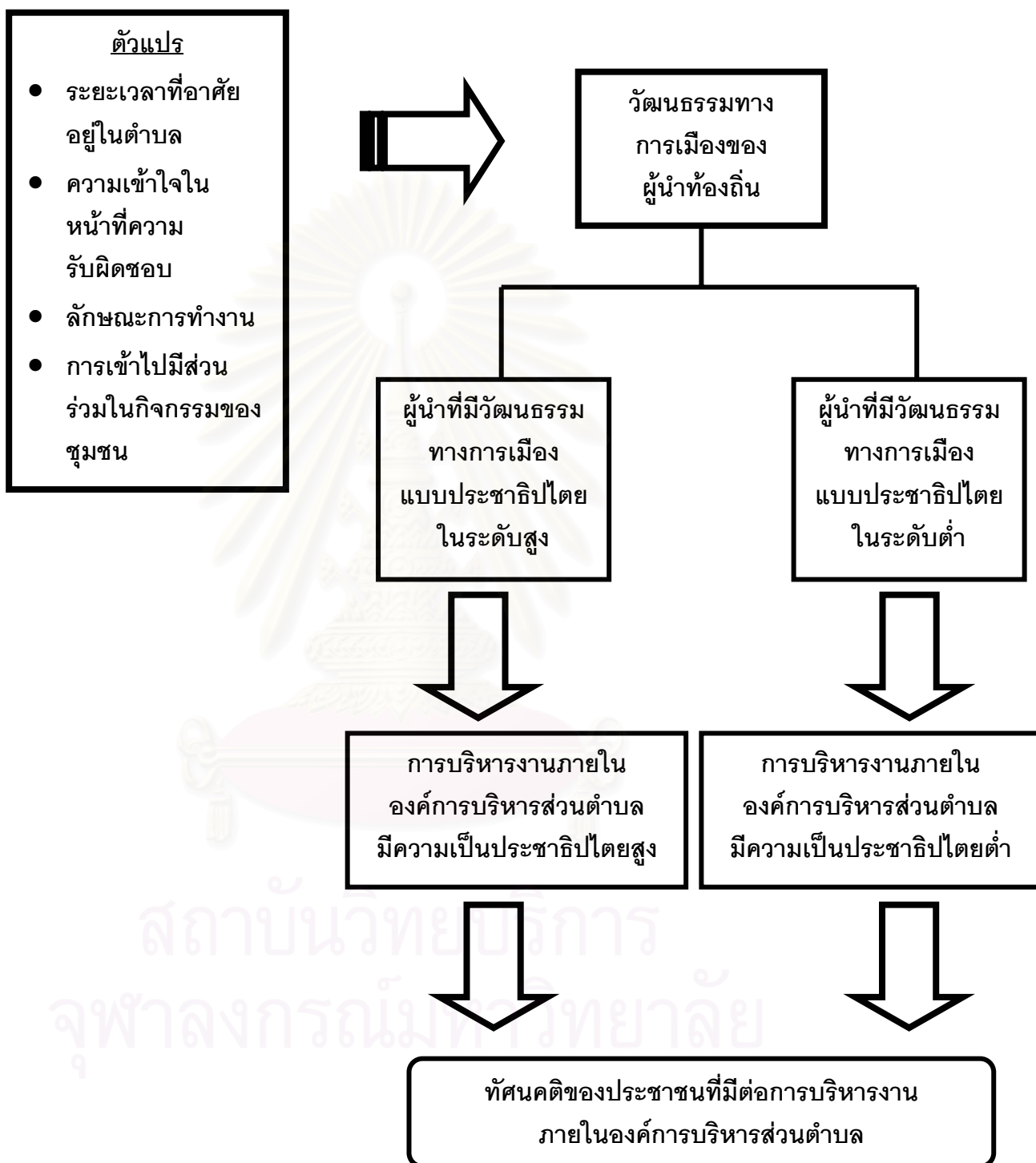
จากการศึกษาเชิงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การปกครองท้องถิ่นข้างต้น ได้ข้อสรุปว่า การปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นระบบการเมืองในตัวมันเอง กล่าวคือ กลุ่มการเมืองต่างๆ ในท้องถิ่น (ในประเทศไทยการเมืองส่วนท้องถิ่นยังไม่เป็นระบบพรรคการเมือง) และกลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่นต่างพยายามต่อสู้แข่งขันชิงอำนาจเข้ามามีบทบาทในการบริหารปกครองท้องถิ่นด้วยวิธีการต่างๆ โดยผ่านทางกระบวนการทางการเมืองหรือการเลือกตั้ง มีการกำหนดนโยบายและการหาเสียงและเมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้รับเลือกเข้าไปเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ดีหรือฝ่ายบริหารของท้องถิ่นที่ดีจะต้องผูกพันกับการเมืองตลอดเวลาเพราะประชาชนผู้เลือกตั้งในท้องถิ่นจะคอยดูแลสมาชิกสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารท้องถิ่นให้ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นที่ตั้งและหากนักการเมืองท้องถิ่นบกพร่องในหน้าที่หรือไม่รับผิดชอบต่อประชาชน ประชาชนก็จะแสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกซึ่งความต้องการหรือเรียกร้องตลอดเวลาโดยการอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของนักการเมืองหรือการเดินขบวนประท้วง ฯลฯ ไม่เพียงแต่เท่านั้น การเมืองท้องถิ่นยังสัมพันธ์กับระบบการเมืองอื่นๆ อันเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลทางการเมือง เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคหรือการเมืองระดับชาติ เป็นต้น (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2534:14-15)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรทางสังคม เช่น ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน น่าจะมีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ, วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง)

วัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน (วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ, วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง) น่าจะมีอิทธิพลต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันด้วย เช่น ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ก็น่าจะมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับสูงด้วย ในขณะที่ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ ก็น่าจะมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำด้วยเช่นกัน

วัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน (วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ, วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง) น่าจะมีผลต่อทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันด้วย เช่น ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ประชาชนก็น่าจะมีทัศนคติต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับสูงด้วย ในขณะที่ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ ประชาชนก็น่าจะมีทัศนคติต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำด้วยเช่นกัน

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลิขิต ธีรเวคิน (2516) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง Political Attitudes of Bureaucratic Elite and Modernization โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และออกแบบสอบถามไปยังข้าราชการระดับสูงของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการ เช่น ระดับเลขาธิการรัฐมนตรี อธิบดี เป็นต้น โดยได้ออกแบบสอบถามจำนวน 95 คน สามารถสัมภาษณ์และได้แบบสอบถามคืนรวม 56 คน (58.9%) (ลิขิต ธีรเวคิน, 2516:49 อ้างถึงใน วิชาภรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา, 2519: 24-45)

การวิจัยพบว่า ข้าราชการระดับสูงประมาณ 40% มีทัศนคติทางการเมืองแบบก้าวหน้า อีก 20% เป็นแบบอนุรักษนิยม นั่นคือใน 5 คน 2 คนจะเป็นแบบก้าวหน้า 1 คนจะเป็นแบบอนุรักษนิยมและอีก 2 คนอยู่ในระดับกลาง ทั้งนี้พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลสำคัญที่สุด ได้แก่ ระดับการศึกษา รองลงมาคือ อายุ เกี่ยวกับระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่จบระหว่างปริญญาโทถึงปริญญาเอกมักจะเป็นแบบก้าวหน้า ส่วนผู้ที่จบปริญญาตรีหรือต่ำกว่านั้นจะเป็นแบบอนุรักษนิยม ส่วนด้านอายุ พบว่า ผู้ที่สูงอายุมักจะเป็นพวกอนุรักษนิยม สรุปแล้ว ข้าราชการระดับสูงของทั้ง 2 กระทรวงนี้จะมีผู้ที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบก้าวหน้ามากกว่า คือ 40.4% อีก 21.2% เป็นพวกอนุรักษนิยมและอีก 38.4% เป็นฝ่ายกลาง (ลิขิต ธีรเวคิน, 2516:49 อ้างถึงใน วิชาภรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา, 2519:24-45)

ประทีป จงสีบรรณ (2529) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผู้นำสตรีในการปกครองระดับท้องถิ่นของไทย: ศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีทั่วประเทศ พ.ศ. 2528 สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

กลุ่มกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้อต่อการปกครองในระบบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก โดยพบว่า กลุ่มกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีสามารถแสดงบทบาทความเป็นผู้นำในระดับท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งได้รับการยอมรับในภาวะความเป็นผู้นำจากทั้งข้าราชการและประชาชนในพื้นที่

อายุมีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำทางการบริหารการปกครองของกำนันผู้ใหญ่บ้านสตรี โดยพบว่า กลุ่มกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไปจะเน้นการทำงาน

เพื่อประชาชนและเพื่อชุมชนควบคู่กันไป ในขณะที่ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 35-44 ปี จะเน้นการทำงานเพื่อสนองต่อนโยบายทางราชการและเพื่อประชาชนควบคู่กันไป ส่วนกลุ่มกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีที่ยังอยู่ในวัยต่ำกว่า 35 ปี จะเน้นการทำงานเพื่อประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งโดยภาพรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่าประชาชนได้รับความสำคัญจากผู้นำสตรีในทุกกลุ่มอายุ

ฐานะทางเศรษฐกิจของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีไม่ได้มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการแสดงบทบาทหน้าที่ด้านการปกครองที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่มีดีกรีอยู่บ้างต่อดีกรีของการให้ความสำคัญ คือ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดีจะให้ความสำคัญต่อประชาชนในสัดส่วนที่สูงกว่าเล็กน้อยและผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีจะให้ความสำคัญต่อบทบาททางราชการและให้ความสำคัญต่อชุมชนในสัดส่วนที่สูงกว่าเล็กน้อยเช่นเดียวกัน

อภิวุฒิ พิมลแสงสุริยา (2535) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ศึกษากรณีศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

เพศมีอิทธิพลกับทัศนคติทางการเมืองหรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมทั้งนี้ เป็นเพราะชนบทรอบเมืองประเพณีของไทยตั้งแต่สมัยโบราณกาลที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพศชายมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราชการงานเมือง ในขณะที่เพศหญิงถูกคาดหวังให้เป็นแม่ศรีเรือน มีหน้าที่ดูแลบ้าน ปรนนิบัติสามี และเลี้ยงลูกเท่านั้น ถึงแม้สภาพการณ์เหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปมากในสังคมปัจจุบันก็ตามแต่อิทธิพลและค่านิยมเก่าๆ ก็ยังคงหลงเหลืออยู่ในสังคมไทย การจะทำให้ช่องว่างระหว่างเพศลดลงคงต้องอาศัยตัวแปรหลายด้านไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษา ค่านิยมในสังคมรวมทั้งความตื่นตัวของสตรีเพศเองด้วย

เกรียงไกร จงเจริญ (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผู้นำกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชน สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

บทบาทของผู้นำชุมชนนับวันก็จะยิ่งทวีบทบาทและอิทธิพลต่อสมาชิกในชุมชนมากขึ้น เนื่องจากเป็นบุคคลที่สมาชิกในชุมชนให้การยอมรับเชื่อถือ ซึ่งหากชุมชนใดที่มีผู้นำชุมชนที่ดี มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม ชุมชนนั้นก็จะมีความสำเร็จในทุกๆ ด้านแต่ในทางกลับกันหากชุมชนใดที่มีผู้นำชุมชนที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนหวังแต่ประโยชน์จากนักการเมืองหรือพรรคการเมือง ก็จะส่งผลทำให้ชุมชนนั้นอยู่ในสภาพที่น่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง

ประเด็นในแง่ของการยอมรับในตัวผู้นำชุมชนพบว่าสมาชิกในชุมชนได้ให้การยอมรับในตัวผู้นำชุมชนค่อนข้างสูงมากเนื่องจากสภาพโดยทั่วไปของชุมชนโดยส่วนใหญ่แล้วมีสภาพเป็นชุมชนเมืองเกือบทั้งสิ้นโดยมีสภาพบ้านเรือนที่อยู่กันอย่างแออัดหนาแน่น สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อยู่อาศัยก็ไม่ถูกสุขลักษณะแต่ประการใด ดังนั้นจึงสมาชิกในชุมชนมีปัญหาความเดือดร้อนต่อสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองมากเท่าใดก็จะยิ่งถูกชี้หน้าหรือถูกอิทธิพลของผู้นำชุมชนครอบงำมากเท่านั้น

ประเด็นในแง่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชน โดยจากการศึกษาพบว่าบทบาทของผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนนั้นมีอยู่สูงมากเนื่องจากผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่สมาชิกในชุมชนให้ความเคารพเชื่อฟังผู้นำชุมชนโดยส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้จากการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน การไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ผู้นำชุมชนแนะนำ เป็นต้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนในชุมชนนั้นได้รับการชี้นำโน้มน้าวจากผู้นำชุมชนเป็นสำคัญ

ประเด็นในแง่ของการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยพบว่าสมาชิกในชุมชนได้ให้ความสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงมากโดยได้รับการชี้นำหรือได้รับการชักจูงโน้มน้าวจากผู้นำชุมชนในการออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในทุกครั้งที่ผ่านมา ดังนั้น จึงถือได้ว่าการออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนในชุมชนเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศ

กรณีศึกษา เศรษฐกิจชุมชนและคณะ (2537) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาประชาธิปไตย:องค์การบริหารส่วนตำบล สรุปลผลของการวิจัยได้ดังนี้ (กรณีศึกษา เศรษฐกิจชุมชนและคณะ,2537:98-100)

ประชาชนในเขตจังหวัดลำพูน ขอนแก่น สมุทรสงครามและสุราษฎร์ธานีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง คือ พอทราบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างจากสภาตำบลที่มีอยู่เดิมแต่ความรู้ความเข้าใจนี้อาจไม่ลึกซึ้งนักว่าแตกต่างกันในประเด็นใดบ้าง ส่วนใหญ่เข้าใจว่าแตกต่างกันในแง่ที่มีตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณในการพัฒนาตำบลของตนเองมากขึ้นกว่าเดิมที่เคยต้องขึ้นอยู่กับอำเภอ

การเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชนที่เป็นการพัฒนาประชาธิปไตย ก็คือ การเกิดสภาวะหลากหลายชั่วอำนาจขึ้นในหมู่บ้านซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งแตกแยกกันในชุมชนได้ แต่ถ้ามองในแง่บวกปรากฏการณ์นี้อาจเป็นการเพิ่มพลังติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้บริหาร ทำให้ประชาชนตื่นตัวมากขึ้น

พันเอก จิรศักดิ์ สุขวัฒนา (2538) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณีบทบาทและความเป็นผู้นำของนางจรัสศรี ทิพย์ศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ.2536 สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

ประชาชนชาวจังหวัดนครนายกส่วนใหญ่เห็นว่าท่านผู้ว่าราชการหญิงเป็นผู้ที่มีความดี ชื่อสัตย์สุจริต มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความตั้งใจในการทำงานสูง มีความสามารถทางด้านการบริหารงานและการประชาสัมพันธ์ ให้เกียรติ และให้ความเป็นกันเองแก่หัวหน้าส่วนราชการต่างๆ เป็นอย่างดี มีการบริหารงานโดยเน้นระบบสายงาน เปิดโอกาสให้ใช้ความคิดริเริ่มอย่างเต็มที่ จะไม่เข้าไปก้าวก่ายในงานนั้น ยกเว้นงานที่สำคัญหรือเป็นงานนโยบาย สิ่งที่น่าสังเกต คือ ผู้นำสตรีมักจะมีภาวะกระตือรือร้นตั้งใจในการปฏิบัติงาน แสวงหาความรู้เพิ่มเติมและมีความคิดริเริ่มในการทำงานมากกว่าผู้นำที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความพยายามส่วนตัวและการกระตุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมจากกลุ่มของสตรีต่างๆ เพื่อสร้างการยอมรับในเรื่องสิทธิของสตรีให้เกิดแก่สังคมทั่วไป

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต ได้วิเคราะห์การเลือกตั้งในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 และ 17 พฤศจิกายน 2539 พบว่า

รายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสัดส่วนของผู้ที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าสัดส่วนของกลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำ การค้นพบครั้งนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Lipset

การศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสัดส่วนของผู้เลือกตั้งที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าสัดส่วนของผู้ที่มีการศึกษาต่ำ การค้นพบครั้งนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Lipset การที่ผู้มีการศึกษาสูงมีอัตราการไปใช้สิทธิสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำเนื่องจากว่าโอกาสในการทำงานของผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะเข้าไปสู่การ

ทำงานในองค์กรหรือสถาบันต่างๆทางสังคม มีโอกาสที่จะได้ไปพบปะแลกเปลี่ยนทัศนคติกับเพื่อนร่วมงานที่มีการศึกษาในระดับใกล้เคียงกันรวมทั้งมีโอกาที่จะได้รับการไปฝึกอบรมในสถานที่ต่างๆซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดภาวะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันมากยิ่งขึ้น (พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต,2541:46-57)

อายุมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสัดส่วนของกลุ่มผู้เลือกตั้งที่มีอายุมากมีแนวโน้มการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าสัดส่วนของกลุ่มผู้เลือกตั้งที่มีอายุน้อย โดยผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ความสนใจทางการเมืองในกลุ่มผู้เลือกตั้งนั้น ในช่วงวัยรุ่นและเริ่มทำงานอาจยังไม่สนใจมากนัก เพราะยังไม่สามารถวิเคราะห์ได้อย่างแจ่มชัดได้ว่าการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างไรกับวิถีชีวิตปกติของตน วัยนี้โดยส่วนมากมักจะเป็นวัยที่เน้นความบันเทิงเริงรมย์หรือไม่ก็ยุ่งเหยิงอยู่กับการจัดระเบียบชีวิตทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมหรืออาจเป็นช่วงที่กำลังเริ่มสร้างครอบครัว ทำให้ต้องมีการะต่างๆมาก ยิ่งภาวะเศรษฐกิจบีบรัดต้งเช่นที่ผ่านมา ความสนใจของคนในวัยนี้ก็คือเรียนเพื่อที่จะหางานที่ดีทำและเมื่อได้ทำงานแล้วก็พยายามหาหนทางที่จะเคลื่อนย้ายสถานที่ทำงานเพื่อที่ได้รับเงินเดือนมากขึ้น การเมืองจึงเหมือนเป็นเรื่องไกลตัวของคนกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตามเมื่อมีอายุสูงวัยขึ้น ระเบียบของชีวิตต่างๆ มีความเป็นระบบและมั่นคงขึ้นและการทำงานทำให้มีประสบการณ์และเริ่มที่จะมองความสำคัญของตนเองในฐานะปัจเจกชนกับสังคมมากขึ้น ความเข้าใจถึงผลกระทบของรัฐบาลต่อวิถีชีวิตทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองก็สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการที่บุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นระหว่างกัน ในสถานที่ทำงานและสมาคมต่างๆที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ ปัจจัยต่างๆเหล่านี้ล้วนผลักดันให้บุคคลสนใจการเมือง การทำงานของรัฐบาลมากขึ้น และเมื่อมีการเลือกตั้งแนวโน้มของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงมีอัตราสูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า (พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต,2541:46-57)

กรมการปกครอง (2538) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้ (กรมการปกครอง,2539:ค-ช)

1. ด้านการจัดโครงสร้างและระบบงาน

การจัดการประชุมยังไม่ค่อยถูกต้องตามระเบียบ การจัดทำรายงานการประชุมยังมีความแตกต่างกัน องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐานบทบาทหน้าที่ของตนเอง ฝ่ายบริหารยังคงมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเรื่องต่างๆทำให้บทบาทของฝ่ายสภาดูยิ่งกว่า

ฝ่ายบริหารและเกิดความขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกัน การปฏิบัติงานประจำวันยังไม่เป็นระบบ ขาดการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลที่ใกล้เคียงกันในการจัดทำข้อบังคับตำบล

2. ด้านการบริหารงานบุคคล

ลูกจ้างชั่วคราวยังไม่ให้ความสำคัญกับการลงเวลาปฏิบัติงานเท่าที่ควรและยังไม่ค่อยเข้าใจระบบการปฏิบัติงานประจำวันและมักกระจายจัดกระจายปฏิบัติงานอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ ของอำเภอที่ต้องช่วยปฏิบัติงานให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ที่ไปช่วยปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ทุ่มเทให้การปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่เพราะมีงานประจำของตนเอง ขาดความรู้ความเข้าใจในงานองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจังเพราะเห็นว่าตนช่วยปฏิบัติงานเพียงชั่วคราวเท่านั้น

3. ด้านการบริหารการคลังและงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดฐานข้อมูลที่สามารถใช้ในการประมาณการ ทำให้ไม่อาจคาดการณ์หรือพยากรณ์ในการบริหารจัดการได้ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การใช้จ่ายงบประมาณส่วนใหญ่เน้นโครงสร้างพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งจัดทำร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายล่าช้าเนื่องจากไม่ค่อยเข้าใจกระบวนการจัดทำ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานยังขาดความแม่นยำในระเบียบเกี่ยวกับการเงินการคลัง

4. ด้านการบริหารพัสดุ

การจัดซื้อจัดจ้างยังไม่ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจและเจตนาของผู้ปฏิบัติเองและมีการอาศัยช่องว่างของกฎหมายเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ศุภกร วิริยานภากรณ์ (2539) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกสภาเทศบาลกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองกับสถานภาพส่วนบุคคลของสมาชิกสภาท้องถิ่น พบว่าอายุและการศึกษาของสมาชิกสภาท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการสร้างค่านิยมแบบเสรีนิยมและค่านิยมแบบอำนาจนิยม ในด้านอาชีพพบว่าไม่มีอิทธิพลต่อการ

สร้างค่านิยมทางการเมืองแบบเสรีนิยมแต่กลับมีอิทธิพลต่อการสร้างค่านิยมทางการเมืองแบบอำนาจนิยม นอกจากนี้ยังพบว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นทุกระดับอายุ ทุกระดับการศึกษา ทุกอาชีพ และสังกัดองค์การปกครองท้องถิ่นทุกประเภทมีค่านิยมแบบเสรีนิยมมากกว่าอำนาจนิยม (ศุภกร วิทยานภากาศ, 2539:140-141)

เชษฐา โมสิกรัตน์ (2539) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) ในฐานะการปกครองท้องถิ่นขั้นพื้นฐาน สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 แห่งในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าฮ่าม ป่าแดดและสุเทพสามารถสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้ระดับหนึ่งเท่านั้น สาเหตุประการแรก คือ การขาดทรัพยากรในการบริหารด้านต่างๆ โดยเฉพาะการขาดความรู้ความเข้าใจในด้านหลักการปกครองท้องถิ่น การจัดการและการบริหารงบประมาณของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล สาเหตุประการที่สอง คือ การเมืองในระดับตำบลมีลักษณะความต้อการที่แตกต่างกันของแต่ละหมู่บ้านมากกว่าจัดสรรงบประมาณที่เป็นประโยชน์ร่วมกันทั้งตำบล (เชษฐา โมสิกรัตน์, 2539:1)

พิรุณ เกลานนท์ (2539) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจ: ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติงานและสามารถเป็นหน่วยการบริหารปกครองไม่ว่าจะพิจารณาถึงโครงสร้างหรืออำนาจหน้าที่ สามารถร่วมกับการกระจายอำนาจและหลักการปกครองท้องถิ่นและปัจจัยที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลประสบผลสำเร็จ คือ ความพร้อมของประชาชนและการคลังท้องถิ่น (พิรุณ เกลานนท์, 2539:1)

อุทาน ชวเมธี (2539) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล: ระบบงบประมาณ สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

ระบบงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถเอื้ออำนวยต่อการใช้ทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก

ข้อบังคับตำบลว่าด้วยงบประมาณที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันไม่ได้คำนึงถึงทิศทางของการพัฒนา ตำบลในระยะยาว ขาดการระดมทรัพยากรขององค์กรภายนอกมาใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นของตน ไม่สามารถประมาณการรายรับได้อย่างถูกต้อง ไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีการจัดทำงบประมาณปีละหลายๆครั้ง นอกจากนี้ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงบประมาณตลอดจนระบบการควบคุมภายนอกยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (อุทาน ชวเมธี,2539:ก)

ชนิดา อาคมวัฒน์ (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการกระจายอำนาจที่มีต่อโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น:ศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นต่อองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ที่มีอำนาจและมีอิทธิพลเดิมอยู่ในท้องถิ่นหรือบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนชนชั้นนำทางการเมืองต่างยังคงดำรงอำนาจอยู่ในการเมืองและการบริหารท้องถิ่น ดังนั้นบุคคลเหล่านี้จึงได้อาศัยอำนาจทางการเมืองจากตำแหน่งหน้าที่ที่พวกตนมีเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวแต่ มักจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผลประโยชน์ของสาธารณะที่มีอยู่ในท้องถิ่น (ชนิดา อาคมวัฒน์,2541:1)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2542:ง-ฉ)

1. การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากถูกจัดสรรไปใช้ในกิจกรรม/แผนงานด้านโครงสร้างพื้นฐานเกือบทั้งหมด ในขณะที่แผนงาน/กิจกรรมด้านการเมืองและการบริหารแทบจะไม่มีการจัดสรรเงินงบประมาณให้เลย
2. ประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลในแผนงาน/กิจกรรมด้านต่างๆ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

- **แผนงาน/กิจกรรมด้านเศรษฐกิจ** การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแผนงาน/กิจกรรมด้านเศรษฐกิจยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากแผนงานด้านเศรษฐกิจนั้น ถึงแม้จะเป็นการริเริ่มโดยประชาชนในท้องถิ่นแต่ก็ต้องได้รับการสนับสนุนจากทางราชการอยู่มากเพราะงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาดำเนินการด้านเศรษฐกิจยังไม่เพียงพอทำให้การดำเนินการยังมีปัญหา นับตั้งแต่การวางแผน การผลิต การดำเนินการและการจัดจำหน่ายทำให้ประชาชนยังไม่รับรู้และไม่ยอมรับ และเห็นความสำคัญของการเข้ามาร่วมดำเนินการน้อย ยังคงมีการระกอบอาชีพหลักของตนต่อไปถึงแม้จะไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรก็ตาม
- **แผนงาน/กิจกรรมด้านสังคม** การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อแผนงาน/กิจกรรมด้านสังคมประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากโครงการแผนงาน/กิจกรรมด้านสังคมเป็นโครงการด้านความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นส่วนมากและได้รับการสนับสนุนและให้ความร่วมมือโดยส่วนราชการ ทำให้ประชาชนรับรู้และให้การยอมรับค่อนข้างมาก เข้าร่วมกิจกรรมมากถึงแม้ว่างบประมาณที่ใช้ดำเนินงานจะไม่เพียงพอแต่ก็ได้รับการช่วยเหลือเพิ่มเติมส่วนหนึ่งทำให้ประชาชนพอใจ
- **แผนงาน/กิจกรรมด้านการเมืองและการบริหาร** แผนงาน/กิจกรรมด้านการเมืองและการบริหาร ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนมากเกือบทั้งหมดมิได้มีการดำเนินงานเลย ทั้งนี้เชื่อว่าน่าจะเนื่องมาจากแผนงานด้านการเมืองและการบริหารเป็นแผนงาน/กิจกรรมที่ยังไกลตัวประชาชนและสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่มาก ยังมีแผนงาน/กิจกรรมอื่นที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญมากกว่าที่จะต้องเร่งรีบดำเนินการเป็นจำนวนมาก ประกอบกับความรู้ความสามารถ ทัศนคติขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีอยู่อย่างจำกัดและขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังต่อเนื่อง ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของแผนงาน/กิจกรรมด้านการเมืองและการบริหารเท่าที่ควรและจะให้ความสำคัญกับแผนงาน/กิจกรรมที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมและเห็นผลงานที่ชัดเจนมากกว่า

- **แผนงาน/กิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐาน** แผนงาน/กิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐานซึ่งมีการดำเนินการมากที่สุดในทุกองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไรก็ตาม มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานมากที่สุดหรือเกือบทั้งหมดของบุดหนุนที่ได้รับ เนื่องจากทุกโครงการล้วนมาจากความต้องการของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความต้องการหลากหลายและกว้างขวาง นอกจากนี้การดำเนินโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีปัญหาที่สำคัญ คือ
 1. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่และการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทำให้เสนอปัญหาและความต้องการมาากและหลากหลาย เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองโดยเร็วก็จะไม่พอใจ
 2. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดวิสัยทัศน์ในการบริหารงานและอำนาจหน้าที่ของตนเอง ทำให้ดำเนินโครงการซ้ำซ้อนและต้องสิ้นเปลืองงบประมาณไปกับโครงการที่ไม่ควรจะเป็นความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล
 3. หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องขาดการประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างจริงจัง

สิทธิกร ขวัญดี (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การกระจายอำนาจกับระบบอุปถัมภ์ การศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ (สิทธิกร ขวัญดี, 2542:ง)

การกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลกระทบต่อระบบอุปถัมภ์ในชุมชน การกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นทำให้ระบบอุปถัมภ์เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยมีการยึดถือเรื่องผลประโยชน์มากขึ้นทั้งผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ไม่คำนึงถึงเรื่องบุญคุณและความยั่งยืนของความสัมพันธ์มุ่งแต่แสวงหาผลประโยชน์ การกระจายอำนาจลดทอนการอุปถัมภ์ทำให้ระบบอุปถัมภ์คลายตัวลงแม้จะมีความพยายามสร้างความสัมพันธ์แต่จะถูกต่อต้านโดยผู้ที่ไม่เห็นความสำคัญของผลประโยชน์ส่วนรวมโดยมีการโต้แย้ง ไม่เห็นด้วยและแสดงความสงสัยโดยไม่เกรงใจ

สยามรัฐ เรื่องนาม (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ทางการเมืองและการรับรู้ ข่าวสารทางการเมืองกับความสำนึกเชิงสังคมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ (สยามรัฐ เรื่องนาม,2542:ง)

กลุ่มผู้นำชุมชนเป็นกลุ่มที่มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีความสนใจข่าวสารทางการเมืองและมีความรู้ทางการเมืองมากกว่ากลุ่มของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับกลุ่มของผู้นำชุมชนยังไม่ได้ทำหน้าที่ในการกระจายข่าวสารทางการเมืองไปสู่กลุ่มของประชาชนมากนัก ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้มีความแตกต่างของความรู้ทางการเมืองระหว่างคน ทั้งสองกลุ่ม นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้ทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในด้านบวกกับการเข้าถึง อำนาจทางการเมืองและความสำนึกเชิงสังคม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ส่วนกลางจะต้องส่งเสริม ให้ความรู้ทางการเมืองรวมทั้งการกระจายข่าวสารทางการเมืองสู่ประชาชนในองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างทั่วถึงโดยการกำหนดแผนงานและวิธีการที่เป็นรูปธรรมที่สุดควบคู่ไปกับการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้มีความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มการเข้าถึงประโยชน์สาธารณะได้อย่างเท่าเทียมกันรวมทั้งผลพลอยได้ ในเรื่องของความสำนึกเชิงสังคมของคนในองค์การบริหารส่วนตำบลที่จะเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะทำให้ การพัฒนาท้องถิ่นของไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บุญเกื้อ บุญเกิด (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารการเงินการคลังขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น:ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้ (บุญเกื้อ บุญเกิด,2545:ง)

การบริหารการเงินการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร ยังสามารถ กระทำได้ดีค่อนข้างจำกัดเนื่องจากมีแหล่งรายได้น้อย อีกทั้งทุกองค์การบริหารส่วนตำบลมีรายจ่าย ประจำค่อนข้างสูงและยังมีการใช้จ่ายเงินไม่ครอบคลุมภารกิจ ดังนั้นควรเพิ่มความสามารถ การบริหารการเงินการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยพัฒนารายได้ให้มั่นคงระยะยาว ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสร้างแหล่งรายได้ใหม่จากกิจกรรมหรือบริการของท้องถิ่น เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและพัฒนาประสิทธิภาพด้านรายจ่ายโดยนำระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้

Robert Putnam (1993) ได้ทำการวิจัยการปกครองท้องถิ่นในอิตาลี เรื่อง Making Democracy Work : Civic Tradition in Modern Italy พบว่า แม้ในประเทศเดียวกัน มีกฎหมายและการกระจายอำนาจเหมือนกัน แต่การบริหารท้องถิ่นในภาคใต้ของอิตาลีกลับมีปัญหา “เจ้าพ่อ” อิทธิพลและการทุจริตมากมาย ผิดกับการปกครองท้องถิ่นทางตอนเหนือของอิตาลี ที่ประสบความสำเร็จสูงกว่าและมีการทุจริตน้อยมาก โดยได้แสดงผลการวิจัยไว้ว่า ความสัมพันธ์แนวราบที่เท่าเทียมกันระหว่างกลุ่มและบุคคลต่างๆ ตลอดจนความร่วมมือกันและความเข้มแข็งของกลุ่มประชาสังคม (civil society) ในภาคเหนือทำให้การบริหารท้องถิ่นภาคเหนือของอิตาลี ทั้งในการจัดการภาครัฐและภาคเศรษฐกิจตลอดจนธรรมาภิบาลดีกว่าในภาคใต้ซึ่งมีความสัมพันธ์แบบแนวตั้ง (vertical relation) ระหว่าง “เจ้าพ่อ” “ผู้มีอิทธิพล” กับ “บริวาร” และคนในท้องถิ่น (Robert Putnam, 1993:156-162 อ้างถึงใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2542:44-45)

Minxim Pei (1999) ทำการศึกษาเรื่อง Economic Initiation, Democracy and Development in Values, Governance and Development ด้วยวิธีการทางสถิติโดยวิธี Multivariate regression จาก 83 ประเทศ พบว่า การเพิ่มขึ้นของเสรีภาพทางการเมือง 1 หน่วย หรือเสรีภาพทางเศรษฐกิจ 1 หน่วยมีผลโดยตรงที่ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของธรรมาภิบาลถึง 3 เท่า ซึ่งหมายถึง การลดลงของการทุจริตคอร์รัปชันถึง 3 เท่า นั่นเอง ที่เป็นเช่นนี้เพราะเมื่อการเมืองเป็นประชาธิปไตย เศรษฐกิจมีเสรีภาพที่แท้จริง การแสวงค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (rent-seeking) ที่เกิดจากการผูกขาดลดลงมาก ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการปฏิรูปเพื่อให้เกิดเสรีภาพที่แท้จริงทางเศรษฐกิจและตามมาด้วยเสรีภาพทางการเมืองจึงเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการสร้างธรรมาภิบาล และการลดการทุจริตคอร์รัปชันเพราะกลุ่มคนและบุคคลที่อาศัยสายสัมพันธ์ส่วนตัวกับนักการเมือง และข้าราชการมีโอกาสใช้อิทธิพลเพื่อสร้างระบบผูกขาดน้อยลง นอกจากนี้ยังพิสูจน์ต่อไปว่า ใน 83 ประเทศที่มีข้อมูลเรื่องทุจริต พบว่า 63 ประเทศมีเสรีภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองปานกลางหรือเลว (ประเทศที่มีเสรีภาพมากจะได้คะแนน 2 ประเทศที่มีเสรีภาพน้อยได้คะแนน 14 โดยมีค่าเฉลี่ยกลาง (median) ที่คะแนน 8) ใน 83 ประเทศนี้มี 20 ประเทศที่ได้คะแนน 9-14 ซึ่งถือว่าไม่มีเสรีภาพเลย ส่วน 63 ประเทศที่เหลือมี 40 ประเทศที่มีเสรีภาพระดับกลางหรือค่อนข้างเลวแต่ยังมีการทุจริตคอร์รัปชันมาก และจากการตรวจสอบอย่างใกล้ชิดพบว่าประเทศเหล่านี้เป็นประเทศประชาธิปไตยใหม่ที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยยังไม่มั่นคงและพบต่อไปว่ารายได้ประชาชาติของประเทศเหล่านี้ต่อประชากรแต่ละคนต่ำกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในขณะที่ประเทศที่ปกครองแบบอิตาลีเป็นประเทศที่มีการทุจริตสูงมากกว่า 40 ประเทศข้างต้น ประเทศที่ว่ามี 20 ประเทศ และเป็นประเทศที่เสรีภาพทางเศรษฐกิจและ

ทางการเมืองต่ำกว่า 40 ประเทศข้างต้น ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่าหากจะวัดคอร์รัปชั่นและ
 ธรรมชาติก็พบว่าประเทศที่มีเสรีภาพทางการเมืองและพลเมืองมากกว่า มีเสรีภาพ
 ทางเศรษฐกิจมากกว่าก็จะมีธรรมชาติเพิ่มขึ้นและการทุจริตคอร์รัปชั่นลดลง (Maxim
 Pei,1999:1-33 อ้างถึงใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ,2542:39-41)

40 ประเทศที่ว่า มี มาลาวี อินเดียนีนิการากัว ฮอนดูรัส กานา โบลิเวีย เอลซัลวาดอร์
 ฟิลิปปินส์ ลัตเวีย จาไมกา โรมานีเย เอกวาดอร์ บัลกาเรีย **ไทย** สโลเวเนีย เวเนซุเอลา อูรุกวัย
 อาร์เจนตินา เกาหลีใต้ อูกานดา เซเนกัล ยูเครน กัวเตมาลา ปารากวัย รัสเซีย โคลัมเบีย บราซิล
 เม็กซิโก จอร์แดน อัฟริกาใต้ โปแลนด์ คอสตาริกา สาธารณเชก กรีซ มอริเชียส ใต้หวัน อิตาลี และ
 เบลเยียม (Maxim Pei,1999:1-33 อ้างถึงใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ,2542:41)

20 ประเทศที่ว่า มี แทนซาเนีย แซมเบีย ไนจีเรีย เวียดนาม เคนยา ไชวารี โคอสต์ แคเมอรูน
 ซิมบับเว จีน โมร็อกโก อินโดนีเซีย อียิปต์ เบลารุส ตุรกี ปากีสถาน เปรู ตูนิเซีย และมาเลเซีย
 (Maxim Pei,1999:1-33 อ้างถึงใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ,2542:41)

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การค้นคว้าและการวิจัย

วิธีการศึกษาผู้วิจัยได้ค้นคว้าและวิจัยในรูปแบบผสมผสานในแบบพรรณนาวิเคราะห์ รวมทั้งการวิจัยแบบสำรวจ โดยมีสาระสำคัญของการวิจัยดังต่อไปนี้

1.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Survey) โดยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือต่างๆ ซึ่งอยู่ในประเภทให้ความรู้ ทฤษฎี ตลอดจนด้านวิชาการต่างๆทางด้านการเมือง การปกครอง โดยเน้นในเรื่องผู้นำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและวัฒนธรรมทางการเมือง

1.2 การสำรวจภาคสนาม (Field Survey) เป็นการวิจัยในลักษณะจำกัดขอบเขต การศึกษาเฉพาะจังหวัดเดียว คือ จังหวัดนครปฐม (Case Study) การเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสำรวจ

2. ประชากร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประชากร (Population) ที่เป็นเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐมและประชาชนที่อยู่ในพื้นที่

3. กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

สำหรับการสุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยครั้งนี้จะทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยผู้วิจัยจะมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยแบ่งองค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 7 กลุ่ม คือ แบ่งออกตามพื้นที่จังหวัดที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ สังกัดอยู่ โดยจังหวัดนครปฐมประกอบไปด้วย 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอพุทธมณฑล อำเภอนครชัยศรี อำเภอสสามพราน อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม และ อำเภอบางเลน

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 102 อ.บ.ต.

อำเภอเมืองนครปฐม ได้แก่ อ.บ.ต.ลำพญา อ.บ.ต.ทัพหลวง อ.บ.ต.ธรรมศาลา อ.บ.ต.หนองงูเหลือม อ.บ.ต.บ่อพลับ อ.บ.ต.วังตะกั่ว อ.บ.ต.สวนป่า อ.บ.ต.ดอนยายหอม อ.บ.ต.บ้านยาง อ.บ.ต.ห้วยจรเข้ม อ.บ.ต.บางแถม อ.บ.ต.หนองปากโลง อ.บ.ต.นครปฐม อ.บ.ต.ถนนขาด อ.บ.ต.มาบแค อ.บ.ต.หนองดินแดง อ.บ.ต.สนามจันทร์ อ.บ.ต.โพรงมะเดื่อ อ.บ.ต.วังเย็น อ.บ.ต.สระกระเทียม อ.บ.ต.ตาก้อง อ.บ.ต.พระประโทน อ.บ.ต.สามควายเผือก และ อ.บ.ต.ทุ่งน้อย รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 24 อ.บ.ต.

อำเภอสสามพราน ได้แก่ อ.บ.ต.ยายชา อ.บ.ต.ไร่ชิง อ.บ.ต.ตลาดจินดา อ.บ.ต.หอมเกร็ด อ.บ.ต.ท่าข้าม อ.บ.ต.บางเตย อ.บ.ต.คลองจินดา อ.บ.ต.ท่าตลาด อ.บ.ต.บางกระทีก อ.บ.ต.ทรงคนอง อ.บ.ต.คลองใหม่ อ.บ.ต.กระทู้ล้ม อ.บ.ต.บางช้าง อ.บ.ต.บ้านใหม่ และ อ.บ.ต.สามพราน รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 15 อ.บ.ต.

อำเภอนครชัยศรี ได้แก่ อ.บ.ต.ขุนแก้ว อ.บ.ต.แหลมบัว อ.บ.ต.สัมปทวน อ.บ.ต.ห้วยพลู อ.บ.ต.ศรีมหาโพธิ์ อ.บ.ต.จิวราย อ.บ.ต.นครชัยศรี อ.บ.ต.ดอนแฝก อ.บ.ต.บางพระ อ.บ.ต.พะเนียด อ.บ.ต.บางระกำ อ.บ.ต.ลานตากฟ้า อ.บ.ต.บางกระบือ อ.บ.ต.บางแก้วฟ้า อ.บ.ต.ศิระทอง อ.บ.ต.บางแก้ว อ.บ.ต.วัดละมุด อ.บ.ต.วัดแค อ.บ.ต.ท่าตำหนัก อ.บ.ต.ท่าพระยา อ.บ.ต.โคกพระเจดีย์ อ.บ.ต.ไทยยาวาส อ.บ.ต.ท่ากระชับ และ อ.บ.ต.วัดสำโรง รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 24 อ.บ.ต.

อำเภอกำแพงแสน ได้แก่ อ.บ.ต.ห้วยขวาง อ.บ.ต.สระพัฒนา อ.บ.ต.ห้วยหมอนทอง อ.บ.ต.กำแพงแสน อ.บ.ต.ทุ่งลูกนก อ.บ.ต.ทุ่งขวาง อ.บ.ต.สระสี่มุม อ.บ.ต.ห้วยม่วง

อ.บ.ต.ทุ่งกระพังโหม อ.บ.ต.กระตีบ อ.บ.ต.รางพิบูล อ.บ.ต.ดอนข่อย อ.บ.ต.ทุ่งบัว
อ.บ.ต.หนองกระทุ่ม และ อ.บ.ต.วังน้ำเขียว รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 15 อ.บ.ต.

อำเภอพุทธมณฑล ได้แก่ อ.บ.ต.ศาลายา อ.บ.ต.คลองโยง และ อ.บ.ต.มหาสวัสดิ์
รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 3 อ.บ.ต.

อำเภอดอนตูม ได้แก่ อ.บ.ต.ดอนรวก อ.บ.ต.ห้วยด้วน อ.บ.ต.ห้วยพระ อ.บ.ต.ดอนพุทรา
อ.บ.ต.ลำเหย และ อ.บ.ต.บ้านหลวง รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 6 อ.บ.ต.

อำเภอบางเลน ได้แก่ อ.บ.ต.นราภิรมย์ อ.บ.ต.หินมูล อ.บ.ต.คลองนกกระทุง
อ.บ.ต.บางไทรป่า อ.บ.ต.บางภาษี อ.บ.ต.บางปลา อ.บ.ต.ไผ่หูช้าง อ.บ.ต.ไทรงาม อ.บ.ต.บางเลน
อ.บ.ต.บางระกำ อ.บ.ต.บางหลวง อ.บ.ต.ดอนตูม อ.บ.ต.นิลเพชร อ.บ.ต.บัวปากท่า และ
อ.บ.ต.ลำพญา รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 15 อ.บ.ต.

ขั้นตอนที่ 2 หลังจากแบ่งได้แล้ว ผู้วิจัยสุ่มเลือกองค์การบริหารส่วนตำบลจากอำเภอ
ทั้ง 7 อำเภอ อำเภอละ 1 แห่ง รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 7 แห่ง โดยใช้วิธีการจับฉลาก

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 7 อ.บ.ต.

อำเภอเมืองนครปฐม ได้แก่ อ.บ.ต.ธรรมศาลา

อำเภอสสามพราน ได้แก่ อ.บ.ต.ไร่ชิ่ง

อำเภอนครชัยศรี ได้แก่ อ.บ.ต.ศิระชะทอง

อำเภอกำแพงแสน ได้แก่ อ.บ.ต.กำแพงแสน

อำเภอพุทธมณฑล ได้แก่ อ.บ.ต.คลองโยง

อำเภอดอนตูม ได้แก่ อ.บ.ต.ลำเหย

อำเภอบางเลน ได้แก่ อ.บ.ต.ดอนตูม

ขั้นตอนที่ 3 หลังจากได้รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลเรียบร้อยแล้วเก็บข้อมูล
จากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งคณะ รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 134 คน

ตารางที่ 1 ตารางแสดงรายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มประชากรเป้าหมายและจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
อ.บ.ต.ธรรมศาลา	8
อ.บ.ต.ไร่ขิง	28
อ.บ.ต.ศิระระทอง	10
อ.บ.ต.กำแพงแสน	20
อ.บ.ต.คลองโยง	16
อ.บ.ต.ลำเหย	30
อ.บ.ต.ดอนตูม	22
รวม	134

เกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยแบ่งประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐมออกเป็นกลุ่มต่างๆตามพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ประชาชนนั้นๆ สังกัดอยู่ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งประชาชนออกเป็น 7 กลุ่ม ตามพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ผ่านการจับฉลากขึ้นมาจำนวน 7 แห่ง

ขั้นตอนที่ 2 หลังจากแบ่งได้แล้ว ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) เพื่อเก็บข้อมูลจากประชาชนในหมู่บ้านต่างๆ ที่สังกัดอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดเก็บข้อมูลจากหมู่บ้านที่เป็นเลขคี่เท่านั้น เช่น หมู่ที่ 1,3,5... เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 หลังจากได้รายชื่อหมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) เพื่อเก็บข้อมูลจากประชาชนที่สังกัดอยู่ในหมู่บ้านที่ผ่านการคัดเลือกมาแล้ว โดยกำหนดว่าจะเก็บข้อมูลจากประชาชนในหมู่บ้านต่างๆซึ่งเป็นเพศชายจำนวน 5 คน และเพศหญิงจำนวน 5 คน โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) นั่นคือ ผู้วิจัยได้กำหนดกฎเกณฑ์ไว้ว่าจะต้องเป็นประชาชนที่มีอายุอยู่ในช่วง 20-50 ปีเท่านั้น รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 350 คน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงรายชื่อองค์กรบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวนหมู่บ้านที่สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลและจำนวนหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อองค์กรบริหารส่วนตำบล	จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด	จำนวนหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
อ.บ.ต.ธรรมศาลา	4	2
อ.บ.ต.ไร่ชิง	14	7
อ.บ.ต.ศิระชะทอง	5	3
อ.บ.ต.กำแพงแสน	10	5
อ.บ.ต.คลองโยง	8	4
อ.บ.ต.ลำเหย	15	8
อ.บ.ต.ดอนตูม	11	6
รวม	67	35

ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดนครปฐม มีจำนวนทั้งสิ้น 350 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อใช้วัดถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น กรณีศึกษาผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นมาเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ชุดด้วยกัน คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบล และคณะผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ส่วนด้วยกัน คือ

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เป็นต้น ลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายปิด
2. ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า กล่าวคือ ให้เลือกตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Likert Scale)
3. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า กล่าวคือ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือ ไม่ค่อยได้ปฏิบัติ (Likert Scale)

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ หมู่บ้าน ที่ตนสังกัดอยู่ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายปิด
2. แบบวัดทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่น ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า กล่าวคือ ให้เลือกตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (Likert Scale)

ผู้วิจัยกำหนดนิยามวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตาม ธวัช ทันโตภาส ดังนี้

นิยามเชิงทฤษฎี

1. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หมายถึง ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองตนเอง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรม ส่วนรวมของสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการเมือง
3. การปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน หมายถึง การกระทำทุกอย่างในทางการเมือง การปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั่วไป
4. การรับเอาและถือเอาเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ หมายถึง การปฏิบัติ ตามความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ
5. การปกครองโดยเสียงข้างมากที่ไม่ละเมิดสิทธิของชนส่วนน้อย หมายถึง การแก้ปัญหา การหาข้อยุติ และการตัดสินใจจะต้องใช้หลักเสียงข้างมาก
6. ความยินยอม หมายถึง การกระทำการใดๆจะต้องได้รับความเห็นพ้องจากประชาชน โคนส่วนรวม
7. การใช้เหตุผล หมายถึง การใช้เหตุผลในการแสดงออกและในการดำเนินงาน รวมตลอดถึงในความสัมพันธ์ต่อกัน การกำหนดนโยบาย การแสดงความคิดเห็น การแก้ปัญหา การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุง
8. ความเสมอภาค หมายถึง ความเท่าเทียมกันทางการเมือง กฎหมาย และโอกาส
9. หลักกฎหมาย หมายถึง การใช้หลักกฎหมายเพื่อก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่บุคคล
10. หลักเสรีภาพ หมายถึง การให้โอกาสที่บุคคลจะเลือกปฏิบัติได้ในสิ่งที่ประโยชน์กับ ตนมากที่สุด
11. หลักความชอบธรรม หมายถึง ผู้ปกครองประเทศจะต้องมีความชอบธรรมในการ ดำเนินงานต่างๆ เพื่อความมั่นคงของระบบการปกครองและเพื่อสิทธิเสรีภาพของ ปวงชน
12. หลักพหุนิยมทางสังคม หมายถึง การถือว่าอำนาจในระบบการเมืองไม่ควรจะรวมอยู่ ที่เดียว
13. หลักเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ หมายถึง การถือว่าบุคคลมีความสำคัญยิ่งสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
14. การประนีประนอม หมายถึง การประนีประนอมในด้านความคิดเห็นและการกระทำ
15. การยอมรับข้อสงสัย หมายถึง การเน้นวิธีการที่จะได้มาซึ่งความถูกต้องด้วยการ ยอมรับฟังความคิดเห็นต่างๆ

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. ยึดหลักที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ได้แก่ การยอมรับว่าการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน
2. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การยอมรับในระบบการเลือกตั้งผู้แทนโดยประชาชน การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาลอย่างเต็มความสามารถ การชุมนุมประท้วง หรือ เดินขบวนอย่างสงบ การติดตามข่าวสารทางการเมือง
3. ยึดหลักการปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน ได้แก่ การบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคม
4. ยึดหลักการรับเอาและถือเอาเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ ได้แก่ การรักษามลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง
5. ยึดหลักการปกครองโดยเสียงข้างมากที่ไม่ละเมิดสิทธิของชนส่วนน้อย ได้แก่ การตัดสินใจปัญหา ข้อขัดแย้ง ตลอดจนการกำหนดนโยบายต่างๆ ด้วยเสียงข้างมากโดยไม่ละเมิดสิทธิของคนกลุ่มน้อย
6. ยึดหลักความยินยอม ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน
7. ยึดหลักการใช้เหตุผล ได้แก่ เชื่อในสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้ การวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์
8. ยึดหลักความเสมอภาค ได้แก่ การได้รับหลักประกันที่จะให้ได้มาซึ่งปัจจัยสี่ การศึกษาอบรม อาชีพ การบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมกัน การมีสิทธิเลือกตั้ง 1 คน 1 เสียง การได้รับการคุ้มครองป้องกันจากกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเหมือนกัน
9. ยึดหลักกฎหมาย ได้แก่ การยึดมั่นและเชื่อถือหลักกฎหมายในการดำเนินการต่างๆ ด้วยความเป็นธรรม
10. ยึดหลักเสรีภาพ ได้แก่ สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การรักษาชีวิตของตนเองและบุคคลอื่น การใช้วิถีต่างๆ ของร่างกายโดยไม่ละเมิดร่างกายของบุคคลอื่น การใช้ทรัพย์สินโดยไม่ละเมิดประโยชน์สุขของบุคคลอื่น
11. ยึดหลักความชอบธรรม ได้แก่ ผู้ปกครองควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชน

12. ยึดหลักการพหุนิยมทางสังคม ได้แก่ ยอมรับการเข้ามามีบทบาทในการแสดงออก และรณรงค์ทางการเมืองของประชาชนในทุกกลุ่มบุคคล
13. ยึดหลักเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ ได้แก่ ยึดมั่นและเชื่อถือในความสามารถของผู้อื่น
14. ยึดหลักการประนีประนอม ได้แก่ ไม่นิยมการใช้อำนาจบีบบังคับหรือใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
15. ยึดหลักการยอมรับข้อสงสัย ได้แก่ การไม่ยึดมั่นในตนเองมากเกินไป การไม่ผูกขาดความคิดเห็น ใจกว้าง

ตารางที่ 3 ตารางแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละประเด็นของตัวแปรวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ประเด็นที่ต้องการวัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน	การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน
2. การมีส่วนร่วมของประชาชน	การเลือกตั้ง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาล การชุมนุมประท้วง การเดินขบวนอย่างสงบ การติดตามข่าวสารทางการเมือง
3. การปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน	การบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือสังคม
4. การรับเอาและถือเอาเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ	การรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง
5. การปกครองโดยเสียงข้างมากที่ไม่ละเมิดสิทธิของชนส่วนน้อย	การตัดสินใจปัญหา ข้อขัดแย้ง ตลอดจนการกำหนดนโยบายต่างๆ ด้วยเสียงข้างมากโดยไม่ละเมิดสิทธิของคนกลุ่มน้อย
6. ความความยินยอม	การยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน
7. การใช้เหตุผล	เชื่อในสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้ การวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์

ประเด็นที่ต้องการวัด	พฤติกรรมบ่งชี้
8. ความเสมอภาค	ความเท่าเทียมกันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
9. หลักกฎหมาย	การยึดมั่นและเชื่อถือหลักกฎหมายในการดำเนินการต่างๆ ด้วยความเป็นธรรม
10. หลักเสรีภาพ	สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
11. ความชอบธรรม	ผู้ปกครองควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชน
12. หลักพหุนิยมทางสังคม	ยอมรับการเข้ามามีบทบาทในการแสดงออกและรณรงค์ทางการเมืองของประชาชนในทุกกลุ่มบุคคล
13. หลักเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษย์	ยึดมั่นและเชื่อถือในความสามารถของผู้อื่น
14. การประนีประนอม	ไม่นิยมการใช้อำนาจบีบบังคับหรือใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
15. การยอมรับข้อสงสัย	การไม่ยึดมั่นในตนเองมากเกินไป การไม่ผูกขาดความคิดเห็น ใจกว้าง

ผู้วิจัยกำหนดนิยามการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบประชาธิปไตยตามสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์ ดังนี้

นิยามเชิงทฤษฎี

- หลักนิติธรรม** หมายถึง การยึดหลักกฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกฎเกณฑ์ในการปกครองและบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- หลักคุณธรรม** หมายถึง การยึดหลักคุณธรรมในการปกครองและบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- หลักความโปร่งใส** หมายถึง การยึดหลักความโปร่งใสในการปกครองและบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

4. **หลักความมีส่วนร่วม** หมายถึง การยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองและบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
5. **หลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การยึดหลักความรับผิดชอบต่อในการปกครองและบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
6. **หลักความคุ้มค่า** หมายถึง การยึดหลักความคุ้มค่าในการปกครองและบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1. **หลักนิติธรรม** ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม
2. **หลักคุณธรรม** ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นได้พัฒนาตนเอง
3. **หลักความโปร่งใส** ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก
4. **หลักความมีส่วนร่วม** ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา
5. **หลักความรับผิดชอบต่อสังคม** ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง ความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน
6. **หลักความคุ้มค่า** ได้แก่ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

ตารางที่ 4 ตารางแสดงพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละประเด็นของตัวแปรการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแบบประชาธิปไตย

ประเด็นที่ต้องการวัด	พฤติกรรมบ่งชี้
1. หลักนิติธรรม	การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม

ประเด็นที่ต้องการวัด	พฤติกรรมบ่งชี้
2. หลักคุณธรรม	การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นพัฒนาตนเอง
3. หลักความโปร่งใส	การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก
4. หลักความมีส่วนร่วม	การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหา
5. หลักความรับผิดชอบ	การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง ความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน
6. หลักความคุ้มค่า	การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

5. การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด คือ เพื่อสร้างแบบวัดวัฒนธรรมทางการเมืองและการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนแบบวัดทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น
2. ศึกษานิยาม ความหมาย ทฤษฎี แนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบวัดวัฒนธรรมทางการเมืองและการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนแบบวัดทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น

3. สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดวัฒนธรรมทางการเมืองและการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนแบบวัดทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น
4. หลังจากสร้างแบบวัดเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามดังกล่าวมาทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหา ซึ่งเป็นความตรงที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าเนื้อหาของข้อคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ต้องการวัดหรือไม่และครอบคลุมเนื้อเรื่องทั้งหมดหรือไม่ โดยการนำนิยามเชิงทฤษฎี นิยามเชิงปฏิบัติการและโครงสร้างการสร้างข้อคำถามควบคู่กับแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความสอดคล้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ กล่าวคือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว มาให้อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและนำมาแก้ไขหากมีข้อบกพร่อง เมื่อแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วก็นำกลับมาให้อาจารย์ที่เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง (สุวิมล ตีรกาพันธ์, 2546:142-144)

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธี Test-Retest Method ซึ่งเป็นการวัดความคงที่ของแบบสอบถาม กระทำดังนี้ คือ ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ที่สร้างเสร็จไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ต้องการทดสอบจริงทั้งสองกลุ่มประชากร นั่นคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 28 คน จาก 7 อ.บ.ต. ตลอดจนประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐมจำนวน 28 คน จาก 7 อ.บ.ต. เช่นกัน หลังจากนั้นเว้นระยะเวลาประมาณ 3 สัปดาห์ ก็นำแบบสอบถามชุดเดิมไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมแล้วนำแบบสอบถามนั้น มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficiency) ซึ่งถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใกล้เคียง 1.00 (ประมาณ 0.7-0.9) แสดงว่าเครื่องมือ (แบบสอบถาม) นั้นมีความเชื่อถือได้ ถ้าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ต่ำกว่า 0.7 ก็ต้องปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามนั้น (สุวิมล ตีรกาพันธ์, 2546:149-150)

กลุ่มประชากรที่จะนำมาใช้ในการทดสอบความเชื่อมั่น

อำเภอเมือง ได้แก่ อ.บ.ต.พระประโทน

อำเภอสามพราณ ได้แก่ อ.บ.ต.สามพราณ

อำเภอนครชัยศรี ได้แก่ อ.บ.ต.ท่าตำหนัก

อำเภอกำแพงแสน ได้แก่ อ.บ.ต.ทุ่งบัว

อำเภอดอนตูม ได้แก่ อ.บ.ต.ดอนพุทรา

อำเภอบางเลน ได้แก่ อ.บ.ต.บางไทรป่า

โดยผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มประชากรที่จะนำมาใช้ในการทดสอบความเชื่อมั่น โดยแบ่งเป็นคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อ.บ.ต.ละ 2 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้เป็นคณะผู้บริหาร อ.บ.ต.ละ 2 คน สำหรับการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดที่ 1 และประชาชนที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ อ.บ.ต.ละ 4 คน (หญิง 2 คน ชาย 2 คน ไม่เจาะจงหมู่บ้านแต่เจาะจงอายุ คือ ต้องมีอายุระหว่าง 20-50 ปีเท่านั้น) สำหรับการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดที่ 2

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของมาตรวัดทัศนคติแบบ Likert Scale ในส่วนที่ 2 และ 3 ของแบบสอบถามสำหรับผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนที่ 2 ของแบบสอบถามสำหรับชาวบ้านโดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) ซึ่งเป็นการประมาณค่าความเที่ยงที่ใช้การสอบเพียงครั้งเดียวโดยพิจารณาว่าข้อคำถามทั้งหมด ในแบบสอบถามนั้นวัดในเรื่องเดียวกันหรือไม่ ถ้าวัดในเรื่องเดียวกันก็น่าจะมีความสอดคล้องในการวัดสูงโดยที่จะมีการสอบเพียงครั้งเดียว กล่าวคือ เป็นการพิจารณาค่าความเชื่อถือได้ในภาพรวมก่อนว่ามีค่าสูงหรือไม่โดยดูจากค่า Alpha ซึ่งต้องมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป แต่ถ้าค่าความเชื่อถือได้ในภาพรวมมีค่าต่ำกว่า 0.7 จึงควรพิจารณาเลือกตัดข้อความที่จะทำให้ค่า Alpha สูงมากกว่าที่จะตัดตัวแปรอื่น (สุวิมล ติรกานันท์, 2546:151-153)

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้ามีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ชี้แจงให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง
2. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง ซึ่งในที่นี้ก็คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 134 คน ตลอดจนประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวน 350 คน
3. นำแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลได้นั้นมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบวัดทุกฉบับและทุกข้อเพื่อที่จะได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป
4. ระยะเวลาที่คาดว่าจะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 4 สัปดาห์

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังต่อไปนี้

1. การใช้สถิติอธิบาย (Descriptive Statistics)
2. การใช้สถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การใช้สถิติอธิบาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของร้อยละและตาราง การวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และ

ค่ามัธยฐาน (median) ตลอดจนการวัดการกระจายตัวของข้อมูลด้วยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้ในการพรรณนาข้อมูลต่างๆ อันได้แก่ ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมของผู้นำและประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนการให้เหตุผลเกี่ยวกับลักษณะของเหตุการณ์ที่เราต้องการศึกษา คือ วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่นและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น

การใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้ การทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square Test) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติแบบ Non-Parametric ที่จะช่วยในการตัดสินใจว่าตัวแปร 2 ตัวมีความเป็นอิสระต่อกันหรือไม่ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และการทดสอบค่าแกมมา (Gamma) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติแบบ Non-Parametric ที่จะช่วยในการตัดสินใจว่าตัวแปร 2 ตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับมากน้อยเพียงใดและเป็นไปในทิศทางใด

การพิสูจน์สมมติฐานโดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง

ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงานและการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลกับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาว่าตัวแปรใดที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลมากที่สุด กล่าวคือ เป็นการศึกษาค้นคว้าหาว่าตัวแปรอิสระใดที่มีอิทธิพลต่อ

ตัวแปรตามมากที่สุดนั่นเอง ซึ่งในที่นี้ตัวแปรอิสระ ก็คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนอายุและระดับการศึกษาของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ในขณะที่ตัวแปรตาม ก็คือ วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ก็เพราะข้อจำกัดในเรื่องระดับของตัวแปรที่กำหนดให้ตัวแปรตามต้องเป็น Numerical Variables เท่านั้น ซึ่งในที่นี้ตัวแปรตามก็คือ คะแนนรวมในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำท้องถิ่น ในขณะที่ตัวแปรอิสระอาจเป็น Numerical Variables หรือเป็น Categorical Variables ที่มีค่าเป็น Dichotomous (คือ มีค่าเป็น 0 กับ 1 เท่านั้น) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544:58-62)

การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว

ตารางที่ 5 ตารางแสดงการวิเคราะห์ตัวแปรเดียวของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปร	ประเภทของตัวแปร	ระดับของการวัด
เพศ	Categorical Variable	Nominal (หญิง-ชาย) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
อายุ	Numerical Variable	Ratio สถิติที่ใช้ คือ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางในรูปของค่าเฉลี่ยเลขคณิต, ค่ามัธยฐาน และการวัดการกระจายตัวของข้อมูลในรูปของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลในระดับ Ratio
	Categorical Variable	Ordinal สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ

ตัวแปร	ประเภทของตัวแปร	ระดับของการวัด
ระดับการศึกษา	Categorical Variable	Ordinal สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
ประเภทสมาชิกองค์การบริหาร ส่วนตำบล	Categorical Variable	Nominal (ฝ่ายบริหาร- ไม่ใช่ฝ่ายบริหาร) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล	Numerical Variable	Ratio สถิติที่ใช้ คือ การวัดแนวโน้ม เข้าสู่ศูนย์กลางในรูปของ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต,ค่ามัธยฐาน และการวัดการกระจายตัวของ ข้อมูลในรูปของค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานสำหรับข้อมูลใน ระดับ Ratio
	Categorical Variable	Ordinal สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
ความเข้าใจในหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน ในองค์การบริหารส่วนตำบล	Categorical Variable	Ordinal (ดี-ปานกลาง-น้อย) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
ลักษณะการทำงาน	Categorical Variable	Nominal (สั่งการ-ทีมงาน-ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
การเข้าไปมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของชุมชน	Categorical Variable	Ordinal (เป็นประจำ-เป็นบางครั้ง- ไม่ค่อยจะได้เข้าร่วม) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ

ตัวแปร	ประเภทของตัวแปร	ระดับของการวัด
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย	Numerical Variable	Ratio สถิติที่ใช้ คือ การวัดแนวโน้ม เข้าสู่ศูนย์กลางในรูปของ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต,ค่ามัธยฐาน และการวัดการกระจายตัวของ ข้อมูลในรูปของค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานสำหรับข้อมูลใน ระดับ Ratio
	Categorical Variable	Ordinal (วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยในระดับสูง- ปานกลาง-ต่ำ) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
การบริหารงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบล แบบประชาธิปไตย	Numerical Variable	Ratio สถิติที่ใช้ คือ การวัดแนวโน้ม เข้าสู่ศูนย์กลางในรูปของ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต,ค่ามัธยฐาน และการวัดการกระจายตัวของ ข้อมูลในรูปของค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานสำหรับข้อมูลใน ระดับ Ratio
	Categorical Variable	Ordinal (การบริหารงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลแบบ ประชาธิปไตยในระดับสูง- ปานกลาง-ต่ำ) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ

ตารางที่ 6 ตารางแสดงการวิเคราะห์ตัวแปรเดียวของประชาชนในพื้นที่

ตัวแปร	ประเภทของตัวแปร	ระดับของการวัด
เพศ	Categorical Variable	Nominal (หญิง-ชาย) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
อายุ	Numerical Variable	Ratio สถิติที่ใช้ คือ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางในรูปของค่าเฉลี่ยเลขคณิต,ค่ามัธยฐานและการวัดการกระจายตัวของข้อมูลในรูปของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลในระดับ Ratio
หมู่บ้านที่ตนสังกัดอยู่	Categorical Variable	Nominal (หมู่ที่1,3,5...) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
ทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล	Numerical Variable	Ratio สถิติที่ใช้ คือ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางในรูปของค่าเฉลี่ยเลขคณิต,ค่ามัธยฐานและการวัดการกระจายตัวของข้อมูลในรูปของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลในระดับ Ratio

ทัศนคติที่มีต่อการ บริหารงานภายในองค์การ บริหารส่วนตำบล (ต่อ)	Categorical Variable	Ordinal (มีทัศนคติต่อการบริหารงาน ภายในองค์การบริหาร ส่วนตำบลแบบเป็น ประชาธิปไตยในระดับสูง- ปานกลาง-ต่ำ) สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ
---	----------------------	---

ตารางที่ 7 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่อง
ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Test) และ ครั้งที่ 2 (Re-test) จากประชากรกลุ่มที่มีลักษณะ
ใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง

ข้อที่	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01
1	.898
2	.866
3	.691
4	.798
5	.820
6	.891
7	.567
8	.676
9	.838
10	.856
11	.621
12	.885
13	.677
14	.878
15	.841
16	.814

ข้อที่	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01
17	.696
18	.828
19	.819
20	.810
21	.616
22	.749
23	.812
24	.835

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) ของแบบสอบถามเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการ
 บริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 จากประชากรที่มีลักษณะ
 ใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง (test) = .7962

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) ของแบบสอบถามเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการ
 บริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 จากประชากรที่มีลักษณะ
 ใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง (re-test) = .7714

จากการหาค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่องทัศนคติ
 ของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1
 (Test) และ ครั้งที่ 2 (Re-test) จากประชากรกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง
 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่องทัศนคติของประชาชน
 ที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถยอมรับได้จึงไม่จำเป็นต้องตัด
 ข้อความใดออกจกแบบสอบถามเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายใน
 องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 8 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการ
บริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจริง

ข้อความ	ครั้งที่ 1 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัดข้อความข้อนี้ ออกจากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 2 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัดข้อความข้อนี้ ออกจากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 3 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัดข้อความข้อนี้ ออกจากแบบสอบถาม
1	.7652	.8067	.8195
2	.7484	.7930	.8072
3	.7538	.7959	.8090
4	.7719	.8116	.8255
5	.7546	.7969	.8098
6	.7619	.8033	.8163
7	.7672	.8071	.8199
8	.7630	.8054	.8199
9	.7584	.7996	.8120
10	.7591	.8002	.8131
11	.7553	.7963	.8088
12	.7814	.8240	ตัดออก
13	.7553	.7992	.8148
14	.7663	.8062	.8187
15	.7536	.7981	.8139
16	.7493	.7938	.8084
17	.7478	.7922	.8069
18	.7442	.7893	.8034
19	.7484	.7923	.8066
20	.7687	.8082	.8213
21	.7639	.8036	.8167
22	.8079	ตัดออก	ตัดออก
23	.7579	.7984	.8112

ข้อความ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
	ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัดข้อความข้อนั้น ออกจากแบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัดข้อความข้อนั้น ออกจากแบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัดข้อความข้อนั้นออก จากแบบสอบถาม
24	.7573	.7982	.8107
ค่าความ เชื่อมั่น (Alpha)	.7692	.8079	.8240

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจริง พบว่า จะต้องตัดข้อความบางข้อออกไป เพื่อให้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าสูงขึ้น นั่นคือ ตัดข้อความข้อ 22 และ 12 ออกไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่อง
วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Test)
และ ครั้งที่ 2 (Re-test) จากประชากรกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง

ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
1	.293	.13
2	.262	.178
3	-.05	.799
4	.684	.01
5	.629	.01
6	.38	.05
7	.103	.6
8	.198	.312
9	.567	.01
10	.448	.05
11	.814	.01
12	.528	.01
13	.763	.01
14	.681	.01
15	.354	.065
16	.452	.05
17	.377	.08
18	.37	.053
19	.57	.01
20	.322	.095
21	.61	.01
22	.362	.058
23	.794	.01
24	.077	.698
25	.266	.172
26	.483	.01

ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
27	.641	.01
28	.456	.05
29	.392	.05
30	.115	.562
31	.61	.01
32	.415	.05
33	.598	.01
34	.478	.05
35	.470	.05
36	.57	.01
37	.528	.01
38	.074	.708
39	.489	.01
40	.568	.01
41	.463	.05
42	.439	.05
43	.374	.05
44	.397	.05
45	.531	.01
46	.371	.052
47	.532	.01
48	.473	.05
49	.73	.01
50	.237	.224
51	.719	.01
52	.481	.01
53	.545	.01
54	.404	.05

ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
55	.201	.305
56	.421	.05
57	.251	.197
58	.557	.01
59	.369	.054
60	.568	.01
61	.618	.01
62	.686	.01

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) ของแบบสอบถามเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 จากประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง (test) = .9266

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) ของแบบสอบถามเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 จากประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง (re-test) = .9335

จากการหาค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Test) และ ครั้งที่ 2 (Re-test) จากประชากรกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง พบว่าค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถยอมรับได้ในบางข้อความจึงจำเป็นต้องตัดข้อความบางส่วนออกจากแบบสอบถามเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ข้อความที่ 1,2,3,7,8,15,17,18,20,22,24,25,30,38,46,50,55,57 และ 59 รวมแล้วจะเหลือข้อความอีกจำนวน 43 ข้อ

ตารางที่ 10 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของ
ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจริง

ข้อความ	ครั้งที่ 1 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนั้นออก จากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 2 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนั้นออก จากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 3 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนั้นออก จากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 4 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนั้นออก จากแบบสอบถาม
1	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
2	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
3	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
4	.9034	.9084	.9117	ตัดออก
5	.9077	.9125	.9156	.8885
6	.9081	.9129	.9160	.8903
7	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
8	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
9	.8999	.9051	.9084	ตัดออก
10	.9079	.9126	.9158	.8889
11	.9034	.9084	.9116	ตัดออก
12	.9073	.9121	.9153	.8880
13	.9063	.9112	.9144	.8868
14	.9077	.9125	.9157	.8887
15	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
16	.8998	.9050	.9083	.8781
17	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
18	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
19	.9086	.9134	.9166	.8901
20	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
21	.9024	.9074	.9106	ตัดออก
22	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
23	.9078	.9127	.9159	.8890

ข้อความ	ครั้งที่ 1 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนี้้นออก จากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 2 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนี้้นออก จากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 3 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนี้้นออก จากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 4 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนี้้นออก จากแบบสอบถาม
24	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
25	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
26	.9075	.9123	.9155	.8883
27	.9070	.9118	.9148	.8885
28	.9077	.9125	.9157	.8887
29	.9094	.9141	.9171	.8924
30	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
31	.9011	.9063	.9095	.8801
32	.9003	.9055	.9089	.8792
33	.8996	.9048	.9080	.8773
34	.9078	.9126	.9159	.8891
35	.8996	.9048	.9081	.8771
36	.9063	.9111	.9144	.8867
37	.9014	.9066	.9098	.8802
38	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
39	.9059	.9107	.9141	.8858
40	.9012	.9149	ตัดออก	ตัดออก
41	.9060	.9109	.9141	.8862
42	.9073	.9122	.9155	.8884
43	.9070	.9119	.9151	.8876
44	.9019	.9070	.9102	.8811
45	.9016	.9067	.9100	.8810
46	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
47	.9080	.9129	.9161	.8894
48	.9010	.9061	.9093	ตัดออก

ข้อความ	ครั้งที่ 1 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนี้ ออก จากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 2 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนี้ ออก จากแบบสอบถาม	ครั้งที่ 3 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนี้ ออกจาก แบบสอบถาม	ครั้งที่ 4 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัด ข้อความข้อนี้ ออก จากแบบสอบถาม
49	.9066	.9115	.9148	.8871
50	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
51	.9077	.9125	.9158	.8888
52	.9035	.9084	.9115	.8829
53	.9118	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
54	.9065	.9114	.9146	.8872
55	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
56	.9058	.9107	.9138	.8865
57	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
58	.9033	.9083	.9117	.8832
59	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก	ตัดออก
60	.9011	.9062	.9094	.8795
61	.9005	.9057	.9088	.8788
62	.8997	.9050	.9082	.8781
ค่าความ เชื่อมั่น (Alpha)	.9071	.9118	.9149	.8882

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจริง พบว่า จะต้องตัดข้อความบางข้อออกไป เพื่อให้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าสูงขึ้น นั่นคือ ต้องตัดข้อความข้อ 53 และ 40 ออกไป และเมื่อดู Pattern ของคำถามบางข้อแล้ว พบว่า ข้อ 4, 9, 11, 21 และ 48 มีความไม่น่าเชื่อถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันหรือไม่ จึงจำเป็นต้องตัดข้อความเหล่านี้ออกไป รวมแล้วเหลือข้อความทั้งหมด 36 ข้อ

ข้อความที่ 4 ประชาชนไม่ควรเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ

ข้อความที่ 9 การกระทำทุกอย่างในทางการเมืองการปกครองไม่จำเป็นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนโดยทั่วไปเสมอไป

ข้อความที่ 11 รัฐบาลไม่ควรใช้อำนาจปกครองโดยถือเอาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งเสมอไป

ข้อความที่ 21 มติหรือผลการตัดสินใจของเสียงข้างมาก ไม่เป็นข้อผูกพันว่าทุกฝ่ายจะต้องปฏิบัติตาม

ข้อความที่ 48 การกระจายอำนาจไปยังกลุ่มประชาชนเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะอาจนำมาซึ่งความวุ่นวายได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่อง
การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1(Test) และ ครั้งที่ 2 (Re-test) จากประชากรกลุ่มที่มีลักษณะ
ใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง

ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ
1	.49	.01
2	.486	.01
3	.676	.01
4	.541	.01
5	.555	.01
6	***	***
7	.333	.083
8	.302	.119
9	.101	.611
10	.598	.01
11	.187	.34
12	.531	.01
13	.501	.01
14	.084	.67
15	.548	.01
16	.676	.01
17	.238	.222
18	.560	.01
19	.585	.01
20	.605	.01
21	.309	.11
22	.580	.01
23	.761	.01

ข้อความ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
24	.302	.119
25	.489	.01
26	.321	.096
27	.839	.01
28	.364	.057
29	.275	.157
30	.255	.191

หมายเหตุ *** ไม่สามารถคำนวณได้เนื่องจากในการตอบคำถามครั้งแรกผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบเดียวกันหมด

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) ของแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 จากประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง (test) = .7836

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) ของแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 จากประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง (re-test) = .7727

จากการหาค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 (Test) และ ครั้งที่ 2 (Re-test) จากประชากรกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรจริง พบว่า ค่าความเชื่อมั่นและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถยอมรับได้ในบางข้อความจึงจำเป็นต้องตัดข้อความบางส่วนออกจากแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ข้อความที่ 6,7,8,9,11,14,17,21,24,26,28,29 และ 30 รวมแล้วจะเหลือข้อความอีกจำนวน 17 ข้อ

ตารางที่ 12 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจริง

ข้อความ	ครั้งที่ 1 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัดข้อความข้อนี้ออกจาก แบบสอบถาม	ครั้งที่ 2 ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เมื่อตัดข้อความข้อนี้ออกจาก แบบสอบถาม
1	.7591	.7509
2	.7527	.7462
3	.7554	.7493
4	.7457	.7398
5	.7538	.7474
10	.7621	.7591
12	.7538	.7457
13	.7426	.7351
15	.7511	.7437
16	.7396	.7307
18	.7592	ตัดออก
19	.7521	.7468
20	.7493	.7433
22	.7535	.7472
23	.7490	.7443
25	.7659	.7589
27	.7681	.7625
ค่าความเชื่อมั่น (Alpha)	.7650	.7592

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจริง พบว่าไม่จำเป็นจะต้องตัดข้อความข้อใดออกไป เพื่อให้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าสูงขึ้น

แต่เมื่อดู Pattern ของคำถามบางข้อแล้ว พบว่า ข้อ 18 มีความไม่น่าเชื่อถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันหรือไม่ จึงจำเป็นต้องตัดข้อความนี้ออกไปรวมแล้วเหลือข้อความทั้งหมด 16 ข้อ

ข้อความที่ 18 องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านไม่เคยชี้แนะให้สมาชิกในชุมชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการสรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง อิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมืองต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

- ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.6 เป็นเพศชาย อายุปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 45 ปี ระดับการศึกษาสูงสุด ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 32.1 มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ตนเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ตนเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่เฉลี่ยเป็นระยะเวลา 39 ปี ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.2 มีความเข้าใจดีในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในองค์การบริหารส่วนตำบล ลักษณะการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.5 มีลักษณะการทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.1 เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนเป็นประจำ

- ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้ตอบแบบสอบถาม

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผลการศึกษาพบว่าผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 36.6 มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ

- ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถาม

การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่าผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 47 มีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับสูง

2. ประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม

- ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 33 ปี

- ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่น

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 42.3 มองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง

ตารางที่ 13 ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	116	86.6
หญิง	18	13.4
รวม	134	100

เพศของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 116 คน คิดเป็นร้อยละ 86.6 และเป็นเพศหญิง 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4

ตารางที่ 14 ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
27	1	.7
28	3	2.2
29	3	2.2
30	2	1.5
31	2	1.5
32	5	3.7
33	3	2.2
34	5	3.7
35	4	3.0
36	6	4.5
37	2	1.5
38	5	3.7
39	4	3.0

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
40	4	3.0
41	4	3.0
42	6	4.5
43	6	4.5
44	5	3.7
45	5	3.7
46	5	3.7
47	9	6.7
48	7	5.2
49	1	.7
50	2	1.5
52	4	3.0
53	3	2.2
54	6	4.5
55	3	2.2
56	7	5.2
57	1	.7
62	1	.7
64	2	1.5
65	1	.7
66	1	.7
67	4	3
68	1	.7
81	1	.7
รวม	134	100

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) = 44.66

ค่ามัธยฐาน (Median) = 44.00

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) = 10.36

หลังจากนั้นทำการจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้านอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 40 ปี	45	33.6
40-49 ปี	52	38.8
ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	37	27.6
รวม	134	100

อายุของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.6 และมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 45 ปี

หมายเหตุ การจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้านอายุ ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นตัวแบ่ง เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม ข้อมูลมีการกระจายตัวไม่สูงมากนัก ทำให้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่ามัธยฐาน (Median) มีความใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 15 ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	ฐานนิยม (Mode)
ไม่ได้ศึกษา	-	-	ประถมศึกษา
ประถมศึกษา	43	32.1	
มัธยมศึกษาตอนต้น	35	26.1	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	34	25.4	
อาชีวศึกษา	6	4.5	
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	16	11.9	
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	
รวม	134	100	

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
จังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ
32.1 รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 26.1 และ 25.4
ตามลำดับ

หลังจากนั้นทำการจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	43	32.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	35	26.1
ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป	56	41.8
รวม	134	100

หมายเหตุ การจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้านระดับการศึกษา ผู้วิจัยใช้ค่าความถี่ของข้อมูล
ที่ได้จากการเก็บรวบรวมเป็นตัวแบ่ง เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น
Categorical variables ในระดับ Ordinal จึงไม่สามารถที่จะให้ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)
ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standara Deviation) เป็นตัวแบ่งได้

ตารางที่ 16 ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัย
อยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
1	2	1.5
3	1	.7
4	1	.7
5	1	.7
6	2	1.5

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
7	2	1.5
8	2	1.5
10	1	.7
11	1	.7
13	1	.7
20	3	2.2
22	1	.7
25	2	1.5
28	5	3.7
29	1	.7
30	3	2.2
31	1	.7
32	3	2.2
33	1	.7
34	4	3.0
35	3	2.2
36	7	5.2
37	2	1.5
38	6	4.5
39	4	3.0
40	4	3.0
41	3	2.2
42	5	3.7
43	5	3.7
44	5	3.7
45	4	3.0

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
46	5	3.7
47	7	5.2
48	7	5.2
50	2	1.5
52	3	2.2
53	3	2.2
54	5	3.7
55	2	1.5
56	7	5.2
57	1	.7
64	1	.7
66	1	.7
67	3	2.2
81	1	.7
รวม	134	100

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) = 39.19

ค่ามัธยฐาน (Median) = 41.50

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) = 15.18

หลังจากนั้นทำการจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
1-34 ปี	38	28.4
35-44 ปี	44	32.8
ตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป	52	38.8
รวม	134	100

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมา คือ มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลอยู่ในช่วงระหว่าง 35-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.8 และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่เฉลี่ย 39 ปี

หมายเหตุ การจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้าน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นตัวแบ่ง เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีการกระจายตัวไม่สูงมากนัก ทำให้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่ามัธยฐาน (Median) มีความใกล้เคียงกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตาม
ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ

ความเข้าใจในหน้าที่ ความรับผิดชอบ	จำนวน	ร้อยละ
มีความเข้าใจดี	78	58.2
มีความเข้าใจปานกลาง	54	40.3
มีความเข้าใจน้อย	2	1.5
รวม	134	100

ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจดีในหน้าที่ความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 58.2 รองลงมาคือ มีความเข้าใจปานกลางในหน้าที่ความรับผิดชอบและมีความเข้าใจน้อยในหน้าที่ความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 40.3 และ 1.5 ตามลำดับ

หมายเหตุ เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกคำตอบมีความเข้าใจน้อยมีจำนวนน้อยมาก ผู้วิจัยจึงทำการรวมกลุ่มข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกคำตอบมีความเข้าใจปานกลางกับมีความเข้าใจน้อยเข้าด้วยกัน และให้ชื่อกลุ่มใหม่ว่ามีความเข้าใจปานกลาง

ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ	จำนวน	ร้อยละ
มีความเข้าใจดี	78	58.2
มีความเข้าใจปานกลาง	56	41.8
รวม	134	100

ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจดีในหน้าที่ความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 58.2 และมีความเข้าใจปานกลางในหน้าที่ความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 41.8

ตารางที่ 18 ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
จำแนกตามลักษณะการทำงาน

ลักษณะการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
เน้นการทำงานแบบสั่งการ	4	3.0
เน้นการทำงานร่วมกับทีมงาน	57	42.5
เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน	73	54.5
รวม	134	100

ลักษณะการทำงานของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีลักษณะการทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาคือ มีลักษณะการทำงานแบบเน้นการทำงานร่วมกับทีมงานและมีลักษณะการทำงานแบบเน้นการทำงานแบบสั่งการ คิดเป็นร้อยละ 42.5 และ 3 ตามลำดับ

หมายเหตุ เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เลือกคำตอบเน้นการทำงานแบบสั่งการมีจำนวนน้อยมาก และทางผู้วิจัยก็ไม่สามารถที่จะจัดกลุ่มคำตอบนี้ไปรวมกับตัวเลือกข้ออื่นได้ จึงจำเป็นต้องตัดผู้ที่เลือกคำตอบข้อนี้ออกไปจำนวน 4 คน ก่อนที่จะมีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการทำงานกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 19 ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตาม
การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน

การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วมเป็นประจำ	110	82.1
เข้าร่วมเป็นบางครั้ง	24	17.9
ไม่ค่อยจะได้เข้าร่วมมากนัก	-	-
รวม	134	100

การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 82.1 รองลงมาคือ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.9

หมายเหตุ เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามไม่เลือกคำตอบไม่ค่อยจะได้เข้าร่วมมากนักเลย ผู้วิจัยจึงทำการตัดตัวเลือกข้อนี้ออกไป ก่อนที่จะมีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 20 ตารางแสดงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม

คะแนนรวมในส่วนของ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	จำนวน	ร้อยละ
104	1	.7
105	1	.7
107	1	.7
108	1	.7
109	6	4.5
110	11	8.2
111	3	2.2
112	5	3.7
113	7	5.2
114	3	2.2
115	10	7.5
116	2	1.5
117	2	1.5
118	3	2.2
119	1	.7

คะแนนรวมในส่วนของ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	จำนวน	ร้อยละ
120	1	.7
122	2	1.5
123	3	2.2
124	4	3.0
125	7	5.2
126	5	3.7
127	2	1.5
128	2	1.5
129	2	1.5
132	4	3.0
133	1	.7
135	1	.7
136	2	1.5
137	7	5.2
138	4	3.0
139	2	1.5
140	3	2.2
141	1	.7
142	2	1.5
143	1	.7
144	3	2.2
145	2	1.5
147	1	.7
148	3	2.2
149	1	.7
150	2	1.5
151	1	.7
153	1	.7

คะแนนรวมในส่วนของ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	จำนวน	ร้อยละ
156	1	.7
157	1	.7
160	1	.7
166	1	.7
168	1	.7
172	2	1.5
รวม	134	100

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) = 126.6

ค่ามัธยฐาน (Median) = 124.5

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) = 15.6

หลังจากนั้นทำการจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย	จำนวน	ร้อยละ
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยต่ำ (104-115 คะแนน)	49	36.6
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยปานกลาง (116-135 คะแนน)	42	31.3
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยสูง (ตั้งแต่ 136 คะแนนขึ้นไป)	43	32.1
รวม	134	100

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 36.6 มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 32.1 และมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.3

หมายเหตุ การจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้าน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standara Deviation) เป็นตัวแบ่ง เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีการกระจายตัวไม่สูงมากนัก ทำให้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่ามัธยฐาน (Median) มีความใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 21 ตารางแสดงการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม

คะแนนรวมในส่วนของ การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
32	1	.7
33	1	.7
34	2	1.5
35	5	3.7
36	4	3.0
37	6	4.5
38	10	7.5
39	16	11.9
40	7	5.2
41	12	9.0
42	7	5.2
43	8	6.0
44	8	6.0
45	13	9.7

คะแนนรวมในส่วนของ การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
46	14	10.4
47	3	2.2
48	17	12.7
รวม	134	100

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) = 41.9851

ค่ามัธยฐาน (Median) = 42

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) = 4.1222

หลังจากนั้นทำการจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้านการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม

การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล แบบประชาธิปไตยต่ำ (32-37 คะแนน)	19	14.2
การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล แบบประชาธิปไตยปานกลาง (38-42 คะแนน)	52	38.8
การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล แบบประชาธิปไตยสูง (ตั้งแต่ 43 คะแนนขึ้นไป)	63	47
รวม	134	100

การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 47

มีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.8 และมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 14.2 และมีคะแนนเฉลี่ย ของการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลเท่ากับ 42 คะแนน

หมายเหตุ การจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้าน การบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นตัวแบ่ง เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีการกระจายตัวไม่สูงมากนัก ทำให้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่ามัธยฐาน (Median) มีความใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 22 ตารางแสดงสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20	26	7.4
21	10	2.9
22	18	5.1
23	13	3.7
24	14	4.0
25	13	3.7
26	13	3.7
27	7	2.0
28	22	6.3
29	13	3.7
30	15	4.3
31	8	2.3
32	17	4.9
33	7	2.0
34	7	2.0
35	16	4.6

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
36	3	2.9
37	10	1.4
38	11	2.9
39	4	3.4
40	22	2.0
41	5	3.7
42	9	.9
43	7	2.9
44	3	3.1
45	10	1.1
46	5	6.3
47	10	1.4
48	12	2.6
49	7	2.0
50	13	.9
รวม	350	100

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) = 32.98

ค่ามัธยฐาน (Median) = 32

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) = 9.189

อายุของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 33 ปี

ตารางที่ 23 ตารางแสดงทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของ
ประชาชนในพื้นที่

คะแนนรวมในส่วนของ ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
41	2	.6
42	1	.3
44	2	.6
45	1	.3
46	1	.3
47	2	.6
49	1	.3
50	1	.3
52	3	.9
53	1	.3
54	2	.6
55	1	.3
56	4	1.1
57	3	.9
58	3	.9
59	4	1.1
60	5	1.4
61	6	1.7
62	3	.9
63	4	1.1
64	2	.6
65	7	2.0
66	11	3.1
67	13	3.7

คะแนนรวมในส่วนของ ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
68	12	3.4
69	14	4.0
70	19	5.4
71	15	4.3
72	19	5.4
73	28	8.0
74	12	3.4
75	11	3.1
76	17	4.9
77	9	2.6
78	13	3.7
79	5	1.4
80	7	2.0
81	13	3.7
82	6	1.7
83	9	2.6
84	6	1.7
85	9	2.6
86	14	4.0
87	4	1.1
88	7	2.0
89	3	.9
90	3	.9
91	3	.9
92	1	.3
93	1	.3
94	3	.9

คะแนนรวมในส่วนของทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
95	1	.3
96	1	.3
97	2	.6
รวม	350	100

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) = 73.1543

ค่ามัธยฐาน (Median) = 73

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) = 10.2532

หลังจากนั้นทำการจัดกลุ่มใหม่ขงข้อมูลด้านทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในพื้นที่

ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	ร้อยละ
เป็นประชาธิปไตยต่ำ (41-69 คะแนน)	109	31.1
เป็นประชาธิปไตยปานกลาง (70-84 คะแนน)	189	54
เป็นประชาธิปไตยสูง (ตั้งแต่ 85 คะแนนขึ้นไป)	52	14.9
รวม	350	100

ทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 54

มองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 31.1 และมองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 14.9 และมีคะแนนเฉลี่ย ของทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล เท่ากับ 73 คะแนน

หมายเหตุ การจัดกลุ่มใหม่ของข้อมูลด้าน ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นตัวแบ่ง เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีการกระจายตัวไม่สูงมากนัก ทำให้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่ามัธยฐาน (Median) มีความใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 24 ตารางแสดงวัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนรวมในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล	ภาพรวมวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล
ไร่จึง	118.3571	10.4109	ไม่เป็นประชาธิปไตย
ลำเหย	121	13.9605	ไม่เป็นประชาธิปไตย
ดอนตูม	123.4545	15.9634	ไม่เป็นประชาธิปไตย
ธรรมศาลา	129.6250	13.8867	เป็นประชาธิปไตย
กำแพงแสน	131.7	14.8788	เป็นประชาธิปไตย
คลองโยง	138.3125	15.7468	เป็นประชาธิปไตย
ศิระทอง	142.3	10.0117	เป็นประชาธิปไตย
รวม	126.6194	15.6132	เป็นประชาธิปไตย

F = 7.3

P = .000

จากตารางข้างต้น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้นำมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับที่ต่ำนั้นก็ไม่ใช่จะจัดว่าเป็นไปในภาพที่ไม่ดีหรือในด้านลบ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยใช้เกณฑ์ทางด้านสถิติเป็นตัวแบ่งผู้นำออกเป็นผู้นำที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ แต่จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีความใกล้เคียงกันมาก เช่น ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตูม ซึ่งถ้าแบ่งตามเกณฑ์ทางสถิติแล้วจัดว่ามีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย แต่เมื่อดูที่ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนรวมในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตูมแล้วจะพบว่าห่างจากเกณฑ์ที่จะกำหนดว่าจัดอยู่ในกลุ่มที่เป็นประชาธิปไตยเพียงแค่ 4 คะแนนเท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยมาก ดังนั้น การที่จะไประบุว่าผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตูมมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตยนั้นคงจะไม่เป็นการสมควรมากนัก ซึ่งทางผู้วิจัยจะจัดว่าผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลดอนตูมมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นประชาธิปไตยตามเกณฑ์ทางสถิติที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดขึ้นมาเท่านั้น เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลมีค่าไม่สูงมากนัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายตัวค่อนข้างต่ำ นั่นเอง

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม ได้แบ่งการศึกษาออกดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 25 ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมส่วนรวมของสังคมในด้านต่างๆมีความสำคัญมากสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	61 (45.5)	68 (50.7)	4 (3.0)	1 (.7)	-	4.41	เห็นด้วย
2. ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนรวมในการปกครองประเทศไม่ว่าจะโดยสมัครใจหรือไม่ก็ตาม	42 (31.3)	75 (56.0)	13 (9.7)	2 (1.5)	2 (1.5)	1.86	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
3. องค์การในการ ปกครองต้อง ดำเนินการให้เกิด ผลดีแก่ประชาชน ทั้งปวง	68 (50.7)	61 (45.5)	5 (3.7)	-	-	4.47	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
4. รัฐบาลควรให้ หลักประกันเกี่ยวกับ สวัสดิการ เช่น การศึกษา ปัจจุบัน อาชีพแก่ประชาชน	73 (54.5)	56 (41.8)	5 (37.0)	-	-	4.51	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
5. เมื่อชุมชนของท่าน ประสบกับ ความเดือดร้อนต่างๆ ท่านจะนำปัญหา เหล่านั้นไปติดต่อ ประสานงาน ขอรับความช่วยเหลือ จากทางราชการทันที	59 (44.0)	65 (48.5)	9 (6.7)	1 (0.7)	-	4.36	เห็นด้วย
6. ความต้องการของ ประชาชนส่วนใหญ่ ในประเทศถือว่าเป็น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่รัฐบาลจะต้อง รับฟัง	49 (36.6)	73 (54.5)	10 (7.5)	2 (1.5)	-	4.26	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
7. เราไม่ควรที่จะกระทำ สิ่งใดที่เป็นการขัดใจ นักการเมือง เพราะอาจนำความ เดือดร้อนมาสู่เราได้	20 (14.9)	44 (32.8)	16 (11.9)	38 (28.4)	16 (11.9)	2.90	เห็นด้วย
8. นโยบายของรัฐบาล จะเป็นอย่างไรนั้น ควรจะให้เสียง ส่วนใหญ่ของ ประชาชนในประเทศ เป็นผู้ตัดสินใจ	60 (44.8)	62 (46.3)	6 (4.5)	6 (4.5)	-	4.31	เห็นด้วย
9. เพื่อให้ได้จุดหมาย ปลายทางหรือ นโยบายในการ ปกครองที่ถูกต้อง วิธีการที่ดีที่สุด คือ การปรึกษาหารือ และถกเถียงกัน	49 (36.6)	73 (54.5)	5 (3.7)	7 (5.2)	-	4.22	เห็นด้วย
10. มนุษย์เป็นสัตว์โลก ที่มีเหตุผล	63 (47.0)	57 (42.5)	13 (9.7)	1 (0.7)	-	4.36	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
11. การใช้หลักเหตุผล บางครั้งก็นำมาซึ่ง ความวุ่นวาย เพราะ ต่างคนก็ต่างมี เหตุผลเป็นของ ตนเอง	34 (25.4)	69 (51.5)	14 (10.4)	14 (10.4)	3 (2.2)	2.13	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
12. การใช้หลักเหตุผล ทำให้เกิด ความเจริญก้าวหน้า และมีเสถียรภาพ ที่ยั่งยืน	50 (37.3)	73 (54.5)	9 (6.7)	2 (1.5)	-	4.28	เห็นด้วย
13. ผู้น้อยเคารพเชื่อฟัง ผู้ใหญ่ยังเป็นระบบ ที่เหมาะสมสำหรับ สังคมไทยในปัจจุบัน นี้	47 (35.1)	63 (47.0)	11 (8.2)	11 (8.2)	2 (1.5)	1.94	เห็นด้วย
14. จากคำพังเพยที่ว่า "ผู้หญิงเป็นช่าง เท้าหลัง"ยังใช้ได้ใน ปัจจุบันอยู่เพราะ ผู้หญิงเป็นเพศที่ อ่อนแอจึงควรให้ ผู้ชายเป็นผู้นำ	27 (20.1)	38 (28.4)	11 (8.2)	47 (35.1)	11 (8.2)	2.83	ไม่ เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
15. การให้ทุกคนมีความ เสมอภาคกันทาง การเมือง หรือ กฎหมายเป็นเรื่องที่ ไม่เหมาะสม เพราะ มนุษย์แต่ละคน มีความแตกต่างกัน ทั้งสติปัญญา ความสามารถ ชาติกำเนิดและ สถานภาพทางสังคม อื่นๆ	27 (20.1)	56 (41.8)	8 (6.0)	31 (23.1)	12 (9.0)	2.59	เห็นด้วย
16. ผู้แทนราษฎรควรจะมี สิทธิเหนือกว่า ราษฎรเราเป็น ผู้แทนของประชาชน	30 (22.4)	44 (32.8)	6 (4.5)	38 (28.4)	16 (11.9)	2.75	เห็นด้วย
17. ชำราชการกับ ประชาชนมีฐานะ เท่าเทียมกันทาง การเมือง	42 (31.3)	77 (57.5)	13 (9.5)	2 (1.5)	-	4.19	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
18. การปกครอง ในระบอบ ประชาธิปไตย ไม่จำเป็นต้องมี กฎหมายเพราะ กฎหมายทำให้ ประชาชนไม่สามารถ ที่จะใช้สิทธิเสรีภาพ ได้อย่างเต็มที่	15 (11.2)	35 (26.1)	12 (9.0)	45 (33.6)	27 (20.1)	3.25	ไม่ เห็นด้วย
19. ประชาธิปไตยกับ กฎหมายถือเป็น ของคู่กันเพราะ กฎหมายจะช่วยให้ บุคคลใช้สิทธิ เสรีภาพอย่างมี ขอบเขต	52 (38.8)	76 (56.7)	4 (3.0)	2 (1.5)	-	4.33	เห็นด้วย
20. การตรากฎหมาย ไม่จำเป็นต้องได้รับ ความยินยอม จากประชาชน เพราะประชาชน ไม่ได้มีความรู้ ทางด้านนิติศาสตร์	14 (10.4)	51 (38.1)	20 (14.9)	33 (24.6)	16 (11.9)	2.90	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
21. เสรีภาพต้องมี ขอบเขตและเหตุผล	49 (36.6)	64 (47.8)	21 (15.7)	-	-	4.21	เห็นด้วย
22. สิทธิและเสรีภาพ ในการแสดง ความคิดเห็น เป็นสิ่งสำคัญ ในการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	49 (36.6)	78 (58.2)	5 (3.7)	2 (1.5)	-	4.30	เห็นด้วย
23. ไม่ว่าความคิดเห็น หรือความเชื่อทาง การเมืองของบุคคล หนึ่งบุคคลใดจะเป็น อย่างไรเขาควรมี โอกาสได้พูดแสดง ความคิดเห็นออกมา	55 (41.0)	73 (54.5)	5 (3.7)	1 (0.7)	-	4.36	เห็นด้วย
24. ผู้ปกครองควร มาจากการเลือกตั้ง ของประชาชน	62 (46.3)	63 (47)	5 (3.7)	4 (3)	-	4.37	เห็นด้วย
25. การเลือกตั้งนำมาซึ่ง ความล่าช้าและ สิ้นเปลือง งบประมาณแผ่นดิน	21 (15.7)	48 (35.8)	9 (6.7)	43 (32.1)	13 (9.7)	2.84	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
26. การแต่งตั้งบุคคล เข้ามาดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองทำให้ ได้บุคคลที่มี คุณภาพมากกว่า การเลือกตั้ง	19 (14.2)	50 (37.3)	25 (18.7)	24 (17.9)	16 (11.9)	2.76	เห็นด้วย
27. อำนาจในระบบ การเมืองไม่ควรจะ รวมอยู่ที่เดียวเท่านั้น	27 (20.1)	72 (53.7)	22 (16.4)	12 (9.0)	1 (0.7)	3.84	เห็นด้วย
28. การให้เสรีภาพกับ ประชาชนในการ รวมกลุ่มถือเป็น สิทธิเสรีภาพ ขั้นมูลฐานที่ ประชาชนพึงจะได้รับ	37 (27.6)	86 (64.2)	6 (4.5)	4 (3.0)	1 (0.7)	4.15	เห็นด้วย
29. รัฐและรัฐบาลเกิดมา เพื่อประชาชน เพราะ ประชาชนเป็นบุคคล สำคัญในการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตย	66 (49.3)	61 (45.5)	6 (4.5)	1 (0.7)	-	4.43	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
30. ฐานะของบุคคล เป็นสิ่งที่สำคัญ ในการกำหนด ศักดิ์ศรีของ ความเป็นมนุษย์	33 (24.6)	53 (39.6)	14 (10.4)	26 (19.4)	8 (6.0)	2.43	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
31. มนุษย์เราไม่ว่าจะ โง่เขลาหรือ ด้อยการศึกษา อย่างไรก็ยังมี ความสามารถพอ ที่จะเลือกทางเดิน ในชีวิตของตนเอง ให้อยู่ในสังคม ได้อย่างถูกต้อง	32 (23.9)	96 (71.6)	5 (3.7)	1 (0.7)	-	4.19	เห็นด้วย
32. การแก้ไขปัญหา ต่างๆได้อย่างมี ประสิทธิภาพจะต้อง อาศัยผู้นำที่มีอำนาจ เด็ดขาด เพราะ สามารถตัดสินใจ ได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์	32 (23.9)	67 (50.0)	14 (10.4)	15 (11.2)	6 (4.5)	2.22	เห็นด้วย
33. การชุมนุมประท้วง รัฐบาลคือกฎหมาย และก่อให้เกิดความ วุ่นวายบ้านป่วน ภายในประเทศ จึงสมควรจะจัดการ ปราบปราม พวกชุมนุมประท้วง อย่างเด็ดขาด	29 (21.6)	46 (34.3)	13 (9.7)	28 (20.9)	18 (13.4)	2.70	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
34. ความคิดของท่าน เป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ	14 (10.4)	37 (27.6)	36 (26.9)	38 (28.4)	9 (6.7)	2.93	ไม่ เห็นด้วย
35. การพูดแสดง ความคิดเห็น ในที่ประชุม เป็นการแสดง ความอวดรู้ขยอกเด่น	12 (9.0)	42 (31.3)	19 (14.2)	48 (35.8)	13 (9.7)	3.06	ไม่ เห็นด้วย
36. ในที่ประชุมนั้น ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ ต่ำกว่าควรจะ ยอมรับหรือเห็นด้วย กับความคิดของผู้ที่มี ตำแหน่งหน้าที่ สูงกว่าดีกว่าจะ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิด ไม่เห็นด้วยหรือ โต้เถียงเพราะจะเป็น ผลร้ายมากกว่าผลดี แก่ตัวเอง	20 (14.9)	36 (26.9)	17 (12.7)	45 (33.6)	16 (11.9)	3.01	ไม่ เห็นด้วย

ตารางที่ 26 ตารางแสดงการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล

รายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนรวมในส่วนของ การบริหารงานภายใน องค์การบริหาร ส่วนตำบลของ แต่ละองค์การบริหาร ส่วนตำบล	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนรวม ในส่วนของ การบริหารงานภายใน องค์การบริหาร ส่วนตำบลของ แต่ละองค์การบริหาร ส่วนตำบล	ภาพรวมการบริหารงาน ภายในองค์การบริหาร ส่วนตำบลของแต่ละ องค์การบริหาร ส่วนตำบล
ไร่ซิง	40.7134	2.5655	ไม่เป็นประชาธิปไตย
ลำเหย	44.0667	3.8231	เป็นประชาธิปไตย
ดอนตูม	42.1364	4.4753	เป็นประชาธิปไตย
ธรรมศาลา	42	4.8697	เป็นประชาธิปไตย
กำแพงแสน	38.95	4.4066	ไม่เป็นประชาธิปไตย
คลองโยง	42.25	3.624	เป็นประชาธิปไตย
ศิระทอง	44.6	2.9136	เป็นประชาธิปไตย
รวม	41.9851	4.1222	เป็นประชาธิปไตย

F = 4.966

P = .000

จากตารางข้างต้น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้นำมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับที่ต่ำนั้นก็ไม่ใช่จะจัดว่าเป็นไปในภาพที่ไม่ดีหรือในด้านลบ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยใช้เกณฑ์ทางด้านสถิติเป็นตัวแบ่งการบริหารงานของผู้นำออกเป็นผู้นำที่มีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ แต่จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมในส่วนของ การบริหารงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีความใกล้เคียงกันมาก เช่น ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ซิง ซึ่งถ้าแบ่งตามเกณฑ์ทางสถิติแล้ว

จัดว่ามีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่เป็นประชาธิปไตย แต่เมื่อดูที่ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนรวมในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ชิงแล้วจะพบว่าห่างจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนรวมในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลคอนตุมซึ่งจัดได้ว่าเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้นำมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นประชาธิปไตยเพียงแค่ 2 คะแนนเท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยมาก ดังนั้น การที่จะไประบุว่าผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ชิงมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่เป็นประชาธิปไตยนั้นคงจะไม่ใช่การสมควรมากนัก ซึ่งทางผู้วิจัยจะจัดว่าผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลไร่ชิงมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่เป็นประชาธิปไตยตามเกณฑ์ทางสถิติที่ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดขึ้นมาเท่านั้น เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลมีค่าต่ำมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายตัวค่อนข้างต่ำ นั่นเอง

ตารางที่ 27 ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ของการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้
นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม

ข้อ/ข้อความ	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ค่อย จะได้ปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. ในการตรากฎหมาย ข้อบังคับต่างๆของอ.บ.ต. ของท่านจะคำนึงถึง ความทันสมัยและ ความเป็นธรรมเป็นสำคัญ	107 (79.9)	26 (19.4)	1 (0.7)	2.79	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
2. การออกกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆของ องค์การบริหารส่วนตำบล ของท่านต้องได้รับ ความเห็นชอบจาก ประชาชนในพื้นที่	93 (69.4)	38 (28.4)	3 (2.2)	2.67	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ

ข้อ/ข้อความ	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ค่อย จะได้ปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
3. การบริหารการปกครอง ภายใน อ.บ.ต. ของท่าน เน้นการปกครองภายใต้ กฎหมายมิใช่ ตาม อำเภอใจหรืออยู่ภายใต้ อำนาจของบุคคลใดบุคคล หนึ่ง	102 (76.1)	29 (21.6)	3 (2.2)	2.74	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
4. ในการออกกฎหมาย และข้อบังคับต่างๆของ อ.บ.ต.ของท่านจะเน้น การลดการใช้ดุลพินิจ ของข้าราชการและ เจ้าหน้าที่ลงให้มาก เพื่อป้องกันการใช้อำนาจ ที่ไม่เป็นธรรมกับ ประชาชน	83 (61.9)	41 (30.6)	10 (7.5)	2.54	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
5. เมื่อท่านรู้ดีกว่าระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎหมายใด ไม่ยุติธรรมหรือ ไม่เหมาะสมกับ อ.บ.ต.ของท่าน ท่านจะต้องปฏิบัติกา รเกี่ยวกับสิ่งดังกล่าว แน่นอน	87 (64.9)	39 (29.1)	8 (6.0)	2.59	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ

ข้อ/ข้อความ	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ค่อย จะได้ปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
6. องค์การบริหารส่วนตำบล ของท่านประสบ ความสำเร็จในการระดม แรงงานชาวบ้าน มาช่วยกันทำสิ่งที่เป็น สาธารณประโยชน์ของ หมู่บ้าน เช่น ทำสะพาน ถนน ฯลฯ ถึงแม้จะไม่มี เงินตอบแทนก็ตาม	78 (58.2)	50 (37.3)	6 (4.5)	2.54	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
7. องค์การบริหารส่วนตำบล ของท่านได้กระตุ้นเตือน ให้ชาวบ้านในชุมชน สนใจข่าวสารทาง การเมือง	102 (76.1)	30 (22.4)	2 (1.5)	2.75	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
8. ชาวบ้านในชุมชนของท่าน มักได้รับข่าวสารทาง การเมืองจากการ ประชาสัมพันธ์ของ องค์การบริหารส่วนตำบล ของท่าน	91 (67.9)	43 (32.1)	-	2.68	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
9. องค์การบริหารส่วนตำบล ของท่านมีการรายงาน การใช้งบประมาณ ให้ชาวบ้านในชุมชนทราบ	99 (73.9)	28 (20.9)	7 (5.2)	2.69	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ

ข้อ/ข้อความ	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ค่อย จะได้ปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
10. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจดำเนินกิจการต่างๆในชุมชน	89 (66.4)	43 (32.1)	2 (1.5)	2.65	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
11. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนได้วิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมของชุมชนอย่างเต็มที่	102 (76.1)	29 (21.6)	3 (2.2)	2.74	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
12. เมื่อท่านไม่พอใจนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาลหรือทางราชการที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ท่านคิดว่าจะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งดังกล่าวแน่นอน	69 (51.5)	48 (35.8)	17 (12.7)	2.39	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ

ข้อ/ข้อความ	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ค่อย จะได้ปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
13. เมื่อมีปัญหาก่อขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ท่านจะพยายามที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาล	66 (49.3)	51 (38.1)	17 (12.7)	2.37	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
14. ท่านได้เคยทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในการพยายามที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาลที่มีผลต่อองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน	57 (42.5)	55 (41.0)	22 (16.4)	2.26	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ
15. ในกรณีที่ชุมชนของท่านประสบกับปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ ท่านได้นำปัญหาเหล่านั้นไปติดต่อประสานขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการทันที	100 (74.6)	34 (25.4)	-	2.75	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ

ข้อ/ข้อความ	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ค่อย จะได้ปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
16. องค์การบริหารส่วนตำบล ของท่านเน้นการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจ เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ควบคู่ ไปกับการพัฒนาทาง การเมืองและสังคม ของชุมชน	115 (85.8)	18 (13.4)	1 (0.7)	2.85	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ

ตารางที่ 28 ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ของทัศนคติของประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม
ที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. ในการออกกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆของ องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน มักคำนึงถึงความ เห็นชอบของ สมาชิกอ.บ.ต. เป็นที่ตั้ง ถึงแม้ว่า ชาวบ้านในชุมชน จะไม่เห็นด้วยก็ตาม	34 (9.7)	77 (22.0)	77 (22.0)	114 (32.6)	48 (13.7)	3.19	ไม่ เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
2. การใช้อำนาจในการ ออกกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆของ องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน มักกระทำไปตาม อำเภอใจของ ผู้มีอำนาจในการ ออกกฎข้อบังคับ	33 (9.4)	88 (25.1)	63 (18.0)	126 (36.0)	40 (11.4)	3.15	ไม่ เห็นด้วย
3. องค์การบริหารส่วน ตำบลของท่านจะ กำหนดนโยบายโดย ยึดถือผลประโยชน์ ของประชาชนในพื้นที่ ที่เป็นสำคัญ	60 (17.1)	179 (51.1)	77 (22.0)	23 (6.6)	11 (3.1)	3.73	เห็นด้วย
4. ท่านไม่ค่อยจะได้รับ ผลประโยชน์ จากการกำหนด นโยบายหรือ การตัดสินใจของ องค์การบริหาร ส่วนตำบลมากนัก	21 (6.0)	129 (36.9)	128 (36.6)	58 (16.6)	14 (4.0)	2.76	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
5. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน ให้บริการต่างๆ กับประชาชนในพื้นที่ อย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน	30 (8.6)	166 (47.4)	114 (32.6)	28 (8.0)	12 (3.4)	3.50	เห็นด้วย
6. เมื่อมีการระดม แรงงานมาช่วยกัน ทำสิ่งที่เป็น สาธารณประโยชน์ ของหมู่บ้าน เช่น ทำสะพาน ถนน ฯลฯ โดยไม่มีเงินตอบแทน ชาวบ้านจะมา ร่วมปฏิบัติ อย่างพร้อมเพรียงกัน	60 (17.1)	153 (43.7)	73 (20.9)	56 (16.0)	8 (2.3)	3.57	เห็นด้วย
7. เมื่อองค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน ขอความร่วมมือ จากท่านในการ พัฒนาชุมชน ของท่าน ท่านจะให้ ความร่วมมือ อย่างเต็มที่	88 (25.1)	195 (55.7)	52 (14.9)	13 (3.7)	2 (0.6)	4.01	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
8. ทุกครั้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเรียกประชุมชาวบ้าน ท่านจะไม่ให้ความร่วมมือ	37 (10.6)	65 (18.6)	70 (20.0)	140 (40.0)	38 (10.9)	3.22	ไม่ เห็นด้วย
9. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้กระตุ้นเตือนให้ชาวบ้านในชุมชนสนใจข่าวสารทางการเมือง อยู่เป็นประจำ	54 (15.4)	154 (44.0)	112 (32.0)	23 (6.6)	7 (2.0)	3.64	เห็นด้วย
10. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมืองจากการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน	42 (12.0)	175 (50.0)	107 (30.6)	23 (6.6)	3 (0.9)	3.66	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
11. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน มีการรายงาน การดำเนินงาน นโยบาย ปัญหา ต่างๆ ให้ชาวบ้าน ในท้องถิ่นรับทราบ เป็นประจำ	39 (11.1)	144 (41.1)	113 (32.3)	36 (10.3)	18 (5.1)	3.43	เห็นด้วย
12. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน ไม่ค่อยจะเปิดโอกาส ให้ชาวบ้าน ในชุมชนได้เข้าไป มีส่วนร่วม ในการกำหนด นโยบายและ การตัดสินใจดำเนิน กิจการต่างๆ ในชุมชนมากนัก	50 (14.3)	104 (29.7)	98 (28.0)	85 (24.3)	13 (3.7)	2.73	เห็นด้วย
13. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน ได้ประชาสัมพันธ์ ให้ชาวบ้านในชุมชน ไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้งทุกครั้ง ที่มีการเลือกตั้ง ทุกประเภท	97 (27.7)	184 (52.6)	48 (13.7)	17 (4.9)	4 (1.1)	4.01	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
14. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน มักชี้แนะให้สมาชิก ในชุมชน ไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้งให้กับบุคคล บางคน	46 (13.1)	76 (21.7)	83 (23.7)	86 (24.6)	59 (16.9)	3.10	ไม่ เห็นด้วย
15. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน ไม่ค่อยจะเปิดโอกาส ให้ชาวบ้าน ในชุมชนได้ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ในที่ประชุมของ ชุมชน	56 (16.0)	110 (31.4)	83 (23.7)	89 (25.4)	12 (3.4)	2.69	เห็นด้วย
16. เมื่อชาวบ้าน ในชุมชนของท่าน เสนอข้อเรียกร้อง กับผู้แทนของ องค์การบริหาร ส่วนตำบลมักไม่ค่อย ได้รับความร่วมมือ จาก อ.บ.ต.เท่าที่ควร	44 (12.6)	118 (33.7)	113 (32.3)	65 (18.6)	10 (2.9)	2.65	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
17. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน มักไม่ค่อยให้ ความสนใจ กับปัญหาต่างๆ ของชุมชนเท่าที่ควร	34 (9.7)	11 (31.7)	107 (30.6)	82 (23.4)	16 (4.6)	2.81	ไม่แน่ใจ
18. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน มักจะปฏิเสธ ความรับผิดชอบ ทุกครั้งที่มีการ ร้องเรียนจาก ชาวบ้านในพื้นที่	37 (10.6)	105 (30.0)	108 (30.9)	82 (23.4)	18 (5.1)	2.83	ไม่แน่ใจ
19. ชุมชนของท่าน ได้พบปะกับ หน่วยงานราชการ และผู้แทนในเขต ทันทีเมื่อชุมชน ของท่านต้องการ ความช่วยเหลือ	48 (13.7)	144 (41.1)	114 (32.6)	37 (10.6)	7 (2.0)	3.54	เห็นด้วย
20. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน ให้การสนับสนุน อย่างเต็มที่กับ ประชาชนในพื้นที่ ในการผลิตสินค้า ของชุมชน	62 (17.7)	164 (46.9)	89 (25.4)	32 (9.1)	3 (0.9)	3.71	เห็นด้วย

ข้อ/ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
21. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน ส่งเสริมให้ชาวบ้าน ในพื้นที่ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ในชุมชน อย่างประหยัด และคุ้มค่า	60 (17.1)	176 (50.3)	66 (18.9)	37 (10.6)	11 (3.1)	3.68	เห็นด้วย
22. องค์การบริหาร ส่วนตำบลของท่าน มีการจัดบริการ สาธารณูปโภคต่างๆ สนองตอบต่อ ความต้องการ ของชาวบ้าน ในท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี	73 (20.9)	127 (36.3)	84 (24.0)	50 (14.3)	16 (4.6)	3.55	เห็นด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การทดสอบสมมติฐานและการอภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ผู้นำท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ต่ำมีจำนวนมากกว่าผู้นำท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่สูง

จากการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม ได้ผลการศึกษาดังนี้

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ต่ำมีจำนวนมากกว่าผู้นำท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้างต้น ดังแสดงในตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม	จำนวน	ร้อยละ
มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับสูง	43	32.1
มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับปานกลาง	42	31.3
มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับต่ำ	49	36.6
รวม	134	100

ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากการวิจัยทำให้ทราบถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม จากผลการวิจัยพบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ในเขตจังหวัดนครปฐมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ แต่ก็จัดได้ว่าไม่ได้มีภาพรวมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ไม่ดี จากผลการวิจัยที่ได้สะท้อนให้เห็นถึงจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด หากตัวผู้นำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเองยังขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแล้วจะนำพาองค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยและตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างไร ด้วยเหตุนี้เองรัฐจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งในที่นี้ก็คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าที่จะไปเน้นการปฏิรูปกฎหมาย ทั้งนี้เป็นเพราะตัวผู้นำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยและเป็นผู้นำกฎหมายเกี่ยวกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไปบังคับใช้กับการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนต่อไป ผลการวิจัยที่น่าจะมีการปรับปรุงงานวิจัยต่อยอดว่า จะมีรูปแบบหรือวิธีการใดที่จะช่วยพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐมให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 2 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงานและการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม ได้ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 30 ตารางแสดงค่าร้อยละของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม ตามวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	วัฒนธรรมทางการเมือง			รวม
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ	
รวม	32.1	31.3	36.6	100.0 (134)
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล				
1-34 ปี	39.5	21.1	39.5	100.0 (38)
35-44 ปี	31.8	36.4	31.8	100.0 (44)
ตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป	26.9	34.6	38.5	100.0 (52)
	$\chi^2 = 3.305$	d.f = 4	P = .508	
ความเข้าใจในหน้าที่				
เข้าใจดี	38.5	30.8	30.8	100.0 (78)
เข้าใจปานกลาง	23.2	32.1	44.6	100.0 (56)
	$\chi^2 = 4.097$	d.f = 2	P = .129	
ลักษณะการทำงาน				
เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามา	46.6	34.2	19.2	100.0 (73)
มีส่วนร่วมในการทำงาน				
เน้นการทำงานร่วมกับทีมงาน	15.8	29.8	54.4	100.0 (57)
	$\chi^2 = 20.827$	d.f = 2	P = .000	

ภูมิภาค	วัฒนธรรมทางการเมือง			รวม
	ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ	
รวม	32.1	31.3	36.6	100.0 (134)
การร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชน				
เป็นประจำ	34.5	28.2	37.3	100.0 (110)
เป็นบางครั้ง	20.8	45.8	33.3	100.0 (24)
	$\chi^2 = 3.196$	d.f = 2	P = .202	
อายุ				
ต่ำกว่า 40 ปี	31.1	26.7	42.2	100.0 (45)
40-49 ปี	36.5	32.7	30.8	100.0 (52)
ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	27	35.1	37.8	100.0 (37)
	$\chi^2 = 2.032$	d.f = 4	P = .730	
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	18.6	39.5	41.9	100.0 (43)
มัธยมศึกษาตอนต้น	34.3	42.9	22.9	100.0 (35)
ตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไป	41.1	17.9	41.1	100.0 (56)
	$\chi^2 = 11.987$	d.f = 4	P = 0.17	

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลไม่มี Variation กล่าวคือ ข้อมูลไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน นั่นเอง ดังจะเห็นได้จาก จำนวนร้อยละของผู้นำที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับที่สูง ปานกลาง และต่ำ ตลอดจนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม ก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันมาก

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐมที่แตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลไม่มี Variation กล่าวคือ ข้อมูลไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน นั่นเอง ดังจะเห็นได้จากจำนวนร้อยละของผู้ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับที่สูง ปานกลาง และต่ำ ตลอดจนความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐมที่แตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม ก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันมาก

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะการทำงานของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐมที่แตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig = .000) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีลักษณะการทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานซึ่งเป็นลักษณะการทำงานแบบประชาธิปไตย จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ในขณะที่ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีลักษณะการทำงานที่เน้นการทำงานร่วมกับทีมงานซึ่งเป็นลักษณะการทำงานที่ไม่เป็นประชาธิปไตยเท่าที่ควรจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำ

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนที่แตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลไม่มี Variation กล่าวคือ ข้อมูลไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างกลุ่มความสัมพันธ์ นั่นเอง ดังจะเห็นได้จากไม่ว่าผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลจะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนเป็นประจำหรือเป็นบางครั้งก็ไม่ได้ทำให้ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลในเรื่อง External Control กล่าวคือ ด้วยเจตนาของหน่วยงานระดับปัจจุบันที่เน้นให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนเป็นตัวบังคับให้ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน ในขณะที่วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำซึ่งถือเป็น Internal Control อาจมีความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่เป็นประชาธิปไตยก็ได้ ประกอบกับช่วงที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นช่วงที่มีการหาเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลชุดใหม่ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจะเลือกคำตอบในข้อที่จะทำให้

ตนมีภาพพจน์ที่ดีเพื่อหวังผลทางการเมือง นอกจากนี้อาจเป็นเพราะด้วยสัญชาตญาณของคนเราที่มักจะเลือกตอบในสิ่งที่จะทำให้ผู้อื่นมองตนในด้านบวกมากกว่าด้านลบ

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลไม่มี Variation กล่าวคือ ข้อมูลไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน นั่นเอง ดังจะเห็นได้จาก จำนวนร้อยละของผู้นำที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับที่สูงปานกลาง และต่ำ ตลอดจนอายุของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม ก็ไม่ได้มีความแตกต่างกันมาก

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษาของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig = .017) โดยพบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูงกว่าผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

หมายเหตุ ตัวแปรด้านอายุและระดับการศึกษาไม่ได้เป็นตัวแปรที่อยู่ในสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ แต่เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าเป็นตัวแปรที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลจึงนำมาทดสอบในครั้งนี้ด้วย

ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ลักษณะการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะการทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน สำหรับตัวแปรอื่นๆไม่ว่าจะเป็นระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน อายุหรือแม้แต่ว่าระดับการศึกษา ก็ไม่พบว่าตัวแปรเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กับการแปรผันของวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 31

ตารางที่ 31 ตารางแสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรม
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม

ภูมิลักษณ์	Model 1			Model 2		
	B	Beta	Sig.	B	Beta	Sig.
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล (จากน้อยไปมาก)	2.108E-02	.021	.807	6.740E-02	.066	.546
ความเข้าใจดีในหน้าที่	4.799	.154	.084	4.856	.155	.087
การทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม	9.548	.306	.001	9.419	.304	.001
การเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมชน	1.246	.031	.719	.989	.025	.778
อายุ (จากน้อยไปมาก)	*	*	*	-7.936E-02	-.053	.629
มัธยมศึกษาตอนต้น	*	*	*	2.137	.061	.555
ตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป	*	*	*	2.212	.071	.502

หมายเหตุ * ยังไม่ได้ นำตัวแปรดังกล่าวเข้ามาศึกษา

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) จะมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งต่างจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยใช้ค่า Chi-square ที่ไม่ได้มีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่น

B คือ ค่าคงที่และสัมประสิทธิ์ความถดถอย ซึ่งยังไม่มี การทำให้เป็นหน่วยการวัดเดียวกัน

Beta คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน ซึ่งไม่มีหน่วยเนื่องจากมีการทำให้เป็นหน่วยการวัดเดียวกันแล้ว ถ้าตัวแปรอิสระตัวใดมีค่า Beta มาก (อาจเป็นบวกหรือลบก็ได้) แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้นจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากกว่าตัวแปรอิสระที่มีค่า Beta น้อย

Sig. คือ ค่านัยสำคัญทางสถิติ

รูปแบบที่ 1 ตัวแปรอิสระ คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ในขณะที่ตัวแปรตาม คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ผลจากการศึกษา พบว่า ลักษณะการทำงานมีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะลักษณะการทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน สำหรับตัวแปรอื่นไม่ว่าจะเป็นความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ไม่มีส่วนสัมพันธ์กับการแปรผันของวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

รูปแบบที่ 2 ตัวแปรอิสระ คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน อายุ และระดับการศึกษาของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบล ในขณะที่ตัวแปรตาม คือ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผลจากการศึกษา พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ก็คือ ลักษณะการทำงาน โดยเฉพาะลักษณะการทำงานแบบเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆไม่ว่าจะเป็นความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน อายุ หรือแม้แต่ระดับการศึกษาก็ไม่พบว่าตัวแปรเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กับการแปรผันของวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากการวิจัยน่าจะทำให้รัฐตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนา ลักษณะการทำงานและความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของตัวผู้บังคับการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้กับตัวผู้บังคับการปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไปในอนาคต ในขณะเดียวกันผลการวิจัยที่ได้น่าจะมีการนำไปปรับปรุงงานวิจัยเพื่อศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรทางสังคม อันได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแสดงผลการวิจัยที่พบว่าสนับสนุนหรือขยายในรายละเอียดหรือแตกต่างจากทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยเดิมหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลการวิจัยในครั้งนี้อาจมีข้อบกพร่องในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเลือกตัวแปร ตลอดจนกระบวนการที่ใช้ในการวิจัย เช่น การสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ ซึ่งในที่นี้ ก็คือ ข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้แบบสอบถาม กล่าวคือ การใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมันมีข้อจำกัดอยู่ที่ว่าคำตอบที่ไม่ทราบแน่ชัดว่าผู้ตอบ

มีความเข้าใจในคำถามหรือไม่และไม่สามารถที่จะยืนยันได้ว่าเป็นการตอบของตัวอย่าง เป้าหมายจริง เนื่องจากทางผู้วิจัยไม่สามารถที่จะแจกแบบสอบถามและรอรับแบบสอบถาม กลับคืนในทันทีได้ ทั้งนี้เป็นเพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้เข้าองค์การบริหาร ส่วนตำบลทุกวันและไม่ได้เข้ามาทำงานอย่างพร้อมเพรียงกันทำให้ยากต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล มาก ทางผู้วิจัยจึงต้องนำแบบสอบถามไปทิ้งไว้กับปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เก็บรวบรวม แบบสอบถามการวิจัยให้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 3 วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ผลการศึกษาดังนี้

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐมที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้างต้น โดยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับที่ต่ำและเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ดังแสดงในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 ตารางแสดงค่าร้อยละของความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลกับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบล	วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย			รวม
	สูง (ตั้งแต่136 คะแนนขึ้นไป)	ปานกลาง (116-135 คะแนน)	ต่ำ (104-115 คะแนน)	
มีความเป็นประชาธิปไตยสูง (ตั้งแต่ 43 คะแนนขึ้นไป)	39.5	33.3	65.3	47 (63)
มีความเป็นประชาธิปไตย ปานกลาง (38-42 คะแนน)	48.8	38.1	30.6	38.8 (52)
มีความเป็นประชาธิปไตยต่ำ (32-37 คะแนน)	11.6	28.6	4.1	14.2 (19)
รวม	100.0 (43)	100.0 (42)	100.0 (49)	100.0 (134)

$$X^2 = 17.496$$

$$d.f = 4$$

$$P = .002$$

$$\text{Gamma} = -2.92$$

ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองในระดับสูงจะมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลางถึงสูง ในขณะที่ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำกลับมีการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตยในระดับสูงซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอิทธิพลของ External Control ซึ่งในที่นี้ก็คือกรอบของตัวบทกฎหมายที่เป็นตัวบังคับให้ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลต้องบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลแบบประชาธิปไตย ดังนั้น ถึงแม้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลจะอยู่ในระดับต่ำก็ตาม แต่ด้วยกรอบของกฎหมายทำให้ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลต้องบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเป็นทางการแบบประชาธิปไตย

ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยในครั้งนี้อีกประการหนึ่ง ก็คือ ทำให้ทราบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นการวัดถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นั่นคือเป็นการวัดถึงทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดความรู้สึกอย่างไรต่อคำถามก็มักจะตอบไปตามความเป็นจริง ในขณะที่แบบสอบถามในส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นการวัดการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล นั่นคือ เป็นการวัดถึงพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้ อาจมีความขัดแย้งหรือคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นช่วงที่กำลังมีการหาเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลชุดใหม่ ซึ่งอาจทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบในข้อที่จะทำให้ตนมีภาพพจน์ที่ดี ด้วยเหตุนี้เองจึงน่าที่จะมีการทำการวิจัยเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยน่าจะมีการปรับปรุงงานวิจัยในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล จากการเข้าไปสังเกตการณ์การทำงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งน่าจะทำได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นข้อเท็จจริงมากกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว

สมมติฐานที่ 4 วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีผลต่อทัศนคติของประชาชน
ในชุมชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นกับทัศนคติ
ของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น
ได้ผลการศึกษาดังนี้

เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำ
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐมที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม มีความสัมพันธ์กับ
ทัศนคติของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การ
บริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การ
บริหารส่วนตำบลในระดับที่ต่ำมากและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน
ข้างต้น ดังแสดงในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 ตารางแสดงค่าร้อยละของความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมือง
ของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลกับทัศนคติของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการบริหารงาน
ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล

วัฒนธรรมทาง การเมืองของผู้นำ องค์การบริหาร ส่วนตำบล	ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล			รวม
	มีความเป็น ประชาธิปไตยต่ำ	มีความเป็นประชาธิปไตย ปานกลาง	มีความเป็น ประชาธิปไตยสูง	
ไร่ชิ่ง (118 คะแนน)	31.4	55.7	12.9	100 (70)
ลำเหย (121 คะแนน)	30	42.5	27.5	100 (80)
ดอนตูม (123 คะแนน)	35	36.7	28.3	100 (60)
ธรรมศาลา (130 คะแนน)	65	20	15	100 (20)
กำแพงแสน (132 คะแนน)	42	40	18	100 (50)
คลองโยง (138 คะแนน)	5	20	75	100 (40)
ศิระษะทอง (142 คะแนน)	20	70	10	100 (30)
รวม	31.1 (109)	42.3 (148)	26.6 (93)	100 (350)

$\chi^2 = 81.39$

d.f = 12

P = .000

Gamma = .005

ผลจากการศึกษา พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่นในระดับที่ต่ำและเป็นไปในทิศทางบวก โดยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้นำมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง ประชาชนก็จะมองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลางถึงสูงด้วย เช่น ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยง ซึ่งจัดได้ว่ามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ประชาชนในพื้นที่ก็มองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองโยงว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับสูงด้วย นอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลศิระชะทอง ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้นำมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูงที่สุด ประชาชนในพื้นที่ก็มองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ในขณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในพื้นที่ก็มองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำถึงปานกลาง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงแสน แต่ที่น่าสังเกต ก็คือ องค์การบริหารส่วนตำบลธรรมศาลาที่ผู้นำมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในพื้นที่กลับมองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในพื้นที่อาจจะไม่ค่อยพอใจในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควรหรืออาจเกิดจากกลุ่มประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างขององค์การบริหารส่วนตำบลธรรมศาลาซึ่งมีจำนวน 20 คน ซึ่งนับได้ว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นอาจเป็นหวัคະແນให้กับกลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลชุดที่กำลังปฏิบัติงานอยู่หรืออาจเกิดจากวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลธรรมศาลาเองที่ขาดความเป็นประชาธิปไตย ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้นำมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ประชาชนก็มองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำถึงปานกลาง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลดอนตูม องค์การบริหารส่วนตำบลไร่จึงและลำเหยที่ผู้นำมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น

ประชาชนก็มองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับต่ำถึงปานกลางด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรอบของตัวบทกฎหมายที่เป็นตัวควบคุมให้ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลต้องบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเป็นประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าตัวผู้นำเองจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่ำก็ตาม ด้วยเหตุนี้เองประชาชนจึงมองการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำว่ามีความเป็นประชาธิปไตยในระดับปานกลางมากกว่าต่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลถือเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่เป็นรูปธรรมสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน ในขณะที่วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นนามธรรม ไม่สามารถสังเกตเห็นได้

ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากการวิจัยในครั้งนี้อีกประการหนึ่ง ก็คือ จุดอ่อนของการวิจัยจากการใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของตนในส่วนของกระบวนการที่ใช้ในการวิจัย เช่น ข้อบกพร่องที่เกิดจากการใช้แบบสอบถาม คือ ใช้ได้เฉพาะคนที่อ่านออกเขียนได้เท่านั้นทำให้มีข้อจำกัดในการเลือกผู้ตอบแบบสอบถามประกอบกับคำตอบที่ได้ไม่ทราบแน่ชัดว่าผู้ตอบเข้าใจคำถามหรือไม่ ทำให้ข้อมูลที่ได้ อาจมีความคลาดเคลื่อนได้ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามขาดความเข้าใจในคำถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล อิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 134 คน และประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม จำนวนทั้งสิ้น 350 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรม SPSS For Window ใช้สถิติทั้งนำเสนอข้อมูลในรูปของการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) การวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางของข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) และ การวัดการกระจายตัวของข้อมูลด้วยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยในการทดสอบสมมติฐานใช้วิธีการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square Test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และการทดสอบค่าแกมมา (Gamma) ตลอดจนการวิเคราะห์ความถดถอยทางสถิติเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 34 ตารางสรุปการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	
	ตอบรับ	ปฏิเสธ
1. ผู้นำท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ต่ำมีจำนวนมากกว่าผู้นำท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่สูง	/	

ตารางที่ 34 (ต่อ) สรุปการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	
	ตอบรับ	ปฏิเสธ
2. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะการทำงาน และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น		
- ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลมีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น		/
- ความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบมีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น		/
- ลักษณะการทำงานมีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น	/	
- การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น		/
3. วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น	/	
4. วัฒนธรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นมีผลต่อทัศนคติของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของผู้นำท้องถิ่น	/	

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลบางท่านยังไม่ทราบ ว่าตนเองเป็นฝ่ายบริหารหรือไม่ใช่ฝ่ายบริหาร กล่าวคือ ประธานและรองประธานองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางท่านยังมีความเข้าใจที่ผิดว่าตำแหน่งประธานและรองประธานองค์การบริหาร ส่วนตำบลจัดเป็นฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า ในช่วงที่ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ชุดใหม่ ทำให้ข้อมูลที่ได้จากการทำการศึกษาวิจัยอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากมีความไม่คงที่ระหว่างปฏิสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชนในพื้นที่

1.3 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า กฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้มีความสับสนมาก แม้แต่ตัวข้าราชการประจำเอง ซึ่งในที่นี้ก็คือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องมีการตรวจสอบกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ตลอดเวลา เช่น ชื่อที่ใช้เรียกฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการเปลี่ยนแปลง กลับไปกลับมาอยู่ตลอดเวลาในช่วงระยะเวลาไม่ถึง 3 เดือน จากพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการ และองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 3 ให้เรียกฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อมาในฉบับที่ 4 มีการเปลี่ยนแปลงให้เรียก ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลว่า คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และฉบับล่าสุด คือ ฉบับที่ 5 มีการเปลี่ยนแปลงให้เรียกฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้กลับมาใช้ชื่อคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอีกครั้งหนึ่ง

1.4 จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ไม่ค่อยจะเข้ามาดูงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร จะเข้ามาเฉพาะเวลาที่มีการประชุม หรือเวลาที่จะรับเงินเดือนเท่านั้น บางครั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางคนยังขาดความเอาใจใส่ในการเข้าร่วมประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยสังเกตได้จากทุกครั้งที่มีการประชุมจะมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางท่านขาดการประชุม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 การศึกษาถึงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การบริหารงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การบริหาร ส่วนตำบล โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 การศึกษาถึงรูปแบบและการดำเนินการในการพัฒนาทางการเมือง โดยเน้น การพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมการปกครอง. รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร:กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง, 2539.

กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

เกรียงไกร จงเจริญ. ผู้นำกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2543.

โกวิทย์ พวงงาม. อบต. ในกระบวนทัศน์ใหม่:พัฒนา สร้างเครือข่ายและเสริมความเข้มแข็ง.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2546.

จิรศักดิ์ สุขวัฒนา. ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย ศึกษากรณีบทบาทและ
ความเป็นผู้นำของนางจรัสศรี ทิพย์ศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2536.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2538.

ชนิดา อาคมวัฒน์. ผลกระทบของการกระจายอำนาจที่มีต่อโครงสร้างอำนาจท้องถิ่น
ศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.

ชลอ ไบเจริญ. ความคิดเห็นทางการเมืองของผู้นำเยาวชนชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

ชัยวัฒน์ รัฐขจร. **ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. **ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย.** กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์พิมพ์เนต, 2519.

ชุบ กาญจนประกร. **แบบของผู้นำ วารสารรัฐประศาสนศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.

เชษฐา โมสิกรัตน์. **องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) ในฐานะการปกครองท้องถิ่นขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

แซม เอเกอร์ แปลโดย ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. **ธรรมาภิบาล:การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม.** กรุงเทพมหานคร:น้ำฝน, 2545.

ถวิลวดี บุรีกุล. **โครงการการปรับปรุงกระบวนการริเริ่ม การนำเสนอ การพิจารณา และการอนุมัติกฎหมายไทย:บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.** นนทบุรี:สถาบันพระปกเกล้า, 2544.

ทินพันธ์ นาคะตะ. 2517. **ประชาธิปไตย:ความหมาย ปัจจัยเอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ.** **วารสารธรรมศาสตร์.** 3 (กุมภาพันธ์ 2517):8-21.

ธรรมรส ชาติบุญชู. **มนุษย์สัมพันธ์.** กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์พิมพ์เนต, 2519.

ธวัช ทันทิตาภาส. **เอกสารประกอบการสอนวิชาการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย.** พิมพ์ครั้งที่ 1. ปัตตานี:แผนกวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2528.

- นรนิติ เศรษฐบุตร และคณะ. **รายงานการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพัฒนาประชาธิปไตย:องค์การบริหารส่วนตำบล.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2541.
- นิภา ไชยเสวต. **การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 1. ปัตตานี:แผนกวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, 2540.
- บรรพต วีระชัย และคณะ. **รัฐศาสตร์ทั่วไป.** พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2542.
- บุญเกิด บุญเกิด. **การบริหารการเงินการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล:ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร.** สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- บุญฉันทน์ ดอกไธสง. **จิตวิทยาผู้นำและมนุษย์สัมพันธ์.** กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2520.
- บุษกร เทียมศักดิ์. **การยอมรับบทบาทการบังคับบัญชาและรูปแบบพฤติกรรมผู้นำทางการบริหารของข้าราชการทหารหญิง.** สารนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533)
- ประจितร มหาหิง. **สังคมวิทยาการเมือง:แนวคิด ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 1. ปัตตานี:แผนกวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2529.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. **การปกครองเมืองพัทยา.** กรุงเทพมหานคร:สหายบล็อกและการพิมพ์, 2524.

ประทีป จงสีบธรรม. **ผู้นำสตรีในการปกครองระดับท้องถิ่นของไทย:ศึกษาบทบาทความเป็นผู้นำของกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านสตรีทั่วประเทศ พ.ศ. 2528.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ประพร วิบูลสุข. **การมีส่วนร่วมของสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมในการป้องกันอาชญากรรมของสถานีตำรวจนครบาลวังทองหลาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

พรชัย เทพปัญญา และ วิทยา นภาศิริกุลกิจ. **การสำรวจและประเมินเจตคติความรู้และการปฏิบัติของข้าราชการฝ่ายปกครองต่อการปกครองท้องถิ่น.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ป.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, บรรณาธิการ. **วัฒนธรรมทางการเมืองไทย.** กรุงเทพมหานคร:แสงรุ่งการพิมพ์, 2524.

พฤทธิสถาน ชุมพล (ม.ร.ว.) และคณะ. **การจัดการปกครอง.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:โครงการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต. **ชนชั้นกับการเลือกตั้ง:ความรู้เรื่องและความตกต่ำของสามพรรคการเมืองในกรุงเทพมหานคร.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2541.

พิรุณ เสลานนท์. **การกระจายอำนาจ:ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการกระจายอำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายเงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร:กองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง, 2542.

วิชัย ต้นศิริ. การปฏิรูปการเมืองไทย:มุมมองของการศึกษาเปรียบเทียบ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

วิภาภรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา. การศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมือง ความรู้ ความเข้าใจและความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพมหานคร วันที่ 4 เมษายน 2519. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวาน. ปัญหาพัฒนาการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540.

ศุภกร วิริยานภภรณ์. วัฒนธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสมาชิกสภาเทศบาลกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สถาบันพระปกเกล้า. การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้าครั้งที่ 1 การเมือง การบริหาร และการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยต้นศตวรรษหน้า. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี:บริษัท แอล.ซี. เพรส, 2544.

สมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย. การปกครองที่ดี. กรุงเทพมหานคร:บริษัท พิธีการพิมพ์, 2543.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์เกษมสุวรรณ, 2514.

สยามรัฐ เรื่องนาม. **ความรู้ทางการเมืองและการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับความ
สำนึกเชิงสังคม ของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.

สรุปประเด็นการอภิปราย “ธรรมรัฐแห่งชาติ” Good governance / จัดโดย สถาบันพระปกเกล้า,
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร,สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติและมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงาน, 2541.

สำเร็จ สิงหะวาระ. **ประมุขศิลป์.** กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์จิตร์วัฒนา, 2506.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. **บทความและแนวคิดการกระจายอำนาจสู่
ท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร:โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่
ท้องถิ่น สำนักงาน ก.พ., 2543.

สิทธิกร ขวัญดี. **การกระจายอำนาจกับระบบอุปถัมภ์:การศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542)

สุนทร ไตรรอด. **ความเป็นผู้นำทางการเมืองของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ.** วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2536.

สุวิมล ตีรกานันท์. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์:แนวทางสู่การปฏิบัติ.**
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

อภิวุฒิ พิมพ์แสงสุริยา. **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ศึกษากรณีนักศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.** สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
การปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.

อรพินทร์ สฟโชคชัย และคณะ. รายงานผลการศึกษาคู่มือการศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสภาวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2540.

อุดม เขยกิจวงศ์. หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาธิปไตยของชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2545.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์, 2523.

อุทาน ชวเมธี. การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ระบบงบประมาณ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามในการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาอิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีต่อการบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตจังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง () หน้าข้อความที่ท่านต้องการตามความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่าน (กรุณาตอบทุกข้อ)

1. เพศ

ก. () ชาย

ข. () หญิง

2. อายุ _____ ปี

3. ระดับการศึกษา

๙. () ไม่ได้ศึกษา

๘. () ประถมศึกษา

๗. () มัธยมศึกษาตอนต้น

๖. () มัธยมศึกษาตอนปลาย

๕. () อาชีวศึกษา

๔. ()ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

๓. () สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประเภทสมาชิกสภาท้องถิ่น

ก. () สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ไม่ใช่ฝ่ายบริหาร)

ข. () คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (ฝ่ายบริหาร)

5. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในตำบลที่ท่านเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
๙. () อยู่มาตั้งแต่เกิด
๑. _____ ปี (กรณีที่ไม่ได้อยู่มาตั้งแต่เกิด)
6. ท่านมีความเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของท่านในองค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด
๙. มีความเข้าใจดี
๑. มีความเข้าใจปานกลาง
๓. มีความเข้าใจน้อย
7. ลักษณะการทำงานของท่านโดยปกติแล้วนั้นเป็นอย่างไร
๙. เน้นการทำงานแบบสั่งการ
๑. เน้นการทำงานร่วมกับทีมงาน
๓. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน
8. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนมากน้อยเพียงใด
๙. เข้าร่วมเป็นประจำ
๑. เข้าร่วมเป็นบางครั้ง
๓. ไม่ค่อยจะได้เข้าร่วมมากนัก

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำท้องถิ่น

ข้อความต่อไปนี้ ต้องการทราบถึงความคิดเห็นที่แท้จริงของท่านที่มีต่อข้อความที่ให้มาว่าท่านมีความคิดเห็นอย่างไรซึ่งข้อความที่กำหนดให้นั้นไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดแต่อย่างใด กรุณาเลือกคำตอบเดียวที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่าง () (กรุณาตอบทุกข้อ)

คำถาม	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ดีที่สุด เพราะเป็น การปกครองของประชาชน โดย ประชาชน และเพื่อประชาชน					
2. รัฐบาลถือเป็นสมบัติของประชาชน					
3. ประชาชนควรมีอำนาจใน การปกครองตนเองไม่ว่าจะโดย ทางตรงหรือทางอ้อม					
4. ประชาชนไม่ควรเป็นเจ้าของอำนาจ สูงสุดในการปกครองประเทศ					
5. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมส่วนรวมของสังคมใน ด้านต่างๆ มีความสำคัญมากสำหรับ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย					
6. ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการปกครองประเทศ ไม่ว่าจะ โดยสมัครใจหรือไม่ก็ตาม					
7. การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปกครองประเทศควรเป็นไป ด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ					
8. เสียงของเราเพียงเสียงเดียว ย่อมมี ผลต่อการตัดสินใจหรือกำหนด นโยบายของรัฐบาล					
9. การกระทำทุกอย่างในทางการเมือง การปกครองไม่จำเป็นต้องเป็นไปเพื่อ ประโยชน์ต่อประชาชนโดยทั่วไป เสมอไป					

คำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10. องค์การในการปกครองต้องดำเนินการให้เกิดผลดีแก่ประชาชนทั้งปวง					
11. รัฐบาลไม่ควรใช้อำนาจปกครองโดยถือเอาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้งเสมอไป					
12. รัฐบาลควรให้หลักประกันเกี่ยวกับสวัสดิการ เช่น การศึกษา บัณฑิตอาชีพ แก่ประชาชน					
13. เมื่อชุมชนของท่านประสบกับความเดือดร้อนต่างๆ ท่านจะนำปัญหาเหล่านั้นไปติดต่อประสานงานขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการทันที					
14. ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่รัฐบาลจะต้องรับฟัง					
15. รัฐบาลต้องรับฟังความต้องการของประชาชนโดยไม่ต้องคำนึงถึงความต้องการดังกล่าวจะมีเหตุผลโดยชอบหรือไม่					
16. เราไม่ควรที่จะกระทำสิ่งใดที่เป็นการขัดใจนักการเมือง เพราะอาจนำความเดือดร้อนมาสู่เราได้					

คำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
17. “เดินตามหลังผู้ใหญ่มากเกินไป” หรือ “อย่าขัดใจท่านให้พาลหมอง” ยังคงเป็นคำกล่าวที่ยังมีประโยชน์อยู่ สามารถนำมาใช้เป็นหลักของการ ดำเนินชีวิตและการปฏิบัติราชการได้					
18. ทุกคนควรมีเสียงเท่ากันคือหนึ่งคน หนึ่งเสียง ไม่ว่าจะ เป็นชาวบ้านหรือ รัฐบาลเองก็ตาม					
19. นโยบายของรัฐบาลจะเป็นอย่างไรนั้น ควรจะให้เสียงส่วนใหญ่ของ ประชาชนในประเทศเป็นผู้ตัดสินใจ					
20. คนที่ไม่เห็นด้วยกับเสียงส่วนใหญ่ ในสังคม ถือว่าเป็นฝ่ายตรงข้าม ควรกำจัดออกไปจากสังคม					
21. มติหรือผลการตัดสินของเสียง ข้างมาก ไม่เป็นข้อผูกพันว่าทุกฝ่าย จะต้องปฏิบัติตาม					
22. ความเห็นพ้องจากประชาชนควร เกิดขึ้นจากการที่ประชาชน ได้รับทราบเรื่องราวต่างๆ และมีความเข้าใจในสิ่งเหล่านั้น เสียก่อน					
23. เพื่อให้ได้จุดหมายปลายทาง หรือนโยบายในการปกครองที่ถูกต้อง วิธีการที่ดีที่สุด คือ การปรึกษาหารือ และถกเถียงกัน					
24. เราขอรับฟังความคิดเห็น ของผู้ที่มีการศึกษาลำดับ					

คำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
25. คำพังเพยที่ว่า“อย่าเอาไม้ซีกไปจัดไม้ซุง”ยังคงเป็นคำกล่าวที่ยังมีประโยชน์อยู่ สามารถนำมาใช้เป็นหลักของการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติราชการได้					
26. มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีเหตุผล					
27. การใช้หลักเหตุผลบางครั้งก็นำมาซึ่งความวุ่นวาย เพราะต่างคนก็ต่างมีเหตุผลเป็นของตนเอง					
28. การใช้หลักเหตุผล ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและมีเสถียรภาพที่ยั่งยืน					
29. ผู้น้อยเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ยังเป็นระบบที่เหมาะสมสำหรับสังคมไทยในปัจจุบันนี้					
30. พลเมืองทุกคนควรมีโอกาสเท่ากันในการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล					
31. จากคำพังเพยที่ว่า “ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง” ยังใช้ได้ในปัจจุบันอยู่ เพราะผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอจึงควรให้ผู้ชายเป็นผู้นำ					
32. การให้ทุกคนมีความเสมอภาคกันทางการเมืองหรือกฎหมายเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม เพราะมนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งสติปัญญา ความสามารถ ชาติกำเนิดและสถานภาพทางสังคมอื่นๆ					

คำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
33. ผู้แทนราษฎรควรจะมีสิทธิเหนือกว่าราษฎรเพราะเป็นผู้แทนของประชาชน					
34. ข้าราชการกับประชาชนมีฐานะเท่าเทียมกันทางการเมือง					
35. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมาย เพราะกฎหมายทำให้ประชาชนไม่สามารถที่จะใช้สิทธิเสรีภาพได้อย่างเต็มที่					
36. ประชาธิปไตยกับกฎหมายถือเป็นของคู่กัน เพราะกฎหมายจะช่วยให้บุคคลใช้สิทธิเสรีภาพอย่างมีขอบเขต					
37. การตรากฎหมายไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากประชาชน เพราะประชาชนไม่ได้มีความรู้ทางด้านนิติศาสตร์					
38. บ้านเมืองที่มีกฎหมายและนโยบายที่มีหลักการดี แม้ผู้นำจะด้อยความสามารถไปบ้าง บ้านเมืองก็สามารถไปรอดได้					
39. เสรีภาพต้องมีขอบเขตและเหตุผล					
40. เราสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลได้ โดยไม่จำเป็นว่าคนอื่นจะต้องเห็นด้วยหรือไม่					

คำถาม	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
41. สิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย					
42. ไม่ว่าความคิดเห็นหรือความเชื่อทางการเมืองของบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะเป็นอย่างไร เขาควรมีโอกาสได้พูดแสดงความคิดเห็นออกมา					
43. ผู้ปกครองควรมาจากการเลือกตั้งของประชาชน					
44. การเลือกตั้งนำมาซึ่งความล่าช้าและสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน					
45. การแต่งตั้งบุคคลเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง ทำให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพมากกว่าการเลือกตั้ง					
46. อยากให้มีการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยๆ เพราะทหารจะได้ปกครองบ้านเมืองให้มีความสงบเรียบร้อยดีกว่าให้มีการเลือกตั้งเพราะการเลือกตั้งมักนำมาซึ่งความวุ่นวาย					
47. อำนาจในระบบการเมืองไม่ควรจะรวมอยู่ที่เดียวเท่านั้น					
48. การกระจายอำนาจไปยังกลุ่มประชาชนเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ เพราะอาจนำมาซึ่งความวุ่นวายได้					
49. การให้เสรีภาพกับประชาชนในการรวมกลุ่มถือเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นมูลฐานที่ประชาชนพึงจะได้รับ					

คำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
50. เสรีภาพในการรวมกลุ่มของประชาชนจำเป็นต้องมีขอบเขตในการแสดงความต้องการและกิจกรรมทางการเมือง					
51. รัฐและรัฐบาลเกิดมาเพื่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นบุคคลสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย					
52. ฐานะของบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญในการกำหนดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์					
53. ความสามารถและสติปัญญาของชาวบ้านธรรมดาจะสามารถใช้เหตุผลตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง					
54. มนุษย์เราไม่ว่าจะโง่เขลาหรือด้อยการศึกษาอย่างไร ก็ยังมีความสามารถพอที่จะเลือกทางเดินในชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้อง					
55. การปฏิวัติรัฐประหารเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย					
56. การแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยผู้นำที่มีอำนาจเด็ดขาด เพราะสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์					

คำถาม	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
57. เราจำเป็นที่จะต้องมีผู้นำที่เข้มแข็ง อย่างจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อให้ การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่าง รวดเร็ว					
58. การชุมนุมประท้วงรัฐบาลคือกฎหมาย และก่อให้เกิดความวุ่นวายปั่นป่วน ภายในประเทศ จึงสมควรจะจัดการ ปราบปรามพวกชุมนุมประท้วงอย่าง เด็ดขาด					
59. เมื่อมีผู้วิจารณ์โต้แย้งความคิดเห็น ของท่านในที่ประชุม ท่านจะมี ความรู้สึกไม่พอใจสักเท่าใดนัก					
60. ความคิดของท่านเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เสมอ					
61. การพูดแสดงความคิดเห็นในที่ ประชุมเป็นการแสดงความอวดรู้ อวดเด่น					
62. ในที่ประชุม นั้น ผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ ต่ำกว่าควรจะยอมรับหรือเห็นด้วยกับ ความคิดของผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่ สูงกว่า ดีกว่าจะวิพากษ์วิจารณ์แสดง ความคิดไม่เห็นด้วยหรือโต้เถียง เพราะจะเป็นผลร้ายมากกว่าผลดีแก่ ตัวเอง					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของ
ผู้นำท้องถิ่น

ข้อความต่อไปนี้ต้องการทราบถึงการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน
ซึ่งข้อความที่กำหนดมาให้ นั้นไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดแต่อย่างใด กรุณาเลือกคำตอบเดียวที่ท่าน
เห็นด้วยมากที่สุด โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่าง () (กรุณาตอบทุกข้อ)

คำถาม	ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ไม่ค่อยจะได้ ปฏิบัติ
1. ในการตรากฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ของ อ.บ.ต. ของท่านจะคำนึงถึง ความทันสมัยและความเป็นธรรม เป็นสำคัญ			
2. การออกกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆของ องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน ในพื้นที่			
3. การบริหารการปกครองภายใน อ.บ.ต. ของท่านเน้นการปกครองภายใต้ กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรือ อยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลใดบุคคล หนึ่ง			
4. ในการออกกฎหมายและข้อบังคับ ต่างๆของ อ.บ.ต. ของท่านจะเน้นการ ลดการใช้ดุลพินิจของข้าราชการและ เจ้าหน้าที่ลงให้มากเพื่อป้องกันการใช้อำนาจที่ ไม่เป็นธรรมกับประชาชน			
5. เมื่อท่านรู้สึกว่ารระเบียบ ข้อบังคับ หรือ กฎหมายใดไม่ยุติธรรมหรือไม่ เหมาะสมกับ อ.บ.ต. ของท่าน ท่านจะต้องปฏิบัติการเกี่ยวกับสิ่ง ดังกล่าวแน่นอน			

คำถาม	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยจะได้ปฏิบัติ
6. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านให้บริการต่าง ๆ กับประชาชนในพื้นที่โดยเสมอภาคกัน ไม่มีการแยกปฏิบัติที่แตกต่าง			
7. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ให้ความร่วมมือกับทางราชการในการเผยแพร่ความรู้ด้านประชาธิปไตยแก่ชุมชน			
8. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านในชุมชนเล็งเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมประชุมชาวบ้าน			
9. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านในชุมชนเล็งเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันพัฒนาชุมชน			
10. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านประสบความสำเร็จในการระดมแรงงานชาวบ้านมาช่วยกันทำสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน เช่น ทำสะพาน ถนน ฯลฯ ถึงแม้จะไม่มีเงินตอบแทนก็ตาม			
11. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่สามารถตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ตลอดเวลา			
12. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้กระตุ้นเตือนให้ชาวบ้านในชุมชนสนใจข่าวสารทางการเมือง			

คำถาม	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยจะได้ปฏิบัติ
13. ชาวบ้านในชุมชนของท่านมักได้รับข่าวสารทางการเมืองจากการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน			
14. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการรายงานการดำเนินงาน นโยบาย ปัญหาต่างๆ ให้ชาวบ้านในท้องถิ่นรับทราบ			
15. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมีการรายงานการใช้งบประมาณให้ชาวบ้านในชุมชนทราบ			
16. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่างๆในชุมชน			
17. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านในชุมชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทุกประเภท			
18. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านไม่เคยชี้แนะให้สมาชิกในชุมชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง			
19. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนได้วิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมของชุมชนอย่างเต็มที่			

คำถาม	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยจะได้ปฏิบัติ
20. เมื่อท่านไม่พอใจนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาลหรือทางราชการที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ท่านคิดว่าจะต้องปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับสิ่งดังกล่าวแน่นอน			
21. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านจะติดต่อกับหน่วยงานราชการทันทีเมื่อชุมชนของท่านต้องการความช่วยเหลือ			
22. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ท่านจะพยายามที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาล			
23. ท่านได้เคยทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในการพยายามที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของรัฐบาลที่มีผลต่อองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน			
24. ท่านเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานของทางราชการ			
25. ในกรณีที่ชุมชนของท่านประสบกับปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ ท่านได้นำปัญหาเหล่านั้นไปติดต่อประสานขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการทันที			
26. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านจัดบริการสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของชาวบ้านในท้องถิ่นเป็นสำคัญ			

คำถาม	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ไม่ค่อยจะได้ปฏิบัติ
27. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางการเมืองและสังคมของชุมชน			
28. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มีการประเมินผลงานจากการใช้งบประมาณของ อ.บ.ต.			
29. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ได้ให้การสนับสนุนประชาชนในพื้นที่ผลิตสินค้าของชุมชนออกจำหน่าย			
30. ท่านได้นำปัญหาต่างๆของชุมชนไปปรึกษาหารือกับผู้แทนในเขตของท่าน			

องค์การบริหารส่วนตำบล _____

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามประชาชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม
ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน
ภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่าง () หน้าข้อความที่ท่านต้องการตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน (กรุณาตอบทุกข้อ)

1. เพศ
 - ก. () ชาย
 - ข. () หญิง
2. อายุ _____
3. บ้านของท่านสังกัดอยู่หมู่ที่ _____

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อความต่อไปนี้ ต้องการทราบถึงความคิดเห็นที่แท้จริงของท่านที่มีต่อข้อความที่ให้มาว่าท่านมีความคิดเห็นอย่างไร ซึ่งข้อความที่กำหนดให้นั้นไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดแต่อย่างใด กรุณาเลือกคำตอบเดียวที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่าง () (กรุณาตอบทุกข้อ)

คำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. ในการออกกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มักคำนึงถึงความเห็นชอบของสมาชิก อ.บ.ต.เป็นที่ตั้ง ถึงแม้ว่าชาวบ้านในชุมชนจะไม่เห็นด้วยก็ตาม					

คำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. การใช้อำนาจในการออกกฎหมาย ข้อบังคับต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลของท่านมักกระทำไปตามอำเภอใจของผู้มีอำนาจในการออกกฎหมายข้อบังคับ					
3. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน จะกำหนดนโยบายโดยยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ					
4. ท่านไม่ค่อยจะได้รับผลประโยชน์จากการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบลมากนัก					
5. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ให้บริการต่างๆกับประชาชนในพื้นที่อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน					
6. เมื่อมีการระดมแรงงานมาช่วยกันทำสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน เช่น ทำสะพาน ถนน ฯลฯ โดยไม่มีเงินตอบแทน ชาวบ้านจะมาร่วมปฏิบัติอย่างพร้อมเพรียงกัน					
7. เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ขอความร่วมมือจากท่านในการพัฒนาชุมชนของท่าน ท่านจะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่					
8. ทุกครั้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านเรียกประชุมชาวบ้าน ท่านจะไม่ให้ความร่วมมือ					

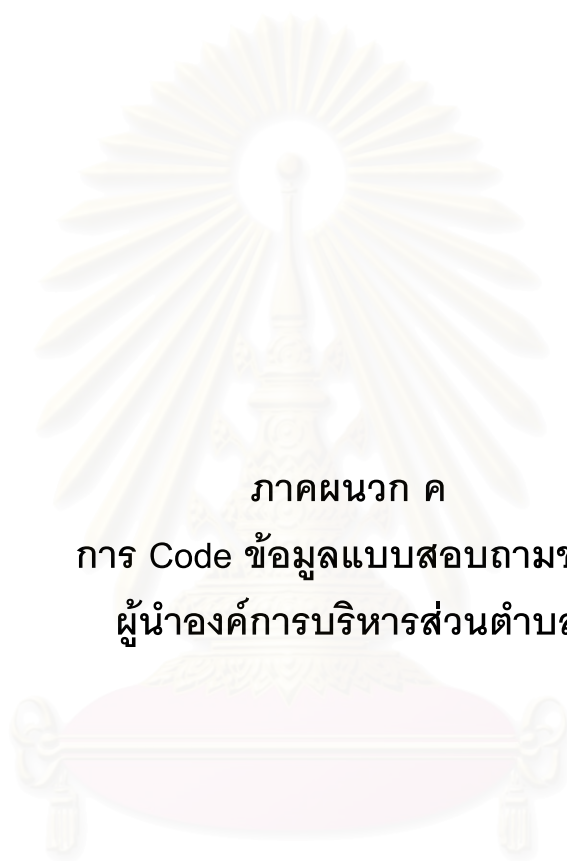
คำถาม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ได้กระตุ้นเตือนให้ชาวบ้านในชุมชนสนใจข่าวสารทางการเมือง อยู่เป็นประจำ					
10. ท่านได้รับข่าวสารทางการเมือง จากการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน					
11. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มีการรายงานการดำเนินงาน นโยบาย ปัญหาต่างๆ ให้ชาวบ้านในท้องถิ่นรับทราบเป็นประจำ					
12. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มีการรายงานการใช้งบประมาณ ให้ชาวบ้านในชุมชนทราบเป็นบางครั้งเท่านั้น					
13. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ไม่ค่อยจะเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจดำเนินกิจการต่างๆ ในชุมชนมากนัก					
14. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ได้ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านในชุมชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งทุกประเภท					
15. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มักชี้้นำให้สมาชิกในชุมชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับบุคคลบางคน					

คำถาม	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
16. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ไม่ค่อยจะเปิดโอกาสให้ชาวบ้าน ในชุมชนได้วิพากษ์วิจารณ์แสดง ความคิดเห็นในที่ประชุมของชุมชน					
17. เมื่อชาวบ้านในชุมชนของท่าน เสนอข้อเรียกร้องกับผู้แทนของ องค์การบริหารส่วนตำบล มักไม่ค่อย ได้รับความร่วมมือจากอ.บ.ต.เท่าที่ควร					
18. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มักไม่ค่อยให้ความสนใจกับปัญหา ต่างๆ ของชุมชนเท่าที่ควร					
19. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มักจะปฏิเสธความรับผิดชอบทุกครั้ง ที่มีการร้องเรียนจากชาวบ้านในพื้นที่					
20. ชุมชนของท่านได้พบปะกับหน่วยงาน ราชการและผู้แทนในเขตพื้นที่ เมื่อชุมชนของท่านต้องการความ ช่วยเหลือ					
21. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่กับ ประชาชนในพื้นที่ในการผลิตสินค้า ของชุมชน					
22. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มักเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น					

คำถาม	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
23. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ส่งเสริมให้ชาวบ้านในพื้นที่ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน อย่างประหยัดและคุ้มค่า					
24. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน มีการจัดบริการสาธารณูปโภคต่าง ๆ สนองตอบต่อความต้องการ ของชาวบ้านในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี					

องค์การบริหารส่วนตำบล _____

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
การ Code ข้อมูลแบบสอบถามของ
ผู้อำนวยการบริหารส่วนตำบล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การ Code ข้อมูล
แบบสอบถามในการวิจัย
เรื่อง

การศึกษาอิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมืองที่มีต่อการบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตจังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

เพศชาย	ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
เพศหญิง	ให้ค่าข้อมูลเป็น 2

2. อายุ

ให้ค่าข้อมูลตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ 30 ปี ให้ค่าข้อมูลเป็น 30

3. ระดับการศึกษา

ไม่ได้ศึกษา	ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
ประถมศึกษา	ให้ค่าข้อมูลเป็น 2
มัธยมศึกษาตอนต้น	ให้ค่าข้อมูลเป็น 3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	ให้ค่าข้อมูลเป็น 4
อาชีวศึกษา	ให้ค่าข้อมูลเป็น 5
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	ให้ค่าข้อมูลเป็น 6
สูงกว่าปริญญาตรี	ให้ค่าข้อมูลเป็น 7

4. ประเภทสมาชิกสภาท้องถิ่น

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ไม่ใช่ฝ่ายบริหาร)	ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (ฝ่ายบริหาร)	ให้ค่าข้อมูลเป็น 2

5. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในตำบลที่ท่านเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
 อยู่มาตั้งแต่เกิด ให้ค่าข้อมูล 1
 ไม่ได้อยู่มาตั้งแต่เกิด ให้ค่าข้อมูล 2
6. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในตำบลที่ท่านเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ค่าข้อมูลตาม
 ระยะเวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยอยู่ในตำบลที่ตนเป็นสมาชิกองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลอยู่ เช่น ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล 5 ปี ให้ค่าข้อมูลเป็น 5 ถ้าอาศัยอยู่ในตำบล
 ตั้งแต่เกิดก็ให้ค่าข้อมูลตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม
7. ท่านมีความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของท่านในองค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด
 มีความเข้าใจดี ให้ค่าข้อมูลเป็น 2
 มีความเข้าใจปานกลาง ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
 มีความเข้าใจน้อย ให้ค่าข้อมูลเป็น 0
8. ลักษณะการทำงานของท่านโดยปกติแล้วนั้นเป็นอย่างไร
 เน้นการทำงานแบบสั่งการ ให้ค่าข้อมูลเป็น 0
 เน้นการทำงานร่วมกับทีมงาน ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ให้ค่าข้อมูลเป็น 2
9. ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชนมากน้อยเพียงใด
 เข้าร่วมเป็นประจำ ให้ค่าข้อมูลเป็น 2
 เข้าร่วมเป็นบางครั้ง ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
 ไม่ค่อยจะได้เข้าร่วมมากนัก ให้ค่าข้อมูลเป็น 0

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้นำท้องถิ่น

ให้ค่าข้อมูลตามทิศทางของคำถาม กล่าวคือ ถ้าเป็นคำถามในเชิงบวก ได้แก่ ข้อ
 1/2/3/5/7/8/10/12/13/14/18/19/22/23/24/26/28/30/34/36/39/40/41/42/43/47/49/50/51/53
 /54/55 จะให้ค่าข้อมูลดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าข้อมูลเป็น 5
เห็นด้วย	ให้ค่าข้อมูลเป็น 4
ไม่แน่ใจ	ให้ค่าข้อมูลเป็น 3
ไม่เห็นด้วย	ให้ค่าข้อมูลเป็น 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าข้อมูลเป็น 1

แต่ถ้าเป็นคำถามในเชิงลบ ได้แก่

ข้อ 4/6/9/11/15/16/17/20/21/25/27/29/31/32/33/35/37/44/45/46/48/52/56/57/58/59/60/61/62 จะให้ค่าข้อมูลดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
เห็นด้วย	ให้ค่าข้อมูลเป็น 2
ไม่แน่ใจ	ให้ค่าข้อมูลเป็น 3
ไม่เห็นด้วย	ให้ค่าข้อมูลเป็น 4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าข้อมูลเป็น 5

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของผู้นำท้องถิ่น

ให้ค่าข้อมูลดังนี้ คือ	
ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	ให้ค่าข้อมูลเป็น 2
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
ไม่ค่อยจะได้ปฏิบัติ	ให้ค่าข้อมูลเป็น 0

ภาคผนวก ง

การ Code ข้อมูลแบบสอบถามของประชาชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การ Code ข้อมูล
แบบสอบถาม
ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงาน
ภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย	ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
หญิง	ให้ค่าข้อมูลเป็น 2

2. อายุ

ให้ค่าข้อมูลตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ 30 ปี ให้ค่าข้อมูลเป็น 30

3. เลขหมู่บ้านที่สังกัดอยู่

ให้ค่าข้อมูลตามเลขหมู่บ้านของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1 ก็ให้ค่าข้อมูลเป็น 1

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการบริหารงานภายในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้ค่าข้อมูลตามทิศทางของคำถาม กล่าวคือ

ถ้าเป็นคำถามในเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 3/5/6/7/9/10/11/14/20/21/23/24 จะให้ค่าข้อมูลดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ค่าข้อมูลเป็น 5

เห็นด้วย ให้ค่าข้อมูลเป็น 4

ไม่แน่ใจ ให้ค่าข้อมูลเป็น 3

ไม่เห็นด้วย ให้ค่าข้อมูลเป็น 2

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้ค่าข้อมูลเป็น 1

แต่ถ้าเป็นคำถามในเชิงลบ ได้แก่ ข้อ 1/2/4/8/12/13/15/16/17/18/19/22 จะให้ค่า
ข้อมูลดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าข้อมูลเป็น 1
เห็นด้วย	ให้ค่าข้อมูลเป็น 2
ไม่แน่ใจ	ให้ค่าข้อมูลเป็น 3
ไม่เห็นด้วย	ให้ค่าข้อมูลเป็น 4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ค่าข้อมูลเป็น 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ นางสาว พุทธิมน คิงชมมานันท์

เกิดเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ.2523

จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วิชาเอกรัฐศาสตร์ (การปกครอง) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย